

ANALYTICKÁ ZPRÁVA O ÚZEMÍ

Transformační plán pro území ORP Sokolov a podpora jeho implementace

Poživatel dokumentu:

Karlovarský kraj

Závodní 353/88, 360 06, Karlovy Vary

IČO: 70891168

Zpracovatel:

BeePartner a.s.

nám. Svobody 527, Lyžbice, 739 61 Třinec

IČO: 03589277

Zpracovatelský tým:

Daniel Konczynna

Jelena Dědková

Michal Sobek

Jan Dittrich

Martina Prejdová

Monika Schmidtmeyerová

Pavla Popovičová

Grafická úprava:

Marie Pilařová

OBSAH

ÚVOD	4
MANAŽERSKÉ SHRUTÍ	5
VÝSLEDKY PRŮZKUMU MEZI STAROSTY OBCÍ	7
ON-LINE DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	7
STRUKTUROVANÉ ROZHOVORY	10
HISTORICKÝ KONTEXT	14
STRUČNÁ SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA	16
DEMOGRAFIE	16
BYDLENÍ	18
ŠKOLY A VZDĚLÁVACÍ ORGANIZACE	20
ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY	22
SOCIÁLNÍ VYLOUČENÍ	24
BEZPEČNOST	26
TRH PRÁCE	28
PODNIKÁNÍ	30
BROWNFIELDY A ROZVOJOVÉ PLOCHY	33
CESTOVNÍ RUCH	35
DOPRAVA A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	37
OVZDUŠÍ, VODA A PŮDA	39
ENERGETIKA A ODPADY	41
ZÁKLADNÍ PŘEHLED FINANČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ	43
EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY NA OBDOBÍ 2021–2027	43
MECHANISMUS PRO SPRÁVEDLIVOU TRANSFORMACI	44
NÁRODNÍ DOTAČNÍ TITULY	45
CENTRÁLNĚ ŘÍZENÉ EVROPSKÉ PROGRAMY	46
DALŠÍ MOŽNÉ ZDROJE	47
SEZNAM ZKRATEK	48
SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ	50
SEZNAM ZDROJŮ	51
PŘÍLOHY	54
Příloha 1 Relevantní strategické dokumenty a koncepce	55
Příloha 2 Vzor on-line dotazníku pro starosty a starostky obcí ORP Sokolov	56
Příloha 3 Vzor dotazníku pro strukturované rozhovory	58
Příloha 4 Výstupy tematických pracovních skupin – SWOT analýzy	59

ÚVOD

Transformační plán pro území ORP Sokolov vznikl v průběhu roku 2023 s výhledem do roku 2030. Analytická zpráva je první fází plánovacího procesu a klíčovým podkladem pro stanovení vize, rozvojových priorit a cílů daného území. Dokument byl vytvořen v úzké spolupráci s Krajským úřadem Karlovarského kraje. Důležitými vstupními informacemi do něj přispěli přímo starostové a starostky obcí v rámci území ORP Sokolov.

Pro zpracování analytické zprávy byly použity primárně následující zdroje:

- On-line dotazník vyplňován starosty a starostkami obcí ORP Sokolov
- Strukturované rozhovory se starosty obcí v rámci území ORP Sokolov
- Tematické pracovní skupiny realizované v rámci memoranda na území dotčené těžbou uhlí dle vymezení Ministerstva pro místní rozvoj České republiky
- Dostupné koncepční a strategické dokumenty obcí, Karlovarského kraje a národní dokumenty ve vazbě na transformační proces tzv. uhelných regionů
- Veřejně dostupné zdroje dat a informací.

Do **on-line dotazníkového šetření se zapojilo celkem dvacet jedna starostů a starostek** obcí v rámci území ORP Sokolov. Cílem on-line dotazníků bylo prvotní zjištění, jaké jsou hlavní potřeby a problémy dané obce a regionu Sokolovska jakožto celku. Podrobnější informace o problémech, potřebách a náměty k jejich řešení byly více diskutovány v rámci celkem **dvaceti devíti strukturovaných rozhovorů se starosty a starostkami a čtyř strukturovaných rozhovorů s dalšími zástupci vedení města Sokolov a Chodov**. Veškeré tyto výstupy posloužily jako primární zdroj pro vytyčení stěžejních problémů území ORP Sokolov.

Následně byly výstupy z on-line dotazníku a strukturovaných rozhovorů doplněny také o poznatky z dostupných **koncepčních a strategických dokumentů** obcí ORP Sokolov, Karlovarského kraje a národních dokumentů ve vazbě na proces transformace v tzv. uhelných regionech.

V průběhu přípravy Transformačního plánu pro území ORP Sokolov probíhala v území také **jednání celkem jedenácti tematických pracovních skupin** složených z odborníků a expertů a ze zástupců obcí, jež jsou signatáři **Memoranda o společném postoji k podpoře transformace a rozvoji regionu Sokolovska**. Podklady z těchto jednání byly taktéž důležitým vstupem pro zpracování analytické zprávy, primárně SWOT analýzy a následně také pro proces tvorby návrhové části Transformačního plánu pro území ORP Sokolov.

Paralelně na území Sokolovska probíhaly také aktivity společnosti ICLEI Europe realizované v rámci technické pomoci pro město Sokolov „**Strategické zapojení stakeholderů pro implementaci JTF**“. Cílem technické pomoci bylo pomoci městu Sokolov během zapojování klíčových stakeholderů do prosazování životaschopných možností spravedlivého přechodu v regionu. Výstupem bylo na základě realizovaných workshopů a konference vytvoření Strategie zapojování stakeholderů, která je v souladu s Transformačním plánem pro území ORP Sokolov a přispívá k jeho naplňování.

Spojením všech těchto klíčových zdrojů vznikl po vzájemné dohodě mezi zpracovatelem a dodavatelem stručný a srozumitelný analytický dokument, jehož cílem je vydefinovat nejdůležitější zjištění o výchozím stavu území ORP Sokolov a na jejich základě stanovit doporučení pro návrhovou část. Cílem dokumentu naopak není obsáhnout veškerá statistická data o daném území včetně grafů, tabulek a obrázků.

Na analytickou zprávu navazoval v průběhu října až prosince 2023 proces strategického plánování. Synchronně probíhal také proces akčního plánování, v jehož rámci byl na základě sesbíraných projektových záměrů obcí v území ORP Sokolov vytvořena Strategie využití externích zdrojů při financování projektů na území ORP Sokolov (FundPlan). Na jeho základě byly vybrány dva strategické projekty, pro něž byly zpracovány předběžné studie proveditelnosti. Transformační plán pro území ORP Sokolov včetně FundPlanu a předběžných studií proveditelnosti pro dva strategické projekty byl finalizován v únoru 2024.

MANAŽERSKÉ SHRUTÍ

Manažerské shrnutí Analytické zprávy o území Transformačního plánu rozvoje území ORP Sokolov se zabývá komplexním přehledem klíčových informací týkajících se jednotlivých oblastí rozvoje v obcích spadajících do ORP Sokolov. Analytická zpráva o území se soustředí na identifikaci důležitých zjištění a příležitostí v kontextu probíhající transformace regionu. Informace získané prostřednictvím strukturovaných rozhovorů se zástupci obcí, z on-line dotazníkového šetření, pracovních skupin složených ze stakeholderů a vizionářského workshopu a rešerší relevantních dokumentů a zdrojů umožňují hloubkové porozumění současné situace a trendů v oblasti rozvoje, včetně vlivů transformace na ekonomiku, životní prostředí a sociální struktury. Tyto poznatky jsou klíčové pro následné zpracování návrhové části Transformačního plánu, formulaci vize, strategických cílů a opatření pro jejich naplnění, které by měly vést k udržitelnému rozvoji území a k vyrovnání se s výzvami spojenými s transformačním procesem daného území.

Hlavní příležitosti pro území ORP Sokolov:

- **Podpora nabídky pracovních míst s vyšším mzdovým ohodnocením pro kvalifikované pracovníky.**
- **Podpora rozvoje podnikání a lákání investorů a firem s vyšší přidanou hodnotou.**
- **Podpora rozvoje sdílených kanceláří, hubů anebo dílen.**
- **Příprava rozvojových lokalit a průmyslových zón.**
- **Bytová výstavba (zejména ve vyšší kvalitativní kategorii) a příprava rozvojových lokalit pro výstavbu rodinných domů.**
- **Podpora budování pozitivní image a PR regionu.**
- **Změny v rámci transformačního procesu by měly být aktivně komunikovány veřejnosti.**

Demografie a bydlení

- Sokolovsko se potýká jakožto celý region **s úbytkem obyvatel, zejména mladých lidí v ekonomicky aktivním věku 15–64 let**, což posiluje také trend stárnutí, který je v kraji rychlejší než v ostatních krajích ČR.
- **Bytová výstavba má na Sokolovsku rostoucí tendenci**, v porovnání s krajem se však jedná o nejmenší počet dokončených bytů. Jakožto následek překotné socialistické industrializace žije v území vysoký podíl obyvatel v bytových domech.

Školy a vzdělávací organizace

- Na území Sokolovska je **nedostatek kvalifikovaných pedagogických pracovníků a dalších profesí ve vzdělávání.**
- Vzdělanost obyvatel je v porovnání s průměrem ČR nižší, na Sokolovsku žije větší podíl obyvatel s nejvyšším ukončeným středoškolským vzděláním s výučním listem a základním vzděláním. **Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je nízký.**
- **V kraji se nenachází vysoká škola**, studenti se zájmem navázat po střední škole na vysokoškolské studium odjíždějí za studiem mimo kraj a většina se již nevrací zpět do svého rodného bydliště.

Zdravotní a sociální služby

- **Nedostatek lékařů, odborníků a zdravotnického personálu nejen ve zdravotních ale i sociálních službách** umocňuje blízkost státní hranice s Německem a odchody těchto pracovníků do německých zdravotnických a sociálních zařízení motivované vyšším mzdovým ohodnocením.
- **Sociální služby budou muset reagovat na důsledky stárnutí obyvatelstva a rostoucích sociálních problémů.**

Sociální vyloučení a bezpečnost

- V kraji se na Sokolovsku nachází nejvíce obcí s **vysokým indexem sociálního vyloučení**, zároveň v území žije **nejvyšší podíl osob pobírajících příspěvky na bydlení.**

- **Velkým problémem je i podíl osob v exekuci**, zejména v obcích Vřesová a Rovná.
- Okres Sokolov má v porovnání s Karlovarským krajem i ČR dlouhodobě **nižší počet registrovaných trestných činů** na 1 000 obyvatel a **vysokou míru objasněnosti**.
- **Kriminalita ve vyloučených lokalitách zůstává často skrytá** a nedostává se do oficiálních statistik.

Trh práce

- Na Sokolovsku **dominuje chemický průmysl a těžba hnědého uhlí**. Plánovaný odklon od těžby uhlí v České republice bude mít vliv na změnu struktury trhu práce v daném území.
- Území se potýká s **nedostatkem kvalifikovaných pracovníků** v důsledku **nedostatku pracovních příležitostí** s vyšší přidanou hodnotou i blízkosti hranice s Německem, podíl **vyjíždějících za prací do zahraničí** je v kraji nejvyšší v ČR.
- **Mzdová úroveň i míra ekonomické aktivity obyvatel je** v Karlovarském kraji **dlouhodobě nejnižší** v ČR, téměř třetina uchazečů o zaměstnání je nezaměstnaná dlouhodobě.

Podnikání, brownfieldy a rozvojové plochy

- Území Karlovarského kraje **výrazně zaostává ve výkonnosti ve skupině služeb s vyšší přidanou hodnotou, rozvinutost v oblasti VaVal je nejmenší** v ČR.
- V území se nachází **malé množství start-upů** s větším potenciálem a velmi **málo rychle rostoucích středně velkých firem**.
- **Spolupráce obcí s podnikateli je nízká**, obce nemají potřebu s podnikateli spolupracovat.
- Na Sokolovsku se nachází **mnoho pozemků a brownfieldů postižených těžbou uhlí**, většinou však ve vlastnictví Sokolovské uhelné, právní nástupce, a.s. Z celkem 33 evidovaných brownfieldů v kraji se 10 nachází v okrese Sokolov.

Cestovní ruch

- Image Sokolovska jako **regionu s poškozeným životním prostředím** a s velkými **sociálními problémy**.
- **Nevyužitý potenciál cestovního ruchu**, velké množství **zanedbaných památek** a památkových objektů, **chybějící nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit**.
- **Chybí destinační agentura**, která by dokázala přilákat zájem návštěvníků.

Doprava a dopravní infrastruktura

- Blízkost německé dálniční sítě, chybí ale několikakilometrový úsek mezi D6 u Chebu a německou A93. Chybí dálniční napojení a **přímé železniční spojení s hlavním městem Prahou**.
- Veřejná autobusová doprava je převážně uzpůsobena na spoje mezi většími městy, **nedostatečné množství spojů do méně obydlených částí** má vliv na nárůst využívání automobilové dopravy.
- Pracuje se na **propojení cyklostezek** na Sokolovsku.

Ovzduší, voda a půda

- Kvalita ovzduší se od 90. let **postupně zlepšuje**.
- Kvalita povrchových vod je **negativně ovlivněna následkem těžby uhlí, vlivem průmyslu a zemědělstvím**. Kvalita podzemních zdrojů vody je na dobré úrovni.
- Na území Sokolovska je **57 kontaminovaných lokalit**, z toho 3 lokality kategorie A.

Energetika a odpady

- Území prochází strukturálními proměnami vyplývajícími z **transformace těžby uhlí a energetiky**, což ovlivňuje investiční rozhodování velkých podniků a nese dopady na energetickou soběstačnost a ceny pro domácnosti.
- Příležitost pro **posílení lokálního nakládání s energií**, například výměnou zdrojů vytápění za zdroje, které jsou dlouhodobě udržitelné.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU MEZI STAROSTY OBCÍ

ON-LINE DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření mezi starostkami a starosty obcí ORP Sokolov probíhalo od druhé poloviny srpna do konce září 2023. Osloveno bylo vedení všech 30 obcí, z nichž on-line dotazník vyplnilo celkem 21 starostů a starostek. Cílem dotazníkového šetření bylo prvotní zjištění, jaké jsou hlavní potřeby a problémy v jednotlivých obcích a také regionu Sokolovska jako celku. Problémy a potřeby obcí i celého Sokolovska, stejně jako i náměty k jejich řešení byly podrobněji následně diskutovány v rámci strukturovaných rozhovorů.

Výstupy z on-line dotazníkového šetření jsou v rámci této kapitoly zpracovány v agregované podobě. Kompletní podoba on-line dotazníku je součástí přílohy 2.

Prioritní témata pro jednotlivé obce ORP Sokolov

Každá obec má své specifické problémy a oblasti s možnými příležitostmi k využití. V rámci dotazníku měli zástupci jednotlivých obcí vybrat maximálně pět oblastí, které shledávají pro svou obec jako prioritní témata, na něž je potřeba se zaměřit. Nejčastěji zmiňovanými tématy, na nichž se většina zástupců obcí shodla, jsou **dostupnost veřejných služeb, otázky bytů, dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost obce**. Často jsou počítovány také rezervy v rozvoji komunitních aktivit v životě obce.

Graf 1: Témata, která je potřeba řešit v jednotlivých obcích ORP Sokolov dle starostů a starostek

Dostupnost veřejných služeb jako jsou zdravotní a sociální služby, předškolní a školní zařízení včetně jejich kapacity je častěji zmiňována menšími obcemi, v nichž chybí základní infrastruktura a občanská vybavenost, která je typická pro větší města, jako je například také pošta, knihovna, obchod se základním sortimentem aj. Dodatečně zmiňovaným tématem bylo také zvýšení kvality a rozšíření nabídky poskytovaných služeb, objektů občanské vybavenosti, veřejných prostranství, zlepšení identity s územím.

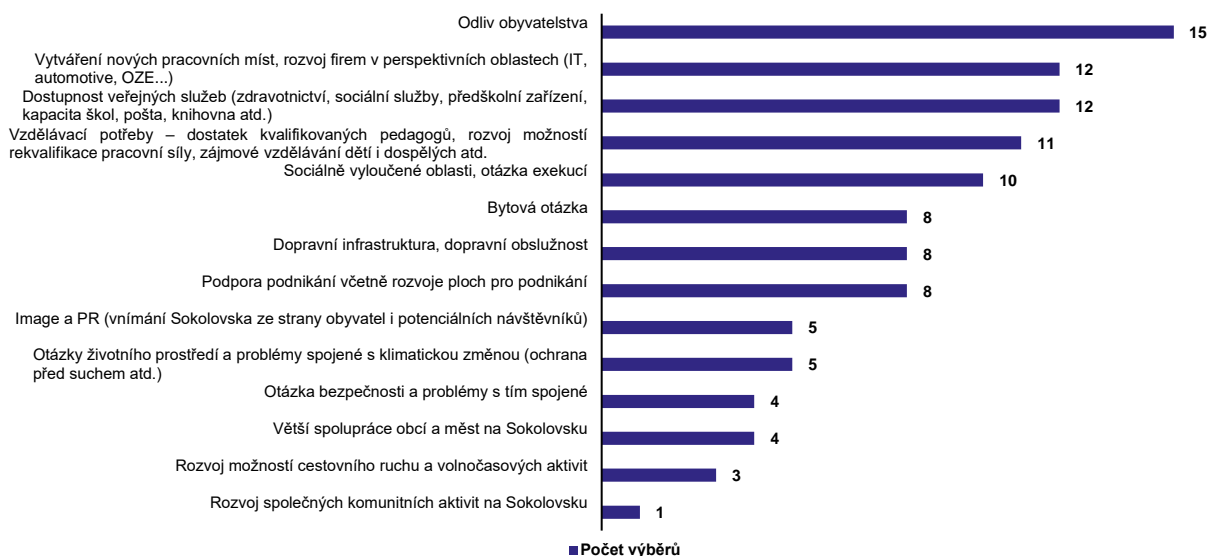
V případě bytové otázky byla zmiňována bytová výstavba či rekonstrukce obecních bytů pro mladé rodiny, bytový dům pro seniory či otázka trvalého bydliště, kdy obce přicházejí o poplatky např. za odpady z důvodu nepřepsaných trvalých bydlišť některých obyvatel.

Dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost obce je prioritní pro polovinu z dotázaných zástupců obcí, zmiňováno bylo téma parkování a kontroly dodržování dopravních předpisů.

Prioritní témata pro území ORP Sokolov jako celku

Pro oblast území ORP Sokolov jako celku vybírali jednotliví zástupci obcí taktéž maximálně pět oblastí, které shledávají pro toto území jako prioritní témata, na které je potřeba se zaměřit. Nejčastěji zmiňovanými tématy, na nichž se většina zástupců obcí shodla, jsou **odliv obyvatelstva, vytváření nových pracovních míst, rozvoj firem v perspektivních oblastech a dostupnost veřejných služeb.**

Graf 2: Témata, které je potřeba řešit v území Sokolovska jako celku dle starostů a starostek

Hodnocení daného území jako celku není zcela jednoduché, jelikož se priority jednotlivých obcí liší v závislosti na jejich velikosti, počtu obyvatel, spádovosti aj. V případě spádových obcí je vnímána větší potřeba zaměření na dostupnost veřejných služeb a základní občanské vybavenosti.

Na území Sokolovska významněji dopadá blízkost hranice s Německem, do kterého dojíždí nemalá část obyvatelstva za prací. To sice v pozitivním smyslu značně zlepšuje sociálně-ekonomickou situaci těchto obyvatel, na druhou stranu se ale odráží v nedostatku zejména kvalifikované pracovní síly na Sokolovsku. Velmi závažný je odliv obyvatelstva v podobě odchodu mladých lidí, kteří v jiných krajích ČR nacházejí lepší pracovní uplatnění, respektive se do kraje nevracejí ze studia vysokých škol. Vliv na odchod mladých lidí má tedy také absence širší nabídky vysokoškolského studia přímo v Karlovarském kraji a nedostatečná nabídka lukrativních pracovních příležitostí pro vysokoškolsky vzdělané obyvatele.

Nejen Sokolovsko, ale celý Karlovarský kraj tak trpí nedostatkem takzvaných tahounů a podnikavých lidí, kteří by se aktivně zapojovali do místního dění a iniciovali projekty, které by napomohly většímu rozvoji daného území.

Spolupráce obcí s městem Sokolov jakožto přirozeným centrem regionu Sokolovska

Současně nastavená spolupráce obcí s městem Sokolov je hodnocena jako nadprůměrná (8,18 z 10, kdy 10 je nejlepší hodnocení), zástupci obcí cítí podporu ze strany Sokolova a opravdový zájem na společném rozvoji regionu. Nespokojenost byla vyjadřována zcela minimálně, týkala se nedostatečné koordinace rozvoje regionu, a to v rámci obcí mezi sebou v podobě nedostatečného sdílení dobré praxe, koordinace aktivit a jednání na poslední chvíli, když už vznikne určitý problém, chybějící větší pomoc při dopadu na rozvoj obce a životní prostředí se společností Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.

Spolupráce obcí s Karlovarským krajem

Současně nastavená spolupráce obcí s Karlovarským krajem je hodnocena taktéž nadprůměrně (8,14 z 10, kdy 10 je nejlepší hodnocení), avšak podnětů na zlepšení bylo zmiňováno výrazně více než v případě spolupráce s městem Sokolov.

Zástupci obcí by uvítali ve spolupráci s Karlovarským krajem například koordinaci dopravní obslužnosti, propojení databází, společný přístup k plánování rozvoje regionu a pravidelné setkávání se zástupci obcí za účelem zjišťování jejich potřeb a odstraňování výrazných rozdílů mezi městy a menšími obcemi či sdílení příkladů dobré praxe, čímž by se zvýšilo také povědomí o skutečných potřebách v území Sokolovska. Nastavené pravidelné setkávání s hejtnanem Karlovarského kraje je pozitivně vnímáno jako krok správným směrem. Obce Sokolovska by uvítali také bližší představení činnosti jednotlivých krajských organizací. Přínosné by bylo i propojení zástupců obcí prostřednictvím společných jednání s konkrétními pracovníky krajských organizací, na které se mohou v rámci různých problematik a témat obrátit.

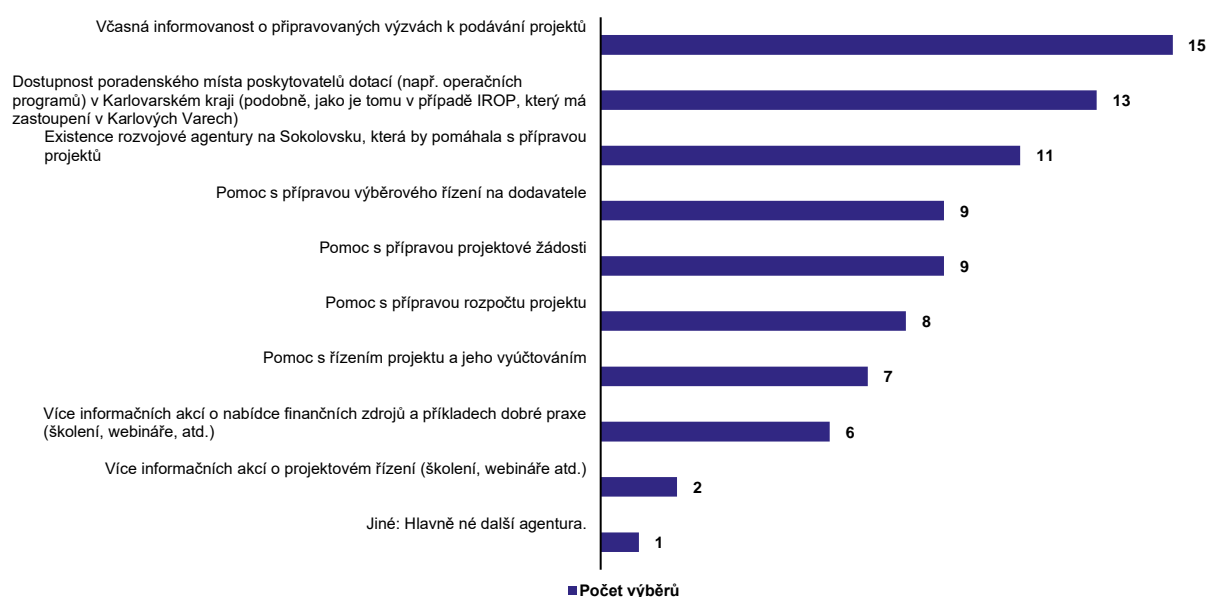
Dále by zástupci obcí uvítali i společné řešení problémů například formou pověřence GDPR pro menší obce a často zmiňovanou pomoc v oblasti dotací, konkrétně v podobě úředníků vypomáhajících s dotacemi menším obcím, které nemohou mít vlastní dotační / projektové manažery.

V dotační oblasti by byli rádi za větší podporu v rámci individuálních dotací a za zpětnou vazbu ve vztahu k hodnocení projektových žádostí o poskytnutí dotace. V případě neúspěchu by žadatelé uvítali i komunikaci příčin neúspěšných projektových žádostí, například zda se jednalo o chybně zpracovanou žádost anebo již byla vyčerpána alokace.

Zkušenosti obcí s přípravou projektů

Informovanost a pomoc při přípravě projektů ze strany poskytovatelů dotací (řídících orgánů jednotlivých operačních programů, případně jejich zprostředkujících subjektů) je hodnocena mírně nad průměrem (6,9 z 10, kdy 10 je nejlepší). Na základě svých zkušeností s přípravou projektů měli zástupci jednotlivých obcí vybrat maximálně pět typů pomoci, kterou by během projektové přípravy uvítali. Nejčastěji zmiňovanými typy pomoci, na nichž se většina zástupců obcí shodla, jsou **včasná informovanost o připravovaných výzvách k podávání projektu, dostupnost poradenského místa poskytovatelů dotací v Karlovarském kraji a existence rozvojové agentury na Sokolovsku, která by pomáhala s přípravou projektů.**

Graf 3: Typy pomoci, které by zástupci obcí ocenili při přípravě projektů

Získání dotací je administrativně, časově i finančně náročné. Menší obce nemají možnost mít vlastní dotační projektové manažery, nedostatečné kapacity a zkušenosti projektantů s přípravou projektů

dle dotačních pravidel jsou však pocíťovány v celém kraji, což následně může komplikovat a prodlužovat projektovou přípravu. Pomoc by byla vítána také s výběrem dodavatelů a správným nastavením výběrového řízení pod odborným garantem již ve fázi projektové přípravy, aby bylo možné zohlednit kvalitu dodavatelů oproti nejnižší ceně, aby nedošlo následně k výtkám a krácení ze strany poskytovatelů dotací.

Brownfieldy a nevyužitě pozemky či plochy k podnikatelskému a nepodnikatelskému využití

Na území některých obcí ORP Sokolov se nachází množství brownfieldů či nevyužitých ploch, které mají potenciál podnikatelského a nepodnikatelského využití, například k bytové zástavbě. Jedná se například o pozemky s ekologickou zátěží z minulost v důsledku těžby a průmyslové výroby, ale také například o chátrající objekty například v podobě budov bývalých vzdělávacích a kulturních zařízení anebo památek.

STRUKTUROVANÉ ROZHOVORY

Realizace strukturovaných rozhovorů probíhala od druhé poloviny srpna do poloviny října 2023. Osloveni byli všichni starostové a starostky 30 obcí ORP Sokolov, z nichž do strukturovaných rozhovorů zapojilo celkem 29. V rámci města Sokolova byly realizované rozhovory s dalšími třemi zástupci města (1. místostarosta, 2. místostarostka a radní pro Plán spravedlivé územní transformace) a v rámci města Chodov byl realizován navíc rozhovor také s vedoucí Útvaru rozvoje města a dotační politiky.

Výstupy ze strukturovaných rozhovorů jsou v rámci této kapitoly zpracovány v podobě závěrů v agregované podobě bez konkrétních citací. Podoba dotazníku pro strukturované rozhovory je součástí přílohy 3.

Největší potřeby a problémy obcí a celého území Sokolovska

Obce na Sokolovsku se potýkají s řadou klíčových problémů a potřeb, které mají výrazný dopad na kvalitu života jejich obyvatel. **Odliv obyvatelstva**, zejména mladých a vzdělaných jedinců v produktivním věku, je jednou z hlavních výzev. Tento trend vytváří v regionu **nedostatek kvalifikované pracovní síly**. Jedním z hlavních důvodů odchodu těchto lidí je **nedostatek pracovních míst s přidanou hodnotou a nižší mzdové ohodnocení** v porovnání s jinými kraji. Odliv mladých vzdělaných obyvatel má za následek i nedostatečnou přítomnost podnikavých lidí, a tedy **nedostatečný rozvoj podnikání** v území a absence nadějných start-upů, s čímž souvisí také **nedostatečná nabídka veřejných služeb v některých menších obcích**.

V důsledku vysoké inflace v posledních letech, na kterou měly značný vliv proběhlé události jako pandemie COVID-19, energetická krize a válečný konflikt na Ukrajině, **nižší mzdové ohodnocení pracujících lidí** a jeho pomalý růst dostatečně **nepokrývá náklady na život**, což vede k hrozbě jejich zadlužení a exekucí. Tito lidé se stydí požádat o pomoc například formou finančních podpor prostřednictvím dávek.

Vzhledem k **nízkému mzdovému ohodnocení** v území a k dobré dojezdové vzdálenosti a dopravního napojení na Německo dojíždí část obyvatel **za prací do zahraničí** do zaměstnání i mimo svůj obor. Upřednostňují pracovní pozice s požadavkem na nižší kvalifikaci s vyšším finančním ohodnocením než v místě bydliště na Sokolovsku. Právě blízkost Německa ovlivňuje nejen území Sokolovska ale celého Karlovarského kraje v oblasti zdravotní péče, konkrétně v prohlubování nedostatečného počtu lékařů a zdravotního personálu.

Některé obce v území ORP Sokolov se potýkají s problematikou **sociálně vyloučených lokalit, nepřízpůsobivých obyvatel, obchodu s chudobou** a v důsledku toho také **vyššího podílu osob s exekucemi**. Finanční gramotnost obyvatel je ovlivněna také **vysokým podílem osob s nedokončeným anebo pouze základním vzděláním**. Největším problémem bývají dluhy uživatelů bytů v rámci společenství vlastníků jednotek, kdy vznikají takzvané sekundární dluhy, které musejí být následně hrazeny ostatními uživateli těchto bytů, kteří nejsou přímými dlužníky.

Část obcí se bude muset v budoucnu také potýkat s **vnitřním dluhem ve vztahu k obecní infrastruktuře** (kanalizace, čističky, odpady). Investice do její obnovy a oprav i v důsledku nekvalitních prací při jejím budování těmto obcím znemožňuje realizaci nových projektových záměrů kvůli nedostatku finančních prostředků. V oblasti odpadového hospodářství je pro celé území Sokolovska tématem hledání alternativy ve vztahu k plánovanému ukončení skládkování v roce 2030. Především v menších obcích je nevyhovující také stav sportovní a volnočasové infrastruktura, anebo je nedostatečná či zcela chybí.

Nejen na území obcí ORP Sokolov, ale v celém Karlovarském kraji **chybí obyvatelům patriotismus**, respektive silná vazba na dané území, což ovlivňuje vnímání území a jeho atraktivitu u budoucích generací. Atraktivita pro návštěvníky regionu v oblasti cestovního ruchu je založena na **značce a PR regionu**, kterou je potřeba budovat nejen navenek, ale také dovnitř mezi obyvateli, a to již u nejmladší generace. K navýšení cestovního ruchu a celkové mobility příliš nepřispívá **chybějící dopravní napojení D6 na Prahu**.

Území Sokolovska čelí **důsledkům důlní těžby hnědého uhlí**, které se liší pro každou jednotlivou obec v závislosti na jejich vzdálenosti od oblastí, kde těžba probíhá nebo probíhala. Závaznou součástí této činnosti bude provedení pečlivé rekultivace těžebních ploch a sanace půdy s cílem obnovit a uchovat biodiverzitu, kvalitu půdy a vodních zdrojů. To vše je nezbytné pro udržení udržitelného životního prostředí pro nadcházející generace.

Největší příležitosti pro to, aby se v obcích lépe žilo a lákaly nové obyvatele

Hlavními příležitostmi pro rozvoj na území Sokolovska za účelem nalákání nových obyvatel a zlepšení života těch současných je **podpora nabídky pracovních míst s vyšším mzdovým ohodnocením pro kvalifikované pracovníky** prostřednictvím **podpory rozvoje podnikání a lákání investorů a firem s vyšší přidanou hodnotou** a v perspektivních oblast jako je IT, automotive, OZE ad. například **přípravou rozvojových lokalit a průmyslových zón**. Atraktivní pracovní nabídka pomůže přilákat vzdělané a kvalifikované obyvatele a nabídne více možností i absolventům středních a vysokých škol, kteří odešli za studiem i do jiných krajů, aby měli motivaci se vrátit zpět na Sokolovsko. V důsledku pandemie COVID-19 a vládních opatření je častěji využívána forma práce na dálku, tzv. Home Office, čímž vzniká příležitost pro **podporu rozvoje kanceláří, hubů anebo dílen**.

Společně s pracovními příležitostmi je potřeba zajistit kvalitní, dostupné bydlení a také atraktivní bydlení i pro náročnější klientelu prostřednictvím **bytové výstavby a přípravy rozvojových lokalit pro výstavbu rodinných domů**. Zásadní je také dostupnost základní občanské vybavenosti, zahrnující atraktivní nabídku volnočasové, sportovní a kulturní infrastruktury, dostupnost a kvalita lékařské péče, vzdělávací infrastruktury ad.

Neméně důležitá je **podpora budování pozitivní image a PR regionu** cílená nejen na turisty a potenciální zájemce o přistěhování, ale také mezi místními obyvateli Sokolovska, a to i u nejmladších generací. Současná image je vnímána negativně ve vztahu ke strukturálním problémům tohoto území. **Změny v rámci transformačního procesu by měly být aktivně komunikovány veřejnosti** s cílem informovat o tom, jak se dané území opravdu mění k lepšímu.

Hledání a příprava nových projektů

Na základě podnětů a potřeb obcí v ORP Sokolov, je zřejmé, že existuje naléhavá potřeba zlepšit přípravu a implementaci nových projektů v regionu. Jedním z hlavních problémů zejména v menších obcích je **nedostatek kapacit pro rozvoj a absence leadershipu**, což brání rozvoji těchto obcí. Je zapotřebí **posílit vzájemnou spolupráci mezi obcemi** na Sokolovsku, aby se zamezilo ekonomicky neefektivní realizaci projektových záměrů, jako je například výstavba sportovních hal v menších sousedních obcích.

Dalším významným problémem je **nedostatek projektových manažerů** v celém území Sokolovska, primárně těch, kteří by měli **odborné znalosti v projektové přípravě v souladu s dotačními pravidly**, což vede k prodlužování přípravy projektových záměrů a nedodržování termínů. Absence projektového manažera se týká především menších obcí, které z kapacitních a finančních důvodů najímají pro zpracování dotačních projektových žádostí externisty.

Nadále by bylo vhodné **prosazovat zjednodušení dotačních pravidel**, která se stávají čím dál složitějšími a vyžadují časté úpravy projektů dle nových požadavků. Dále také **prosazování zavedení ex-ante financování** ve strukturálně postižených regionech anebo **poskytování předfinancování v podobě úvěru bez navýšení** s cílem napomoci obcím s financováním projektových záměrů. V případě úvěrů je však složitější jejich prosazování na zastupitelstvech, jelikož dochází k zadlužování obce již pro její budoucí vedení. Kromě toho by se v území mělo realizovat více **informačních akcí a školení o nabídce finančních zdrojů a příkladech dobré praxe**, aby byly obce lépe informovány a připraveny na získávání dotací. Zástupcům obcí by především pomohlo pro lepší orientaci v dotačních možnostech **pravidelné a včasné informování o dostupných a plánovaných výzvách** pro předkládání projektových žádostí o dotace.

Krajský úřad Karlovarského kraje v rámci zásobníku projektů eviduje projektové záměry obcí. Těm však z kraje chybí zpětná vazba na tyto projekty a informování ohledně vhodných vyhlášených výzvách. Zástupci obcí se shodují, že klíčovým prvkem pro efektivnější využití dostupných zdrojů a dotací by na území Sokolovska mohlo být **vybudování poradenského místa**, které by obcím ve vztahu k nedostatku projektových manažerů sloužilo k pomoci s přípravou projektových žádostí o dotace, informovalo včasně o plánovaných výzvách a poskytovalo poradenství i při výběru dodavatelů a nastavení výběrových řízení. Poradenské místo by mohlo vzniknout i formou **posílení pozice MAS**, která by takovéto poradenství a pomoc obcím mohla poskytovat. Možným řešením by bylo také **vytvoření pozice koordinátora projektů**, který by obce navštěvoval a pomáhal jim koordinovat jejich projektové záměry.

Zkušenosti se spoluprací s ostatními obcemi a veřejnými organizacemi v území

Město **Sokolov hraje roli centra území Sokolovska**, které poskytuje informační servis a podporu i menším obcím v regionu. Zapojení obcí v rámci **mikroregionu Sokolov-východ, MAS Sokolovsko a Hospodářské a sociální rady Sokolovska** je pozitivní díky dobré spolupráci a komunikaci. Avšak otázka smyslu MAS je někdy zpochybňována, zejména pokud jde o pomoc se získáváním dotací, na které by obce mohly dosáhnout i bez MAS, jelikož MAS nemůže být nositelem projektu a nemůže tak obcím pomoci s nesením rizik žadatele. Celkově je v Karlovarském kraji dobře vnímána funkčnost MAS, avšak v případě mikroregionů se nedá srovnávat s tím, co je obvyklé například v Moravskoslezském kraji.

Velmi přínosně je vnímána **meziobecní spolupráce formou pravidelných jednání starostů** takzvaně u jednoho stolu, zintenzivňující komunikaci mezi obcemi v regionu formou **sdílení dobré praxe a řešení společných projektů**. Pozitivně je vnímána spolupráce v rámci **memoranda a pravidelné online setkávání s hejtmanem** už z důvodu vnímání některých obcí, že Karlovarský kraj příliš nebere v úvahu specifické potřeby Sokolovska.

Vynikající **spolupráce přinášející pozitivní změny** v území probíhá se společností **Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s.**, některé menší obce se však domnívají, že pro společnost nejsou zcela rovnocennými partnery. S chemickou společností Synthomer a.s. je spolupráce limitovaná z důvodu zahraničního vlastnictví společnosti.

Spolupráce a podpora soukromých a neziskových subjektů ve vztahu k rozvoji města

Spolupráce a podpora soukromých a neziskových subjektů hraje klíčovou roli v procesu rozvoje měst a obcí na Sokolovsku. Nicméně, některé aspekty této spolupráce mohou vyžadovat zlepšení. Přestože mají neziskové organizace potenciál přinést pozitivní změny, **nesplňují v některých případech očekávání** a mohou vytvářet negativní vztahy s místními samosprávami.

Obce podporují aktivity soukromých a neziskových subjektů prostřednictvím **dotačních programů** v rámci spolkové, sportovní a kulturní činnosti. Dále obce **poskytují prostory** pro realizaci veřejných a spolkových akcí, které napomáhají ke komunitnímu setkávání a **pronajímají prostory** ke sportovním aktivitám. V území Sokolovska se však nachází také obce, v nichž se nenachází spolky a neziskové organizace anebo pouze v malé míře, což omezuje možnosti komunitního zapojení obyvatel. Důležitou aktivně podporovanou oblastí jsou i ve vztahu ke stárnutí populace **sociální služby**, a v rámci nich aktivity jako například senior taxi, úklidové služby či donáška jídla seniorům.

Ačkoli větší podniky projevují ochotu zapojení se do spolupráce s obcemi na Sokolovsku, **existuje zjevný potenciál pro další zapojení většího počtu podniků a podnikatelů.**

Oblast přeshraniční spolupráce

Většina obcí ORP Sokolov nerealizuje žádnou přeshraniční spolupráci z důvodu nedostatečných časových a personálních kapacit a také nedostatečných finančních prostředků na tyto aktivity či z důvodu nenalezení vhodné partnerské obce.

Obce, které přeshraniční práci realizují se zahraničními obcemi primárně v Německu, dělají především měkké projekty typu vzájemných akcí a delegací například sportovní turnaje, kulturní akce, koncerty, ale také v rámci spolupráce lékařských institucí v příhraničí ad. Větší obce realizují projekty prostřednictvím programů Interreg Bavorsko-Česko a Interreg Česko-Sasko. Nejedná se však o strategické projekty s výraznějším dopadem v území.

Příprava projektů na území Sokolovska (pozemky, brownfieldy, nemovitosti, know-how, zkušenosti z předchozích projektů, vztahy se soukromými subjekty, financování)

Na území obcí ORP Sokolov se nachází množství pozemků, pro které obce připravují anebo již realizují jejich zasíťování pro **výstavbu rodinných domů**. Území disponuje také **průmyslovými zónami** a plochami vhodnými pro **výrobní činnost** potenciálních investorů. Vzhledem k území zasaženému důlní těžbou se v něm nacházejí taktéž rozvojové **lokality po důlní činnosti**, které po patřičné sanaci a rekultivaci mohou být využity pro mnohé účely.

V některých obcích se nachází **chátrající objekty** označované za brownfields, jedná se často o **budovy bývalých vzdělávacích zařízení** nebo **bývalé kulturní objekty či památky**, vyžadující finančně náročnou rekonstrukci. **Brownfieldy v soukromém vlastnictví** v některých obcích nejsou rozvíjeny v souladu s jejich potřebami. Většinou však obce pracují s myšlenkou revitalizace těchto objektů a jejich dalšího rozvoje, často je však bariérou právě již zmiňovaná finanční náročnost.

Atraktivní příležitostí jak pro obyvatele Sokolovska, tak pro potenciální návštěvníky regionu je rekultivace lomu Jiří, **vybudování infrastruktury pro rekreaci** u jezera Medard a **realizace projektů na podporu cestovního ruchu** jako je budování naučných stezek, obnova a péče o kulturní památky či agroturistika. S tím souvisí také projekty na **revitalizaci veřejného prostoru** ve městech a obcích včetně péče o zeleň.

Příklady dobré praxe z jiných měst a krajů ČR / EU

Zástupci obcí ORP Sokolov by uvítali příklady dobré praxe v následujících oblastech:

- řešení obchodu s chudobou;
- financování a realizace modernizace infrastruktury;
- řešení nakládání s odpady, skládkování;
- koncept komunitního centra – kavárna, muzeum, galerijní prostory;
- veřejná prostranství včetně zajímavých prvků;
- zlepšení pozitivního vnímání území obyvateli;
- dobrá praxe regionu po ukončení těžby uhlí;
- komunitní energetika;
- sdílení kapacit pro projektový a dotační management v území.

Projekty nebo změny, které by si v území přáli vidět

Zástupci obcí ORP Sokolov by rádi realizovali v území následující projekty a změny:

- navýšení rozpočtu za účelem nezávislosti na dotacích a možnosti přijímání úvěrů;
- rekreační lokalita kolem vodní plochy Rolava, vybudování střediska a in-line dráhy;
- rekreační využití vodní plochy Medard;
- pracovní místa s přidanou hodnotou.

HISTORICKÝ KONTEXT

Osídlení území dnešního Sokolovska je archeologicky doloženo již od středního paleolitu. V 9.–10. století byl tento region osídlen slovanským obyvatelstvem, které Kosmova kronika označovala za kmen Sedličanů. Ačkoli území dnešního Sokolovska bylo vždy součástí českého knížectví a posléze českého království, projevovaly se zde silné vlivy sousedního Bavorska a Saska. Na dlouhá staletí předurčila vývoj dnešního Sokolovska německá kolonizace, kterou zřejmě již před rokem 1150 zahájili ministeriálové (služebníci) německého císařského rodu Štaufů. Německou kolonizací, která v několika vlnách pokračovala i v 13. století, vzrostl počet osad a poddaných, rozšířila se plocha obdělávané půdy, rozvíjela se řemesla.

Určující pro vývoj regionu, jeho obyvatelstva, hospodářství i vzhled kulturní krajiny, se však stalo hornictví, jehož počátky na dnešním Sokolovsku se kladou již k přelomu 13. a 14. století. Dobývání rud barevných kovů (zejména cín, olovo, stříbro, měď) dosáhlo vrcholu v 15.–16. století, kdy na dnešním Sokolovsku vznikla řada hornických osad i měst a kdy sem hornictví a s ním spojená prosperita oblastí přilákala další vlny osadníků ze Saska i dalších německojazyčných oblastí. Třicetiletá válka znamenala úpadek hornictví i zničení řady měst a obcí, včetně Falknova (dnešní Sokolov). Tento úpadek nepřekonal ani dočasné oživení těžby v 18. století.

Nástup nacismu v Německu znamenal postupnou likvidaci místní dvojjazyčné a dvojnárodnostní kultury, která se na Sokolovsku rozvíjela od raného středověku. Vysídlení nejprve českého obyvatelstva v roce 1938 a následný odsun německojazyčného obyvatelstva po roce 1945 a příchod nového obyvatelstva z jiných částí Československa i ze zahraničí znamenalo hrubý zásah do všech sociálních a ekonomických struktur regionu, jehož následky pociťuje Sokolovsko dodnes. Narušen byl zejména vztah obyvatel k území, který se budoval jen pomalu a který u mnoha obyvatel dosud nenastal. Tato sociální nestabilita se v současnosti zvyšuje odchodem především mladšího obyvatelstva z regionu. Významným faktorem osídlení je též vysoký podíl bydlících v bytových domech jako následek překotné socialistické industrializace. U těchto obyvatel chybí vlastnické vztahy k půdě, k nemovitostem, bydlení v rodinných domech se rozvíjí pomalu, hlavním brzdou je nedostatek stavebních pozemků.

Znárodnění výrobních prostředků spolu s importem pracovních sil z celé republiky po 2. svět. válce výrazně změnilo socioekonomickou situaci v regionu. Zaměření na exploataci nerostných surovin s jejich využitím především pro energetiku a chemický průmysl negativně zasáhlo životní prostředí a zcela změnilo obraz regionu jak v očích jeho obyvatel, tak i v očích zbytku republiky. I přesto, že se v posledních letech stav environmentálních podmínek výrazně zlepšil, zůstává negativní vnímání životního prostředí stále brzdou pro příliv obyvatel z jiných regionů. Monofunkční zaměření regionu rovněž nepřispělo k diverzifikaci ekonomické struktury území spojené s rozvojem jiných oblastí, např. školství, služeb, cestovního ruchu. Nízkou variabilitu pracovních příležitostí dokázal vliv Karlových Varů jako lázeňského centra ovlivnit jen v minimální míře. S tím souvisí i absence vysokého školství v Karlovarském kraji, která přispívá k odlivu mladé inteligence z kraje a tím zhoršuje vzdělanostní i věkovou strukturu obyvatelstva. Pozůstatkem socialistické industrializace Sokolovska je velký podíl devastovaných ploch a ploch brownfields. Rozvoj služeb, logistiky a nových výrobních kapacit přináší ve velké míře zábory nezastavěného území, nejsou však využívána brownfields, jejichž revitalizace je nákladná.

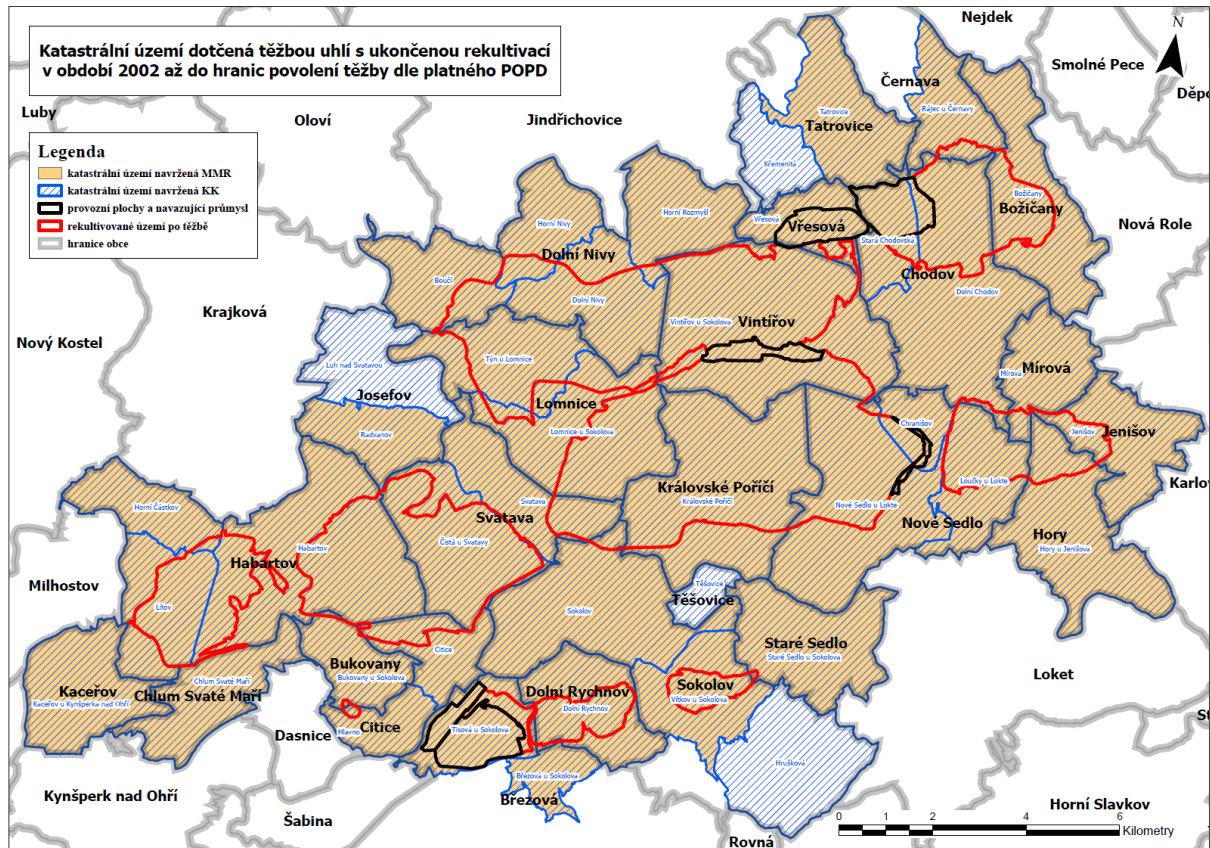
Hlavním vývojovým zlomem, který zásadně změnil budoucí směřování regionu, je však ukončení těžby uhlí spojené s ukončením výroby energie z tohoto fosilního zdroje. Těžba hnědého uhlí byla určujícím faktorem, který ovlivňoval celý novodobý vývoj Sokolovska. První písemné zmínky o těžbě uhlí v této oblasti pochází z roku 1760. Rozmach dobývání však nastal až po výstavbě páteřní železnice v roce 1871. V roce 1945 na Sokolovsku bylo v provozu celkem 39 hlubinných dolů a 15 malolomů. V návaznosti na těžbu uhlí se rozvíjel i další průmysl, zejména chemický. V důsledku poválečného znárodnění vznikl v roce 1946 zastřešující podnik Falknovské hnědouhelné doly se sídlem v Dolním Rychnově. O dva roky později se jeho název změnil na Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov (HDB), pod které postupně spadalo až šestnáct národních podniků od jednotlivých dolů po ústřední dílny.

Z hlediska technologického vedly poválečné změny především k postupnému přechodu na velkolomovou těžbu a v šedesátých letech i k výstavbě moderní zpracovatelské části ve Vřesově. Poslední hlubinný důl, Marie v Královském Poříčí, ukončil činnost v roce 1991. V roce 1994 pak Fond

národního majetku spojením Palivového kombinátu Vřesová, Hnědouhelných dolů Březová a Rekultivací Sokolov založil společnost Sokolovská uhelná. O deset let později došlo k její plné privatizaci a vzniku následnické organizace Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.

Během své existence sokolovské doly zasáhly významně do tváře regionu. A to nejen samotnou těžbou, ale i masivní podporou výstavby infrastruktury. Z jejich prostředků tak vznikly, a dosud vznikají, v Sokolově i okolních městech, objekty sloužící zdravotnictví, sportu i rekreaci široké veřejnosti.

Obrázek 1: Vymezené území po těžbě Ministerstva pro místní rozvoj s významným dopadem v důsledku těžby uhlí

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (2023)

STRUČNÁ SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

DEMOGRAFIE

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Hustota osídlení ORP Sokolov je největší v rámci ORP území v Karlovarském kraji.
- Území ORP Sokolov se potýká s úbytkem obyvatel, primárně mladých lidí v ekonomicky aktivním věku 15-64 let.
- Téměř třetinový úbytek obyvatel od roku 2010 zaznamenaly obce Rovná, Nová Ves a Dasnice.
- Obce Vřesová, Vintířov a Nová Ves jsou dle průměrného věku obyvatel nejmladšími obcemi, průměrný věk se v nich pohybuje mezi 33,3 až 37,6 lety.
- Trend stárnutí obyvatel je na Sokolovsku jakožto v celém Karlovarském kraji rychlejší než v ostatních krajích České republiky.

Správní obvod obce s rozšířenou působností Sokolov (území ORP Sokolov), který se skládá z celkem 30 obcí (viz tabulka níže) je s rozlohou 489,19 km² třetím největším obvodem v Karlovarském kraji a zároveň dle počtu obyvatel po ORP Karlovy Vary druhým největším. Počtem 150 obyvatel na km² se řadí na první místo v kraji v hustotě osídlení.

K 31.12. 2022 žilo v ORP Sokolov celkem 73 132 obyvatel. Demografický vývoj má v ORP Sokolov klesající tendenci a kopíruje trend okresu Sokolov a také obcí s vymezeným územím po těžbě dle Ministerstva pro místní rozvoj ČR (viz graf níže). K nárůstu počtu obyvatel došlo pouze v roce 2022, a to vlivem stěhování, kdy se přistěhovalo 2 016 obyvatel, což má nepochybnou souvislost s příchodem běženců z válkou postižené Ukrajiny. Nejčastěji se lidé do obcí v území ORP Sokolov stěhují v rámci obcí tohoto území a z okolních ORP, především z ORP Karlovy Vary, Kraslice a Cheb.

Od roku 2010 se snížil počet obyvatel v ORP Sokolov celkem o 7,2 % (5 656 obyvatel). Pokles je značný zejména ve věkové skupině 15-64 let (-15,7 %, resp. -8 864 obyvatel). Naopak k výraznějšímu nárůstu došlo ve věkové skupině 65 let a více (37,7 % resp. 3 958 obyvatel), čímž se také za dané období navýšil průměrný věk z 39,4 let na 42,9 let. Sokolovsko se tak potýká obdobně jako celý Karlovarský kraj a další postuhelné kraje v České republice (Ústecký a Moravskoslezský kraj) s odlivem zejména mladých lidí, kteří dané území často po studiích opouštějí a stěhují se do jiných krajů, případně vzhledem k blízkosti hranice s Německem do zahraničí.

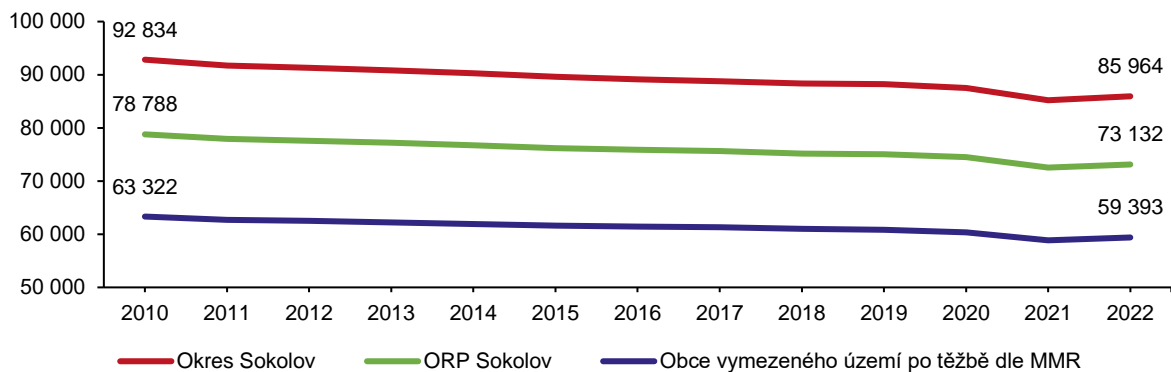
Počet narozených dětí v ORP Sokolov má také klesající tendenci. Před rokem 2010 se každoročně narodilo přes 800 dětí, od daného roku se počty každoročně narozených pohybují převážně mezi 700-800 živě narozenými dětmi.

V rámci jednotlivých obcí ORP Sokolov došlo k největšímu úbytku počtu obyvatel v obcích Sokolov (-2 175 obyvatel, resp. -8,9 %) a Chodov (-1 401 obyvatel, resp. -9,9 %). Poměrově ve vztahu k celkovému počtu obyvatel těchto větších obcí se však nejedná o výraznější změnu v porovnání s jinými menšími obcemi, ve kterých podíly úbytku obyvatel vzhledem k jejich celkovému počtu dosahují výrazně vyšších hodnot. Největší změnu podílu obyvatel za rok 2022 v porovnání s rokem 2010 zaznamenaly obce Rovná (-39,2 %, resp. -224 obyvatel), Nová Ves (-30 %, resp. -85 obyvatel) a Dasnice (-29,5 %, resp. -109 obyvatel). Nejvýraznější nárůst naopak zaznamenala obec Těšovice v důsledku zástavby rodinných domů (61 %, resp. o 97 obyvatel). Nejvyšší průměrný věk byl k roku 2022 v obcích Staré Sedlo (44,4 let), Libavské údolí (44,2 let) a Kynšperk nad Ohří (43,9 let), naopak nejnižší průměrný věk byl v obcích Vřesová (33,3 let), Vintířov (37,1 let) a Nová Ves (37,6 let). Tyto tři obce s nejnižším průměrným věkem dosahují v rámci ORP Sokolov také nejnižších hodnot indexů stárí a množství dětí do 14 let výrazně převyšuje počet osob ve věku 65 let a více.

Dle národnostního zastoupení na základě Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2021 žilo v ORP Sokolov nejvíce obyvatel české národnosti (60,6 %). Dalšími nejvíce početnými národnostmi je slovenská (2,2 %), německá (1,9 %), romská (0,7 %) a vietnamská (0,6 %).

Graf 4: Vývoj počtu obyvatel na území okresu Sokolov a ORP Sokolov v porovnání s vymezeným územím po těžbě Ministerstva pro místní rozvoj ČR

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 1: Změna počtu obyvatel v jednotlivých obcích ORP Sokolov a obcích vymezeného území po těžbě Ministerstvem pro místní rozvoj v okrese Karlovy Vary

Území / obec	Počet obyvatel		Změna počtu obyvatel		Průměrný věk 2022	Index stáří 2022
	2010	2022	Počet	%		
Okres Sokolov	92 834	85 964	-6 870	-7,4 %	42,9	1,3
ORP Sokolov	78 788	73 132	-5 656	-7,2 %	42,7	1,3
Obce vymezeného území po těžbě dle MMR celkem	63 322	59 393	-3 929	-6,2 %	993	1,27
Březová	2 746	2 638	-108	-3,9 %	43,1	1,33
Bukovany	1 680	1 530	-150	-8,9 %	41,4	1,08
Citice	899	875	-24	-2,7 %	41,8	1,29
Dasnice	370	261	-109	-29,5 %	40,9	1,08
Dolní Nivy	316	342	26	8,2 %	41,4	1,00
Dolní Rychnov	1 467	1 310	-157	-10,7 %	40,8	1,01
Habartov	5 269	4 729	-540	-10,2 %	42,9	1,27
Horní Slavkov	5 633	5 388	-245	-4,3 %	42,4	1,25
Chlum Svaté Maří	289	305	16	5,5 %	43,4	1,29
Chodov	14 134	12 733	-1 401	-9,9 %	43,7	1,49
Josefov	328	404	76	23,2 %	41,5	0,96
Kaceřov	448	416	-32	-7,1 %	43,2	1,10
Krajková	879	919	40	4,6 %	41,0	0,93
Královské Poříčí	862	774	-88	-10,2 %	40,9	0,98
Krásno	751	700	-51	-6,8 %	41,7	1,07
Kynšperk nad Ohří	4 969	4 568	-401	-8,1 %	43,9	1,46
Libavské Údolí	602	531	-71	-11,8 %	44,2	1,42
Loket	3 192	3 075	-117	-3,7 %	41,4	1,04
Lomnice	1 207	1 371	164	13,6 %	40,8	0,89
Nová Ves	283	198	-85	-30,0 %	37,6	0,60
Nové Sedlo	2 714	2 598	-116	-4,3 %	41,5	1,13
Rovná	571	347	-224	-39,2 %	42,1	1,24
Sokolov	24 402	22 227	-2 175	-8,9 %	43,4	1,39
Staré Sedlo	809	806	-3	-0,4 %	44,4	1,42
Svatava	1 628	1 644	16	1,0 %	42,2	1,17
Šabina	313	360	47	15,0 %	42,3	1,22
Tatrovice	174	171	-3	-1,7 %	41,5	1,25
Těšovice	159	256	97	61,0 %	41,4	0,93
Vintířov	1 164	1 232	68	5,8 %	37,1	0,53
Vřesová	530	424	-106	-20,0 %	33,3	0,31
Obce okresu Karlovy Vary v rámci vymezeného území po těžbě dle MMR						
Božičany	619	676	57	9,2 %	41,2	1,12
Černava	300	309	9	3,0 %	43,3	1,34
Hory	222	411	189	85,1 %	38,4	0,57
Jenišov	823	1 134	311	37,8 %	40,0	0,81
Mírová	292	334	42	14,4 %	41,9	1,11

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

BYDLENÍ

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

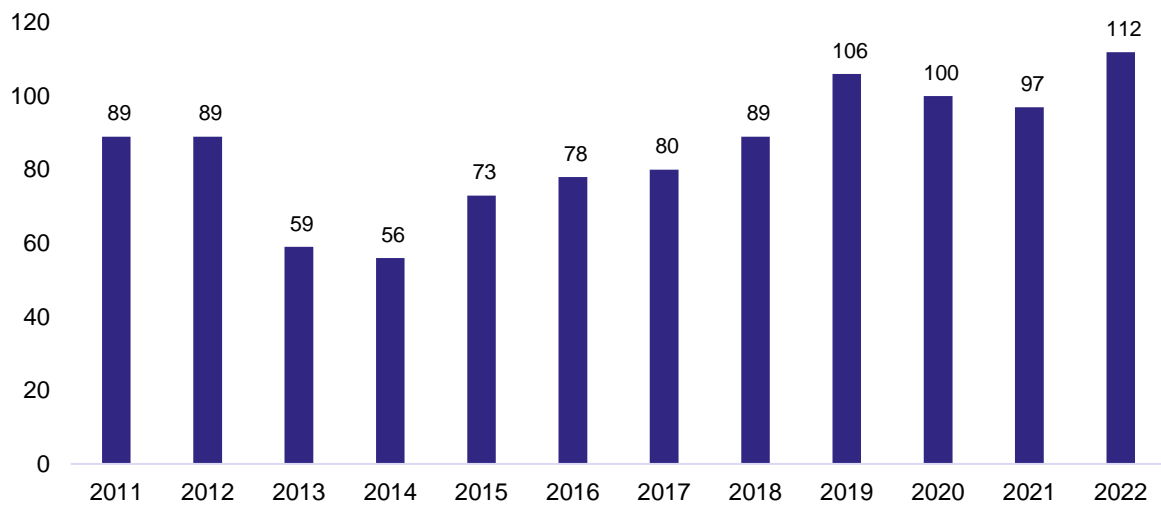
- Výstavba nových bytů v ORP Sokolov v posledních letech roste. V roce 2022 jich bylo dokončeno 112.
- Ve srovnání s Karlovarským krajem má okres Sokolov nejméně dokončených bytů.
- V některých obcích v rámci území ORP Sokolov brzdí rozvoj nedostatek ploch pro zástavbu.
- V ORP Sokolov se v roce 2021 nacházelo 9 022 obydlených domů a 32 327 obydlených bytů.
- Pro ORP Sokolov je typický vysoký podíl bydlících v bytových domech jako následek překotné socialistické industrializace.

Výstavba nových bytů v ORP Sokolov v posledních letech s výjimkou let 2013-2017 kontinuálně roste. Zatímco v roce 2011 bylo dokončeno 89 bytů, v roce 2022 se jednalo o 112. Nejvíce bytů pak v bylo v daném roce dokončeno v obci Habartov (14) a Sokolov (13). Žádné byty naopak nebyly dokončeny v obci Bukovany, Dasnice, Dolní Nivy, Horní Slavkov, Nová Ves, Rovná, Tatrovice a Vřesová. Ve srovnání s počtem dokončených bytů v rámci kraje bylo nejvíce bytové výstavby dokončeno v okrese Karlovy Vary (43,6 % všech dokončených bytů v kraji), nejméně bytů bylo dokončeno v okrese Sokolov (22,9 % všech dokončených bytů v kraji).

Je nicméně důležité podotknout, že rozvoj nových ploch pro bydlení a výstavba bytů závisí také na územních podmínkách jednotlivých obcí. V některých obcích, jako je Sokolov nebo Královské Poříčí, je ploch pro zástavbu nedostatek. Naopak v jiných obcích rezerva takových ploch existuje. Rozsáhlé zastavitelné plochy pro bydlení se nacházejí v obcích Lomnice, Dolní Rychnov, Staré Sedlo a Březová. Tyto plochy mají navíc výhodnou polohu v blízkosti města Sokolov. Mezi další obce s rozsáhlými zastavitelnými plochami pro bydlení patří také obec Josefov a Šabina.

V ORP Sokolov se v roce 2021 na 71 776 obyvatel nacházelo 9 022 obydlených domů a 32 327 obydlených bytů. V přepočtu se jedná o 126 domů na 1 000 obyvatel, v celé ČR se pak jedná o 186 domů. Co se týče bytů, v ORP Sokolov se v roce 2021 nacházelo 450 bytů na 1 000 obyvatel, zatímco v ČR se jednalo o 426 bytů. Na základě těchto dat a tabulky níže je zřejmé, že v ORP Sokolov bydlí daleko více lidí v bytech než v domech. Daný jev je především viditelný u obce Vřesová, která sestává z pouhých čtyř bytových domů se 106 byty. Tento stav je do značné míry následkem socialistické industrializace, kdy na Sokolovsko přicházel vysoký počet pracovníků z vnitrozemí, pro něž bylo třeba rychle vybudovat ubytovací kapacity, stejně jako pro obyvatele z obcí, které ustupovaly povrchové těžbě uhlí. Negativním dopadem této skutečnosti je, že u obyvatel chybí vlastnické vztahy k půdě a k nemovitostem. Bydlení v rodinných domech se tím pádem rozvíjí pomalu, hlavní brzdou je již výše zmíněný nedostatek stavebních pozemků v některých obcích.

V současné době dochází v souvislosti s ekonomickou situací a snížením kupní síly ke změnám potřeb obyvatelstva v oblasti bydlení. To může mít významný dopad pro obyvatele ORP Sokolov a Karlovarského kraje, jejichž mzdy patří k nejnižším v celostátním srovnání. ORP Sokolov a Karlovarský kraj, který měl podle Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí v roce 2019 druhý nejvyšší podíl osob bez domova (1,61) na 1 000 obyvatel v České republice. Řešení této problematiky je pak důležité zejména na místní úrovni, kdy mohou obce poskytovat finančně příznivější bydlení pro sociálně potřebné občany, jež si na bytovém trhu nemohou bydlení zajistit.

Graf 5: Vývoj počtu dokončených bytů v ORP Sokolov v letech 2011-2022

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 2: Počet domů a bytů v obcích ORP Sokolov v roce 2021

ORP, obec	Počet obyvatel	Počet domů	Počet obydlených domů	Počet obydlených bytů
ORP Sokolov	71 776	9 779	9 022	32 327
Březová	2 577	511	465	1 185
Bukovany	1 438	144	134	673
Citice	835	222	201	338
Dasnice	255	86	77	100
Dolní Nivy	341	102	90	119
Dolní Rychnov	1 294	355	336	498
Habartov	4 483	662	626	2 110
Horní Slavkov	5 751	512	468	2 264
Chlum Svaté Maří	266	132	102	122
Chodov	12 451	874	824	5 960
Josefov	381	153	135	145
Kaceřov	388	152	131	163
Krajková	896	301	264	341
Královské Poříčí	893	155	149	336
Krásno	667	221	196	270
Kynšperk nad Ohří	4 985	784	733	2 032
Libavské Údolí	489	80	76	246
Loket	2 936	550	487	1 247
Lomnice	1 285	356	339	530
Nová Ves	183	46	34	66
Nové Sedlo	2 522	484	451	1 094
Rovná	264	45	35	108
Sokolov	21 484	1 683	1 593	10 521
Staré Sedlo	779	286	269	304
Svatava	1 646	407	378	699
Šabina	331	121	108	127
Tatrovice	160	63	39	49
Těšovice	261	87	84	95
Vintířov	1 175	193	186	479
Vřesová	360	12	12	106

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

ŠKOLY A VZDĚLÁVACÍ ORGANIZACE

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Necelá třetina obcí v rámci území ORP Sokolov nedisponuje žádným školským zařízením, děti dojíždějí za vzděláváním do okolních obcí.
- V ORP Sokolov je pouze 7,7 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, což je významně méně, než je průměr ČR (17,6 %). Nižší ve srovnání s průměrem ČR i Karlovarského kraje je i podíl obyvatel s maturitou, zatímco podíl obyvatel s výučním listem či pouze základním vzděláním je naopak o několik procentních bodů vyšší.
- Stejně jako v celém Karlovarském kraji se i ORP Sokolov potýká s nedostatkem kvalifikovaných pedagogických pracovníků a dalších profesí ve vzdělávání.
- V Karlovarském kraji chybí vysoká škola, je zde pouze několik poboček vysokých škol nabízejících převážně kombinované studium. Studenti tak vyjíždějí za vyšším studiem mimo kraj a většina se již nevrací zpět do svého rodného bydliště. V obcích ORP Sokolov jakožto v celém Karlovarském kraji tak ubývá počet mladých obyvatel s vyšším vzděláním.
- V uplynulých letech došlo v rámci optimalizace krajské sítě škol ke zrušení středních škol v několika obcích ORP Sokolov (Kynšperk nad Ohří, Loket, Královské Poříčí), před zrušením je rovněž původní gymnázium v Chodově, které je nyní pobočkou gymnázia Sokolov.

V ORP Sokolov se nachází 32 mateřských škol a 26 základních škol, z toho se ve čtyřech případech jedná o sloučená pracoviště pro oba typy škol. Ve správním obvodu ORP Sokolov rovněž funguje 5 základních uměleckých škol (Habartov, Horní Slavkov, Chodov, Kynšperk nad Ohří a Sokolov). Z vyšších stupňů vzdělávacích zařízení se zde nachází 5 středních škol sídlících na území města Sokolov. V obcích Dasnice, Dolní Nivy, Chlum Sváté Maří, Josefov, Kaceřov, Nová Ves, Tatrovice, Těšovice a Vřesová se nenachází žádné školské zařízení. Celkový přehled školských zařízení v obcích ORP Sokolov je uveden v samostatném dokumentu „Přílohy Územně analytických podkladů ORP Sokolov 2020“, příloha č. 3c.

Střední školy se nachází pouze v Sokolově a Chodově. Základní školy s 2. stupněm výuky se nachází v obcích Krajková, Habartov, Bukovany, Kynšperk nad Ohří, Březová, Sokolov, Loket, Horní Slavkov, Nové Sedlo, Lomnice a Chodov. Nově buduje 2. stupeň základní školy také obec Královské Poříčí.

Podle závěrů analytické části Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko je v území nízká vzdělanostní úroveň, nízká kvalita vzdělávání. Přetrvává nedostatek pedagogických pracovníků (kompetentních pro výkon profese) a dalších profesí ve vzdělávání (školní psychologové, speciální pedagogové, sociální pedagogové ad.), často i nízká kvalifikace a motivace k výkonu profese.

Podíl plně kvalifikovaných pedagogů na Sokolovsku stejně jako v celém Karlovarském kraji vzrůstá jen pomalu. Ve školním roce 2022/2023 v Karlovarském kraji téměř čtvrtina (24,6 %) učitelů nespĺnovala potřebnou kvalifikaci. Tato situace dlouhodobě souvisí s obtížnou dostupností vzdělávání budoucích učitelů – až do roku 2021 museli adepti učitelství za studiem dojíždět na pedagogické fakulty do Prahy, Plzně či Ústí nad Labem. Teprve v roce 2021 otevřela plzeňská pedagogická fakulta svou pobočku také v Chebu, kde zatím studuje několik desítek budoucích učitelů 1. stupně ZŠ. Ani to však zřejmě nepokryje plně potřeby kraje, vysokoškolské vzdělávání pro učitele 2. stupně ZŠ a SŠ navíc zůstává nadále mimo Karlovarský kraj.

Problematická je i nízká autorita učitelů. Objevují se tendence k přenášení výchovy z rodiny na školu a nevhodná sociální skladba obyvatel s nulových či negativním vlivem na děti a jejich přístup k učení. Není dostatek příležitostí dalšího a neformálního vzdělávání. Kvůli neexistenci vysoké školy v Karlovarském kraji musí studenti dojíždět do jiných krajů, což nicméně vede k malé návratnosti absolventů do regionu. Jako další problémy je možné označit nedostatek vysokoškolsky vzdělaných odborníků (např. školství, zdravotnictví) a předčasné ukončování školní docházky.

Tato situace se dlouhodobě odráží ve vzdělanostní struktuře obyvatelstva i v jejím vývoji. Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva se v roce 2021 ve srovnání s rokem 2011 v ORP Sokolov zvýšil téměř o třetinu (o 30,6 %). Přes tento pozitivní trend je podíl obyvatel s vysokoškolským diplomem pouze 7,7 %, zatímco celostátní průměr je o téměř deset procentních bodů vyšší a vyšší je tato hodnota i za

celý Karlovarský kraj (9,6 %). O pět procentních bodů pod celostátním průměrem je také podíl obyvatel s úplným středoškolským vzděláním s maturitou či vyšším odborným vzděláním. Naopak vyšší je podíl obyvatel s výučním listem i obyvatel s pouze základním vzděláním. Ve srovnání s rokem 2011 se v roce 2021 výrazně zvýšil počet osob bez vzdělání i osob, u nichž se úroveň vzdělání nepodařilo zjistit.

Tabulka 3: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v ORP Sokolov podle SLDB 2021

Nejvyšší dokončené vzdělání (ORP Sokolov)		2011	2021	Změna 2011/2021
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		65 425	60 614	-7,4 %
v tom	bez vzdělání	527	760	44,2 %
	základní včetně neukončeného	16 466	11 379	-30,9 %
	střední vč. vyučení (bez maturity)	23 897	22 034	-7,8 %
	úplné střední (s maturitou), pomaturitní a nástavbové + vyšší odborné, vč. konzervatoře	16 734	16 383	-2,1 %
	vysokoškolské	3 584	4 682	30,6 %
	nezjištěné	4 217	5 376	27,5 %

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů, (2021)

Tabulka 4: Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ORP Sokolov, Karlovarského kraje a ČR v roce 2021

Nejvyšší dokončené vzdělání		ORP Sokolov		Karlovarský kraj		ČR	
		počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		60 614	100,0 %	236 517	100,0 %	8 832 407	100,0 %
v tom	bez vzdělání	760	1,3 %	2 779	1,2 %	56 100	0,6 %
	základní včetně neukončeného	11 379	18,8 %	39 915	16,9 %	1 107 860	12,5 %
	střední vč. vyučení (bez maturity)	22 034	36,4 %	81 345	34,4 %	2 736 983	31,0 %
	úplné střední (s maturitou), pomaturitní a nástavbové + vyšší odborné, vč. konzervatoře	16 383	27,0 %	69 799	29,5 %	2 867 679	32,5 %
	vysokoškolské	4 682	7,7 %	22 803	9,6 %	1 552 407	17,6 %
	nezjištěné	5 376	8,9 %	19 876	8,4 %	511 378	5,8 %

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů (2021)

Tabulka 5: Kvalifikovanost učitelů v Karlovarském kraji dle druhu školy ve školním roce 2022/2023

Škola	Učitelé celkem	v tom dle kvalifikace		Podíl učitelů bez kvalifikace
		s kvalifikací	bez kvalifikace	
Mateřská škola	810,1	767,2	42,9	5,3 %
Základní škola	2 001,7	1 570,7	431,0	21,5 %
v tom na 1. stupni	926,5	759,8	166,7	18,0 %
v tom na 2. stupni	1 075,2	810,9	264,3	24,6 %
Střední škola	953,0	865,1	87,9	9,2 %
Vyšší odborná škola	26,8	26,7	0,1	0,4 %

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ SLUŽBY

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- ORP Sokolov stejně jako zbytek Karlovarského kraje se potýká s riziky dopadů nedostatku lékařů a zdravotnického personálu.
- Nedostatek lékařů a zdravotnického personálu narůstá s postupným stárnutím a odchody do důchodu lékařů a zdravotníků.
- Ve srovnání s většinou krajů ČR tento problém umocňuje blízkost Německa a odchody lékařů a zdravotníků do německých zdravotnických zařízení.
- Sociální služby ohrožuje stárnutí obyvatelstva, rostoucí sociální problémy a nekvalitní služby od některých NNO.
- Potřeba podpory rodin.
- Potřeba provázání zdravotní a sociální péče.
- Selektivní přístup neziskových organizací a nedostatek odborníků v sociálních službách.

ZDRAVOTNÍ SLUŽBY

ORP Sokolov stejně jako zbytek Karlovarského kraje se potýká s riziky dopadů nedostatku lékařů a zdravotnického personálu. Počet nemocničních lůžek v Sokolově v roce 2021 byl na 1 000 obyvatel 2,8. Tento počet patří mezi nejnižší v Karlovarském kraji a jeden z nejnižších v České republice. V Sokolově klesl počet lékařů na 1 000 obyvatel. Mezi lety 2017 a 2023 se změnil počet lékařů v Sokolově na 1 000 obyvatel z 3,9 na 3,7. Ve stejném časovém období došlo v Karlových Varech k nárůstu z 5,7 na 5,9 a v Chebu k poklesu z 4,1 na 3,9. Obecně platí, že česká zdravotnická sféra čelí vážnému nedostatku lékařů a zdravotního personálu. Kromě nedostatku lékařů je problematické i stárnutí lékařského sboru a neochota absolventů zdravotnických oborů pracovat v periferních oblastech ČR. Dalším problémem je, že mnoho občanů nemá přístup k praktickému nebo zubnímu lékaři. Problém s odlivem zdravotníků do sousedního Německa a absencí letecké záchranné služby.

V Karlovarském kraji je nedostatek kapacit zdravotní péče na všech úrovních. V Sokolově je sice vyšší koncentrace zdravotnických zařízení, ale počet nemocničních lůžek patří k nejnižším v kraji a v celé republice. Problémem je rovněž nedostatečná dostupnost lékařských pohotovostních služeb, absence nových kapacit akutní lůžkové péče jako komplexní onkologické centrum a traumacentrum a praktická nedostupnost psychiatrické péče. Navíc chybí síť hospicové péče a výjezdová stanoviště zdravotnické záchranné služby. Z hlediska infrastruktury a financování je v kraji velká potřeba modernizovat zdravotnická zařízení, včetně přístrojového vybavení, problémem je ale nedostatek financí.

Zdravotní systém je zatížen nedostatkem vzdělávacích institutů v kraji pro střední zdravotnický personál a složitým systémem vzdělávání zdravotnických pracovníků. Nelékařský zdravotní personál má omezené kompetence v poskytování zdravotních služeb a chybí akreditovaná pracoviště pro lékaře. V oblasti vzdělávání je pozitivní signál v podobě kvalitního vzdělávacího plánu pro lékaře Penta Ambulance s dostatečným počtem školitelů a školících míst.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Oblast sociálních služeb dle zjištění v rámci SWOT analýzy v rámci pracovních skupin čelí významným výzvám. Mezi slabými stránkami dominuje selektivní přístup některých neziskových organizací ke klientele, nepřehlednost neziskových subjektů a jejich nedostatečná komunikace s městy. Navíc se oblast potýká s nedostatkem lékařů, sestřiček a sociálních pracovníků, zatěžovaným dále stárnutím obyvatelstva. Hrozby zahrnují komplikace spojené s dluhovou problematikou, růst chudoby, spekulacemi s nemovitostmi a sociálními problémy spojenými s drogami a alkoholem. Přesto kromě výzev existují i příležitosti, jako je podpora rodin postižených transformací, rozvoj kvalitních sociálních služeb a provázání zdravotní a sociální péče ve spolupráci více obcí. Doporučuje se zaměřit na spolupráci mezi klíčovými subjekty v oblasti sociálních služeb, zdravotnictví, právních a finančních služeb a zaměstnanosti a v rámci řešení byl navržen projekt komunitního centra pro ohrožené skupiny v důsledku transformace.

Tabulka 6: Zabezpečení zdravotní péče v okrese Sokolov

Rok	Ambulantní péče		Nemocnice				Odborné léčebné ústavy	
	lékaři vč. zubních		lékaři vč. zubních		lůžka		lékaři vč. zubních (přepočtený počet)	lůžka
	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel	celkem	na 1 000 obyvatel		
2008	197,1	21,2	46,8	0,5	404	4,3	7,4	113
2009	197,1	21,2	48,5	0,5	392	4,2	6,0	113
2010	192,6	20,7	53,0	0,6	392	4,2	6,3	113
2011	253,4	27,6	68,9	0,8	345	3,8	5,8	113
2012	220,4	24,1	94,1	1,0	365	4,0	4,9	113
2013	190,2	20,9	73,2	0,8	322	3,5	4,7	113
2014	201,1	22,2	84,8	0,9	322	3,6	.	.
2015	.	.	71,0	0,8	302	3,4	7,1	113
2016	.	.	.	.	340	3,8	4,2	112
2017	.	.	.	.	195	2,2	5,4	112
2018	.	.	.	.	127	1,4	5,1	113
2019	.	.	.	.	242	2,7	5,1	110
2020	.	.	.	.	242	2,8	4,4	112
2021	.	.	.	.	240	2,8	5,1	112

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 7: Zdravotničtí pracovníci podle okresů v Karlovarském kraji v roce 2021

Kraj, okresy	Lékaři celkem	z toho zubní lékaři	Lékaři na 1 000 obyvatel	Obyvatelé na 1 lékaře	Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí
Karlovarský kraj	1 303	167	4,6	218	3 100
Cheb	343	44	3,9	257	919
Karlovy Vary	646	75	5,9	171	1 565
Sokolov	315	47	3,7	271	616

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 8: Sociální služby poskytované ve vybraných pobytových zařízeních podle okresů v Karlovarském kraji k 31. 12. 2021

Kraj, okresy	Domovy pro seniory	Domovy se zvláštním režimem	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Azylové domy	Chráněné bydlení	Týdenní stacionáře
Zařízení						
Karlovarský kraj	18	14	8	5	5	1
Cheb	8	5	3	2	2	-
Karlovy Vary	7	4	3	2	1	1
Sokolov	3	5	2	1	2	-
Lůžka						
Karlovarský kraj	892	651	403	194	109	10
Cheb	407	207	113	62	50	-
Karlovy Vary	281	206	250	53	10	10
Sokolov	204	238	40	79	49	-

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

SOCIÁLNÍ VYLOUČENÍ

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Sokolovsko je značně postiženo problematikou sociálního vyloučení – v rámci Karlovarského kraje se právě nejvíce obcí s vysokým indexem sociálního vyloučení nachází v ORP Sokolov. Zvýšená míra sociálního vyloučení se vyskytuje u 43 % z těchto obcí.
- ORP Sokolov má nejvyšší podíl osob pobírajících příspěvky na bydlení v Karlovarském kraji.
- Velkým problémem v ORP Sokolov je také podíl osob v exekuci. Nejkritičtější situace je v obcích Vřesová a Rovná.

Sociální vyloučení je proces, během něhož jsou jednotlivci či skupiny vytěšňováni na okraj společnosti a zároveň jim je omezován nebo zamezen přístup ke zdrojům, které jsou ostatním členům společnosti jinak dostupné. Sociálně vyloučení jedinci mají z pravidla také nedostatek kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu, což může vést ke koncentraci problémů a osvojování si specifických vzorců chování, které jsou v rozporu s hodnotami většinové společnosti.

Agentura pro sociální začleňování měří úroveň sociálního vyloučení pomocí pěti indikátorů, kterými jsou: počet 1) příjemců příspěvků na živobytí, 2) příjemců příspěvků na bydlení, 3) osob v exekuci, 4) dlouhodobě nezaměstnaných osob, 5) předčasných odchodů ze systému základního vzdělání. Z indikátorů, které mohou nabývat hodnot od 0 do 6, je poté sestaven index sociálního vyloučení, který se pohybuje v hodnotovém rozmezí od 0 - nejnižší úroveň sociálního vyloučení až po 30 - nejvyšší úroveň sociálního vyloučení. Samotný Karlovarský kraj je problematikou sociálního vyloučení oproti průměru České republiky poznamenán více. Zatímco v celé České republice v roce 2021 tvořily obce s indexem 8 a výše 7,2 % ze všech obcí, v případě Karlovarského kraje se jednalo o 25,4 %. Nejvíce obcí s indexem sociálního vyloučení 8 a výše pak má z Karlovarského právě ORP Sokolov, kde této hodnoty dosáhlo 43 % obcí, tedy 13 z celkových 30.

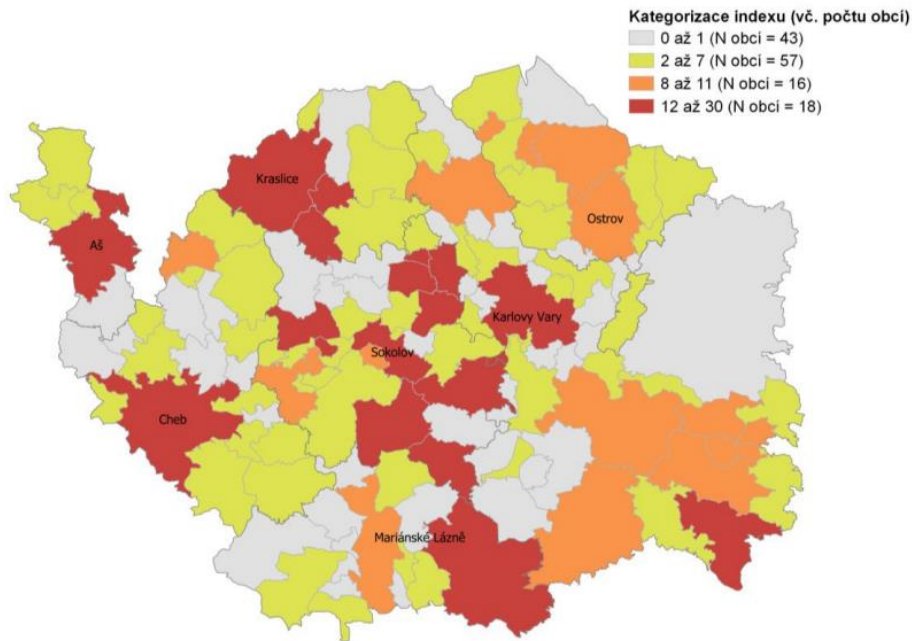
ORP Sokolov měla ke konci roku 2021 z celého kraje nejvyšší podíl osob pobírajících příspěvky na bydlení s hodnotou 2,9 % a druhý nejvyšší podíl osob pobírajících příspěvky na živobytí ve výši 1,95 %. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob byl taktéž druhý nejvyšší v kraji (2,9 %). ORP Sokolov měla rovněž druhý největší podíl osob v exekuci s podílem 14,6 %. Celkový podíl osob v exekuci v České republice byl přítom v roce 2021 7,4 %. Zdaleka nejvíce zasažené obce v ORP Sokolov jsou obce Vřesová, kde dosahoval počet exekucí v přepočtu 2 389 exekucí na 1 000 obyvatel a obec Rovná, kde se jednalo o 2 160 exekucí na 1 000 obyvatel. Podíl žáků s předčasným odchodem ze ZŠ se oproti tomu shodoval s průměrem v Karlovarském kraji (5 %), který je o něco vyšší než průměr v České republice (3,3 %).

Významným projevem sociálního vyloučení je i migrace, která souvisí s chudobou, nuceným vystěhováváním a únikem před dluhy. Tyto defenzivní přesuny znemožňují založení hlubších sousedských vztahů a vedou ke ztrátě sounáležitosti s místem bydliště, čímž posilují stavy sociálního vyloučení. Dle Tematického výzkumu migrace, kterou provedla Agentura pro sociální začleňování, jsou lidé navíc do určitých lokalit přitahováni z toho důvodu, že u bytů nejnižší kvality není často vyžadována kauce.

Výše zmíněné údaje naznačují, že ORP Sokolov je poznamenán zvýšenou mírou sociálního vyloučení. Tato problematika je pravděpodobně spojena s předáváním specifických postojů ke vzdělání, zaměstnání a přístupu k penězům z generace na generaci. Situace osob poznamenaných sociálním vyloučením je navíc v posledních letech umocňována i zhoršující se ekonomickou situací a vysokou inflací. Z těchto důvodů byl vytvořen poradní orgán starosty Sokolova, kde se setkávají zástupci neziskových organizací, kteří se snaží najít řešení této nepříznivé situace.

Obrázek 2: Index sociálního vyloučení v Karlovarském kraji v roce 2021

Zdroj: Agentura pro sociální začleňování, Rozsah sociálního vyloučení v Karlovarském kraji v roce 2021 (2020)

Tabulka 9: Exekuce v jednotlivých obcích ORP Sokolov v přepočtu na 1 000 obyvatel v roce 2023¹

Název obce / území	Počet obyvatel	Počet exekucí	Počet exekucí na 1 000 obyvatel
ORP Sokolov	75 189	57 106	759,5
Březová	2 725	1 338	491,0
Bukovany	1 528	1 912	1 251,3
Citice	922	502	544,5
Dasnice	276	263	953,0
Dolní Nivy	350	138	394,3
Dolní Rychnov	1 318	861	653,3
Habartov	4 846	4 396	907,1
Horní Slavkov	5 414	4 383	809,6
Chlum Svaté Maří	273	110	402,9
Chodov	13 394	11 869	886,1
Josefov	384	172	447,9
Kaceřov	436	183	419,7
Krajková	962	398	413,7
Královské Poříčí	785	469	597,5
Krásno	709	231	325,8
Kynšperk nad Ohří	4 789	2 703	564,4
Libavské Údolí	543	388	714,6
Loket	3 055	1 231	403,0
Lomnice	1 336	236	176,7
Nová Ves	177	197	1 113,0
Nové Sedlo	2 599	2 214	851,9
Rovná	318	687	2 160,4
Sokolov (obec)	23 241	18 783	808,2
Staré Sedlo	246	189	768,3
Svatava	1 663	945	568,3
Šabina	317	72	227,1
Tatrovice	182	26	142,9
Těšovice	249	63	253,0
Vintířov	1 187	1 229	1 035,4
Vřesová	383	915	2 389,0

Zdroj: Exekutorská komora ČR (1.7. 2023)

¹ Počet exekucí může převyšovat počet obyvatel z důvodu více exekucí na jednoho člověka.

BEZPEČNOST

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Ve srovnání s Českou republikou a krajem má okres Sokolov dlouhodobě nejnižší výsledky v počtu registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel a nejvyšší míru objasněnosti.
- V ORP Sokolov se 13 z 30 obcí potýká zvýšenou mírou sociálního vyloučení.
- Sociálně vyloučené lokality kvůli specifickým faktorům často vykazují vyšší míru kriminality než jiné oblasti.
- Kriminalita ve vyloučených lokalitách zůstává často skrytá a nedostává se do oficiálních statistik.
- Na Sokolovsku působí řada aktérů pro zajišťování bezpečnosti, problematická je omezená nabídka sociálních služeb pro prevenci kriminality a překonávání závislosti.

V okrese Sokolov v posledních deseti letech celkově klesá počet spáchaných trestných činů v souladu s celorepublikovým trendem. Stejně tak jako ve zbytku republiky, tak i v okrese Sokolov bylo možné v roce 2019 pozorovat mírný nárůst registrovaných (v souvislosti s tím pak i objasněných) trestných činů, který byl způsoben převážně z důvodu nárůstu majetkové trestné činnosti. V letech 2020 a 2021 byl zaznamenán pokles kriminality, který souvisí s protikoronavirovými opatřeními, která omezila mobilitu osob a zamezila vstupu občanů ostatních zemí do ČR. Od konce roku 2021 bylo možné pozorovat následný nárůst kriminality po ukončení protikoronavirových opatření.

Ve srovnání s Karlovarským krajem, jeho okresy a Českou republikou, má okres Sokolov dlouhodobě nejnižší výsledky v počtu registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel. Co se týče míry objasněnosti, nejlepších výsledků (57,9 %) vykazoval v roce 2022 okres Sokolov. Největší zastoupení na trestné činnosti v roce 2022 měla obecná kriminalita. Oproti ostatním územním celkům bylo možné v okrese Sokolov v roce 2022 pozorovat poměrně vysoký počet případů nahlášených znásilnění.

VNÍMANÁ KRIMINALITA

Přestože si Sokolovsko dle statistických údajů o nahlášených trestných činech v porovnání s krajem i s ČR vede dobře, je důležité zohlednit i vnímaný pocit bezpečí občanů. Dle průzkumu pocitu bezpečí obyvatel města Sokolova z roku 2018 odpovědělo 88 % respondentů, že ve městě existují lokality, ve kterých se necítí bezpečně, a to i přes poměrně nízké počty hlášených trestných činů.

Jak bylo zmíněno v předešlé kapitole, v ORP Sokolov se 13 z 30 obcí potýká se zvýšenou mírou sociálního vyloučení. Sociálně vyloučené oblasti pak často vykazují vyšší míru kriminality než jiné oblasti. Důvodem je výskyt jevů jako je chudoba, zadlužení, omezené příležitosti a závislost na hazardu, alkoholu a drogách. Výskyt kriminality v sociálně vyloučených oblastech má často charakteristickou podobu. Lichváři, prodejci drog a jiní podvodníci využívají složité životní situace místních obyvatel, kteří se pak stávají oběťmi jejich trestných činů. Značná část zločinů, zejména krádeže, vznikají jako důsledek hledání peněz na splácení lichvářských úroků, závislosti na gamblingu nebo drogách. Na druhou stranu mohou být i tito lidé vystavováni riziku fyzických útoků a dalšího násilí z důvodu nenávistných projevů dalších skupin. Kriminalita v sociálně vyloučených oblastech často zůstává skrytá, uniká pozornosti policie a nedostává se do oficiálních statistik, a to z toho důvodu, že obyvatelé těchto lokalit mají často omezené povědomí o právních záležitostech a nedůvěru v instituce, včetně policie a soudů.

SOCIÁLNÍ DEZORGANIZACE

ORP Sokolov je jednou z nejméně postižených oblastí v ČR v kategorii „Neúplnost a nefunkčnost rodiny“. Rozvrat rodinných vazeb úzce souvisí s následným rizikovým chováním dětí a nárůstem počtu a podílu mladistvých pachatelů. V tomto smyslu je pak zejména problematické to, že v ORP Sokolov chybí dostatek komplexní nabídky sociální prevence pro mládež.

NÁVYKOVÉ LÁTKY

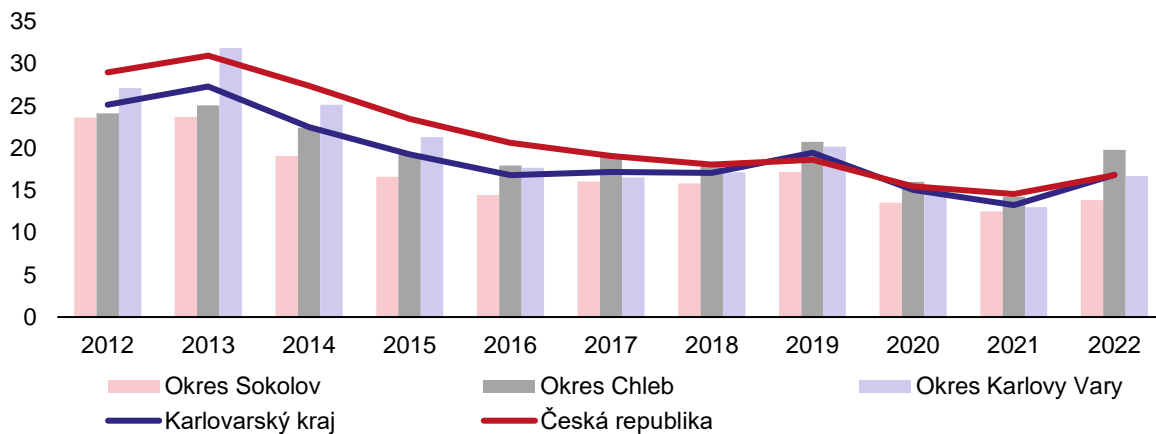
V území Sokolovska jsou poměrně snadno dostupné drogy, které z velké části pocházejí z nelegální výroby v Karlovarském kraji či Sokolova. Jejich užívání je součástí každodenní reality osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, pro které často představují jak nástroj obživy, tak „nezbytný výdaj“

z důvodu životních těžkostí či jiných problémů. Časté je také užívání drog v klubech střední či vyšší třídy. Problematický je také nedostatek kapacit v oblasti sociálních služeb, konkrétně adiktologické ambulance zaměřené na překonávání závislosti a krizovou pomoc. Protialkoholní záchytná stanice se v Karlovarském kraji nachází pouze jedna v Sokolově.

ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A PREVENCE KRIMINALITY

Na Sokolovsku působí řada subjektů, jejichž činnost je zaměřena na posílení bezpečného prostředí a prevenci kriminality. Významnou roli hraje městská a obecní policie. Městská policie Sokolov dlouhodobě zapojuje do svého úsilí i asistenty specializující se na prevenci kriminality. V rámci města Sokolov působí také Obvodní oddělení Policie ČR Sokolov. Dále je zde usazená pobočka Probační a mediální služby ČR, která poskytuje další podporu a opatření v oblasti prevence kriminality.

Graf 6: Územní a časové srovnání spáchaných trestních činů v přepočtu na 1 000 obyvatel

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 10: Kriminalita podle okresů Karlovarského kraje v roce 2022

Oblast	Kriminalita celkem	Kriminalita na 1 000 obyvatel	Hospodářská kriminalita	Obecná kriminalita	Vloupání	Znásilnění	Vraždy
Registrované trestné činy							
Karlovarský kraj	4 939	16,8	567	3648	101	26	10
Sokolov	1 189	13,8	106	914	18	16	-
Cheb	1 833	19,8	289	1 262	36	2	4
Karlovy Vary	1 917	16,7	172	1 472	47	8	6
Česká republika	181 991	16,8	13 637	144 527	4 273	880	150
Objasněné trestné činy							
Karlovarský kraj	2 650	9,0	53,5 %	408	1 747	27	10
Sokolov	688	8,0	57,9 %	73	496	7	-
Cheb	979	10,6	53,5 %	234	548	6	4
Karlovy Vary	983	8,5	50,8 %	101	703	14	6
Česká republika	81 474	7,5	44,6 %	5 978	57 251	986	131

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

TRH PRÁCE

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- V rámci celého Karlovarského kraje je oproti jiným regionům vyšší zastoupení průmyslových oborů s nízkou přidanou hodnotou a méně znalostně založených služeb.
- Na Sokolovsku na trhu práce dominuje chemický průmysl a těžba hnědého uhlí. Plánovaný odklon od těžby uhlí v České republice bude mít vliv na změnu struktury trhu práce v daném území.
- Území Sokolovska a celého Karlovarského kraje se potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků v důsledku nedostatku pracovních příležitostí s vyšší přidanou hodnotou i blízkosti hranice s Německem. Karlovarský kraj má v rámci České republiky nejvyšší podíl obyvatel vyjíždějících za prací do zahraničí.
- Téměř třetina evidovaných uchazečů o zaměstnání v okrese Sokolov se řadí k dlouhodobě nezaměstnaným.
- Mzdová úroveň i míra ekonomické aktivity obyvatel ve věku 15–64 let je v Karlovarském kraji dlouhodobě nejnižší v porovnání s ostatními kraji České republiky.

Struktura trhu práce je v Karlovarském kraji různorodá. V Karlových Varech dominuje cestovní ruch spojený s lázeňstvím a sklářským průmyslem, v Sokolově těžba hnědého uhlí a chemický průmysl, v Nejdku a Ostrově dominuje strojírenství a v Chodově potravinářský a strojírenský průmysl. Značná část obyvatel jezdí za prací také za hranice do Německa, kde bývají zaměstnáni i mimo obor v práci s nižšími kvalifikačními požadavky, avšak vyšším mzdovým ohodnocením. Karlovarský kraj tak má v rámci České republiky největší podíl obyvatel pracujících v zahraničí s hodnotou 8,8 % k roku 2021.

Mzdová úroveň je v rámci Karlovarského kraje nejnižší v rámci České republiky. V roce 2022 činila průměrná hrubá mzda v kraji 37 512,- Kč (39 594,- Kč muži; 35 185,- Kč ženy), průměr ČR byl 43 413,- Kč (47 239,- Kč muži; 38 861,- Kč ženy). Medián hrubé měsíční mzdy byl v kraji v daném roce 33 679,- Kč (35 767,- Kč muži; 31 600,- Kč ženy), medián ČR byl 37 418,- Kč (40 020,- Kč muži; 34 587,- Kč ženy).

Míra ekonomické aktivity obyvatel ve věku 15-64 let je v Karlovarském kraji s hodnotou 69,8 % taktéž nejnižší v rámci celé ČR (hodnota ČR byla 75,1 %). V rámci ORP Sokolov byla míra ekonomické aktivity 68,4 % a nejnižší hodnotu vykazovala obec Vřesová (47,5 %), největší míra ekonomické aktivity obyvatel ve věku 15-64 let byla naopak v obcích Šabina a Josefov (obě 77,9).

Podíl nezaměstnaných osob k 31.12.2022 byl v okrese Sokolov 4,9 %, v ORP Sokolov byl tento podíl k danému datu totožný. V porovnání s dalšími ORP Karlovarského kraje je podíl nezaměstnaných obyvatel v ORP Sokolov nejvyšší (Zdroj: MPSV, *Statistika*, 2023). V rámci ORP Sokolov byl nejvyšší podíl nezaměstnaných v obcích Vřesová s podílem 14,8 %, Rovná s podílem 9,9 % a Nové Sedlo s podílem 8,2 % (Zdroj: ČSÚ, *Veřejná databáze*, 2023). Mezi uchazeči o zaměstnání v okrese Sokolov převažují zejména osoby se základním vzděláním a bez vzdělání (59 %) a osoby se středním odborným vzděláním s výučním listem (cca 23 %). Z hlediska věku se převážně jedná o uchazeče o zaměstnání ve věku 55-59 let. Přetrvávajícím problémem na trhu práce je také dlouhodobá nezaměstnanost (30 % z evidovaných uchazečů o zaměstnání), nedostatek vhodných pracovních míst a umisťování znevýhodněných skupin obyvatelstva jimž jsou například absolventi, matky s dětmi, handicapované osoby, osoby ohrožené sociálním vyloučením a cizinci.

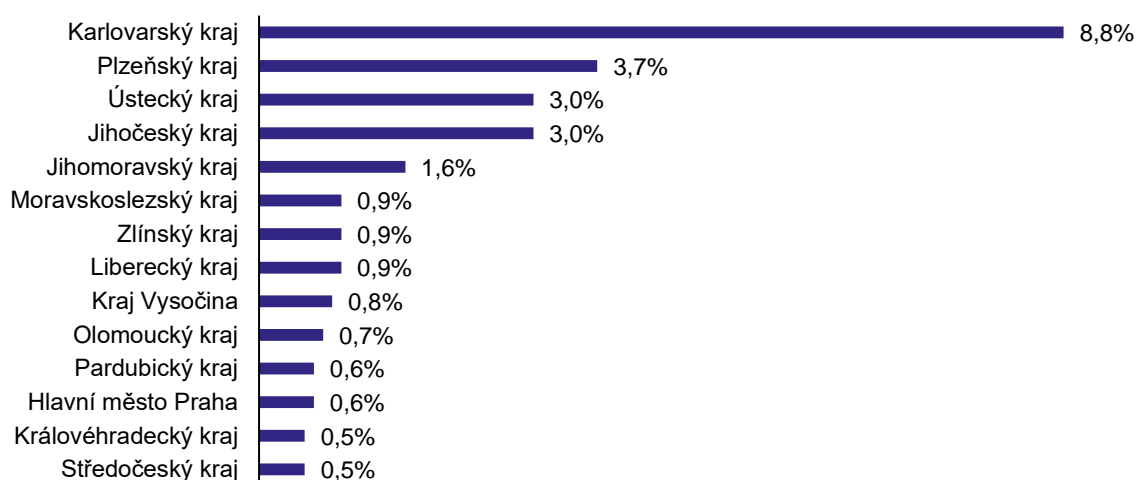
Nezaměstnanost na Sokolovsku je dána nesouladem poptávky a nabídky pracovních míst, minimální nabídkou pracovních příležitostí v odlehklých a těžko dostupných obcích, demografickým vývojem v podobě stárnutí obyvatelstva a dále odchodem mladých lidí, nedostatkem kvalifikované pracovní síly nebo malým zájmem o podnikání. Volná pracovní místa nabízeli v roce 2022 zaměstnavatelé zejména v oblasti zdravotnictví, strojírenství a pozemní mezinárodní dopravy. Dále byli poptávány švadleny, šičky, řidiči mezinárodní kamionové dopravy, zedníci a montážní dělní.

Na území ORP Sokolov se k 31. 12. 2022 nacházelo 73 firem zaměstnávajících více než 50 osob z nichž se celkem devět řadí do kategorie velkých firem, jelikož zaměstnávají více než 250 zaměstnanců.

K nejvýznamnějším zaměstnavatelům na Sokolovsku patří společnost Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., která v roce 2022 zaměstnávala 2134 zaměstnanců, a Nemocnice Sokolov s.r.o. zaměstnávající cca 700 zaměstnanců. Dále také společnost SKF Lubrication Systems CZ, s.r.o. zaměstnávající přibližně 600 zaměstnanců a skupina SUAS Group s 479 zaměstnanci. Společnosti Wieland Electric s.r.o. a Synthomer a.s. zaměstnávají každá přes 350 zaměstnanců.

Vzhledem k rozloze Karlovarského kraje jsou pro Sokolovsko významnými zaměstnavateli také největší zaměstnavatelé z ostatních okresů kraje, jako jsou například v okrese Karlovy Vary společnosti ve výrobním průmyslu WITTE Nejdek, spol. s r.o., WITTE ACCESS TECHNOLOGY s.r.o. a Thun 1794 a.s. V hotelových službách se jedná o Léčebné lázně Jáchymov, a.s. a ve zdravotnictví je významným zaměstnavatelem Karlovarská krajská nemocnice a.s. V rámci okresu Cheb k nejvýznamnějším zaměstnavatelům patří zejména společnost DHL Solutions k.s., Léčebné lázně Mariánské lázně a. s., Heinz-Glas Decor s.r.o. a firmy působící v chebské průmyslové zóně.

Graf 7: Podíl zaměstnaných pracujících v zahraničí v roce 2021 dle krajů ČR

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů, 2021

Tabulka 11: Nezaměstnanost v okresech a obcích s rozšířenou působností v Karlovarském kraji k 31.12.2022

Území	Obyvatelstvo (15-64 let)	Uchazeči o zaměstnání	z toho dosažitelní	Míra nezaměstnanosti	Počet dlouhodobě nezaměstnaných (12 a více měsíců)	Volná pracovní místa
Karlovarský kraj	180 536	8 322	7 546	4,2 %	2 261	5 732
Okres Cheb	56 181	1 898	1 742	3,1 %	372	2 996
ORP Aš	10 894	291	257	2,4 %	-	587
ORP Cheb	30 883	918	847	2,7 %	-	2 130
ORP Mariánské Lázně	14 404	689	638	4,4 %	-	279
Okres Karlovy Vary	69 362	3 466	3 121	4,5 %	992	1 753
ORP Karlovy Vary	52 428	2 688	2 416	4,6 %	-	1 390
ORP Ostrov	16 934	778	705	4,2 %	-	363
Okres Sokolov	54 993	2 958	2 683	4,9 %	897	983
ORP Kraslice	7 926	407	376	4,7 %	-	60
ORP Sokolov	47 067	2 551	2 307	4,9 %	-	923

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Statistiky, 2023

PODNIKÁNÍ

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Na Sokolovsku se nacházejí především ekonomické subjekty provozující svou činnost v průmyslu, stavebnictví, velkoobchodu a maloobchodu.
- Celé území Karlovarského kraje výrazně zaostává ve výkonnosti ve skupině služeb s vyšší přidanou hodnotou.
- Rozvinutost území v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je nejmenší v rámci celé České republiky.
- V území se nachází malé množství start-upů s větším potenciálem a velmi málo rychle rostoucích středně velkých firem.
- Spolupráce obcí s podnikateli je ve srovnání s jinými kraji druhá nejnižší, obce nemají potřebu s podnikateli spolupracovat.

Profilujícím odvětvím Karlovarského kraje je sektor lázeňství, cestovního ruchu, těžba hnědého uhlí a návazná energetická, chemická a strojírenská výroba. Nezanedbatelné postavení v kraji mají i tradiční odvětví řadících se mezi domény specializace dle RIS3 Karlovarského kraje jako je výroba skla, porcelánu, lihovin, minerálních vod, hudebních nástrojů a textilu. V rámci Sokolovska provozují ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou svou činnost především v průmyslu, stavebnictví, velkoobchodu a maloobchodu.

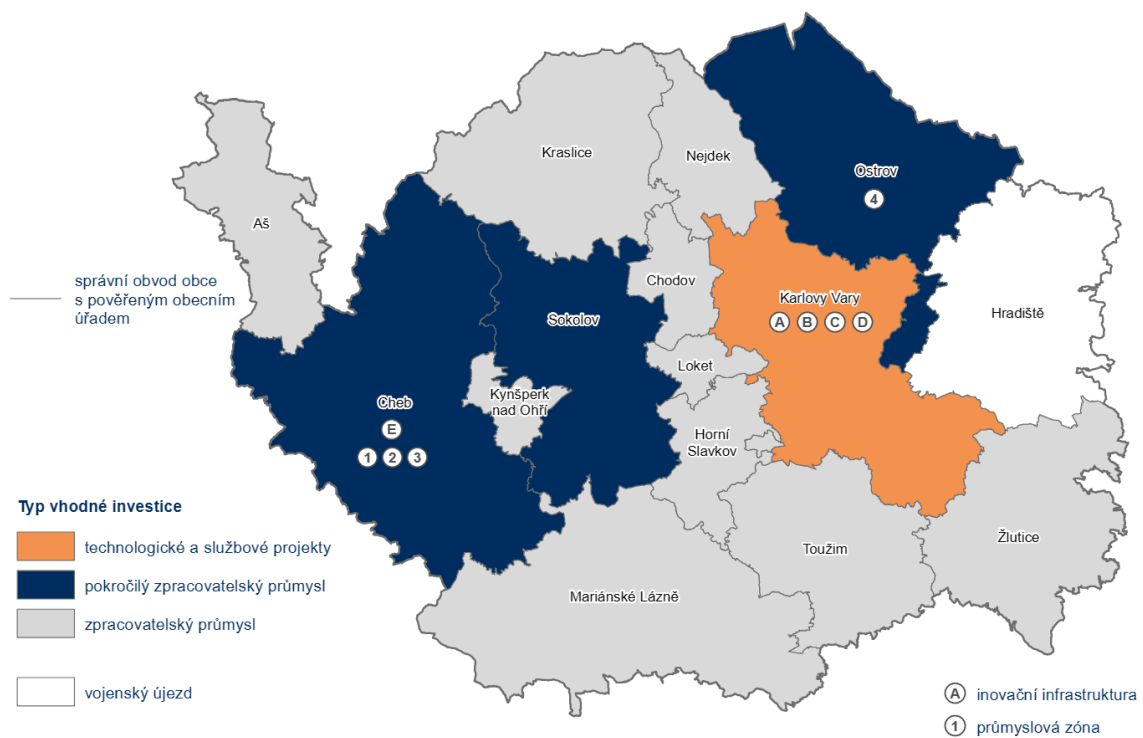
Region výrazně zaostává oproti průměru Česka ve výkonnosti ve skupině komerčních služeb, kam patří především služby s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou informační, komunikační, vědecké, kreativní a technické činnosti. Obecně je tedy regionální ekonomika zaměřena spíše na zakázkovou výrobu méně sofistikovaných výrobků a jednodušších aktivit montážního charakteru s nižší přidanou hodnotou, malou technologickou a inovační náročností a využívající méně kvalifikovanou pracovní sílu. V území se nachází velmi málo rychle rostoucích středně velkých firem, které mají obecně velký potenciál pro rozvoj regionální ekonomiky. Taktéž není v regionu dostatečné množství perspektivních start-upů.

Z hlediska výzkumu, vývoje a inovací je Karlovarský kraj nejméně rozvinutým krajem ČR a je v něm soustředěna zdaleka nejmenší část výzkumného a inovačního potenciálu ČR. Většina firem navíc staví svou konkurenční výhodu na snižování nákladů a importování cizího know-how namísto systematické tvorby znalostí a inovací a jejich zhodnocování na trzích. Na území Sokolovska se nenachází žádná inovační infrastruktura. Ta je situována primárně do Karlových Varů (Podnikatelský inkubátor Karlovy Vary, Agentura rozvoje podnikání, Institut lázeňství a balneologie), v Chebu se potom nachází ekonomická fakulta Západočeské Univerzity v Plzni.

V obcích na území Karlovarského kraje je dle Pasportizace podnikatelského prostředí z roku 2021 po Libereckém kraji druhá nejnižší spolupráce obcí s podnikateli v České republice. Celkem 64 % z dotazovaných starostů z Karlovarského kraje v rámci strukturovaných rozhovorů odpovědělo, že s podnikateli nespolupracuje. Jako největší překážka byla označena neexistence této potřeby a také nezájem podnikatelů. Za potenciální oblast, kde by mohlo ke spolupráci mezi obcemi a podnikateli dojít bylo označeno partnerství při rozvoji obce, především v oblasti cestovního ruchu a drobného podnikání.

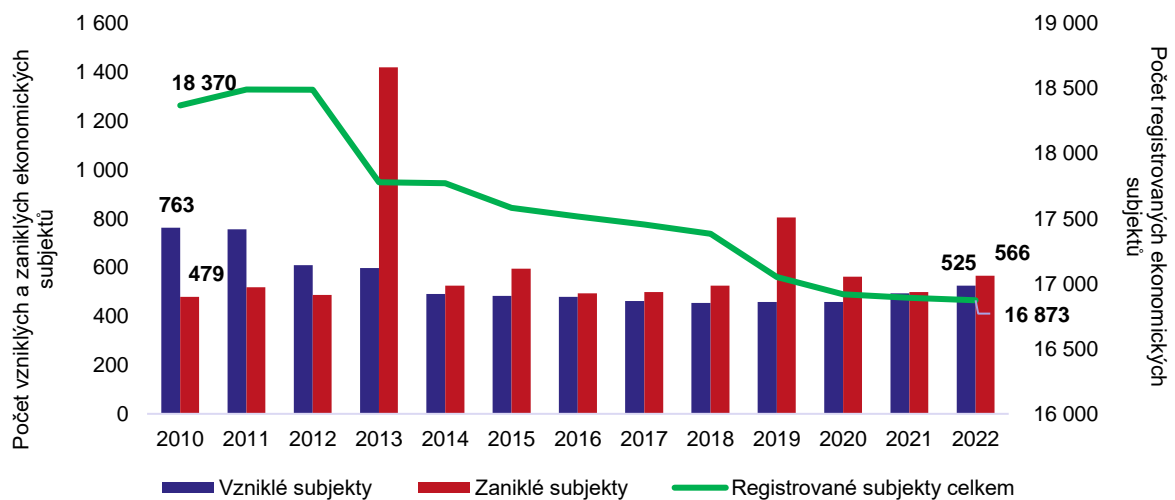
Dle srovnávacího výzkumu ankety Město pro byznys za roky 2020 a 2022 má ORP Sokolov nejvýhodnější podnikatelské prostředí v Karlovarském kraji. Město se aktivně snaží rozšiřovat komunikaci s podnikatelským prostředím prostřednictvím vzájemných návštěv s velkými zaměstnavateli a zlepšováním vztahů a kontaktů i s menšími podnikateli. Někteří podnikatelé jsou součástí komisí, kde mají prostor se vyjádřit a diskutovat ohledně potřeb v podnikatelském prostředí.

Obrázek 3: Podnikatelská a inovační infrastruktura v Karlovarském kraji

Zdroj: CzechInvest, Pasportizace Karlovarského kraje (2020)

Graf 8: Vznik a zánik ekonomických subjektů na území okresu Sokolov

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

Tabulka 12: Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou dle vybraných právních forem v obcích ORP Sokolov

SO ORP, obec	Celkem	Obchodní společnosti		Družstva	Fyzické osoby		
		celkem	z toho a. s.		podnikající dle živnostenského zákona	zemědělství podnikatelé	podnikající dle jiných zákonů
SO ORP Sokolov	6 116	1 002	20	10	4 392	85	250
Březová	237	36	1	.	172	4	8
Bukovany	50	2	.	.	41	.	1
Citice	64	13	.	.	44	1	1
Dasnice	23	4	.	.	17	1	.
Dolní Nivy	39	4	.	.	27	6	1
Dolní Rychnov	165	47	.	.	106	3	3
Habartov	264	36	.	.	203	3	6
Horní Slavkov	404	46	.	3	311	8	15
Chlum Svaté Maří	33	4	.	.	23	1	2
Chodov	926	120	2	1	719	2	26
Josefov	36	3	.	.	25	1	2
Kaceřov	33	1	.	.	24	5	1
Krajková	108	12	.	.	83	7	1
Královské Poříčí	71	13	.	.	48	.	3
Krásno	100	18	1	.	70	3	5
Kynšperk nad Ohří	336	44	1	.	245	17	14
Libavské Údolí	41	9	.	.	27	.	1
Loket	385	47	.	.	294	2	15
Lomnice	108	18	.	.	85	1	.
Nová Ves	15	1	.	.	12	1	.
Nové Sedlo	199	25	.	1	156	.	8
Rovná	18	7	.	.	9	.	.
Sokolov	2 023	426	15	4	1 328	9	123
Staré Sedlo	79	6	.	.	65	1	2
Svatava	180	45	.	1	119	3	7
Šabina	42	.	.	.	34	3	1
Tatrovice	19	3	.	.	13	1	1
Těšovice	27	1	.	.	24	.	1
Vintířov	78	8	.	.	60	2	2
Vřesová	13	3	.	.	8	.	.

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

BROWNFIELDS A ROZVOJOVÉ PLOCHY

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Území Sokolovska má mnoho pozemků a brownfieldů postižených těžbou hnědého uhlí, ve většině ve vlastnictví soukromé společnosti Sokolovská uhelná.
- Sokolovsko nabízí potenciálním investorům další rozvojové plochy. Příkladem dobré praxe úspěšná realizace polygonu společnosti BMW.
- Karlovarský kraj eviduje 33 brownfieldů, z nichž 10 je v okrese Sokolov, avšak ne všechny chátrající plochy jsou oficiálně zařazeny mezi brownfieldy.
- Strukturální vývoj území je komplikovaný kvůli rozporům mezi fyzickým stavem a územně správním členěním, což může zpomalit rozvojové projekty.

Území Sokolovska, které je významně dotčené těžbou hnědého uhlí disponuje pozemky a brownfieldy uhelného průmyslu, pro něž je nutné zajištění rekultivace a jejich následného smysluplného zajištění. S budoucím odklonem od uhlí v ČR dojde k navýšení počtu těchto lokalit, které jsou však většinou ve vlastnictví soukromé společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., což vyžaduje úzkou spolupráci Karlovarského kraje a města Sokolova s touto společností na budoucím využití těchto pozemků.

V rámci oficiálně databáze brownfieldů agentury CzechInvest je v Karlovarském kraji evidováno celkem 33 brownfieldů, z nichž je v okrese Sokolov evidováno celkem 10. Jedná se především o chátrající nevyužité objekty jak v soukromém, tak veřejném vlastnictví, které původně sloužily nejčastěji k průmyslovým účelům či k občanské vybavenosti jako školy, nemocnice ad. Evidence brownfieldů však nezahrnuje veškeré chátrající objekty a plochy (*Zdroj: CzechInvest, Národní databáze brownfieldů, 2023*). V území se nacházejí také nevyužité opuštěné pozemky a stavby nevyhovující dnešním podmínkám, které sice nejsou oficiálně zařazeny mezi brownfieldy, ale definici brownfieldu naplňují. Starostové obcí se snaží o nalezení možného využití, často však bohužel narážejí na omezení v podobě vlastnictví pozemků a objektů anebo nedostatek finančních prostředků.

Na Sokolovsku jsou evidovány také další možné rozvojové plochy pro potenciální investory, tzv. greenfieldy. Jedná se o zkušební polygon BMW a čtyři průmyslové zóny v soukromém i veřejném vlastnictví. Budoucí možné využití je především pro řemeslnickou a průmyslovou výrobu, montážní a skladovací areály, stavebnictví a komerční prodej (*Zdroj: Karlovarský kraj, Investiční příležitosti, 2022*). V některých obcích se nachází volné pozemkové plochy, které se tyto obce snaží připravovat nejčastěji pro výstavbu rodinných domů.

Specifické strukturální požadavky na rozvoj území vyplývají z vlastnictví pozemků, z územně technického a územně správního členění a ze stavu územně plánovací dokumentace. Prakticky ve všech důležitých rozvojových lokalitách, mj. i v průmyslových zónách včetně strategické rozvojové zóny Staré Sedlo vlastní pozemky společnost SUAS. V majetku společnosti je i nové jezero Medard včetně okolních rozvojových ploch a lze očekávat, že stejný stav bude panovat u plánovaného jezera na místě lomu Jiří. SUAS vlastní i všechny výsyvky, na kterých lze instalovat fotovoltaické elektrárny.

Historický vývoj v správním území přinesl naprostý nesoulad mezi fyzickým stavem území a mezi územně technickým členěním na katastrální území. To se ovšem promítá i do územně správního členění, které má plnou vazbu na územně plánovací činnost. Obce pořizují územní plány pro své vlastní území a vzhledem k rozdílnému rytmu v tomto pořizování se nedaří často udržet návaznost záměrů, které přesahují hranice obcí, popř. mají jednotlivé obce na konkrétní záměry jiný názor. Za současné situace v řešeném a zájmovém území bude rozvoj různých lokalit stále brzděn nutností koordinovat územní plány i rozvojové záměry. Už dnes se tento problém ukazuje např. u jezera Medard, které se svým okolím spadá do území čtyř obcí. Rozvoj okolí jezera Medard je tedy závislý na koordinovaných změnách územních plánů čtyř obcí. Územně plánovací příprava tohoto nyní velmi atraktivního rozvojového území tak může trvat řadu let. Největší vazby má lokalita na město Sokolov, to však i přes svou fyzickou blízkost nemůže do jeho rozvoje zasahovat.

Tabulka 13: Seznam oficiálně evidovaných brownfieldů na území Sokolovska

Název	Předchozí využití	Rozloha	Vlastnictví	Obec
Areál Mýtina	vojenské areály, kasárny, střelnice	7,9 ha	soukromé	Březová
Areál Přátelství	jiné	1,6 ha	soukromé	Sokolov
Areál železničního depa	doprava	3,9 ha	veřejné	Sokolov
Báňská stavební společnost	průmysl	15,1 ha	soukromé	Sokolov
Budova bývalého učiliště č.p. 102	občanská vybavenost	0,05 ha	veřejné	Citice
Bytové domy v Nádražní ulici	bydlení	0,1 ha	veřejné	Sokolov
Jitřenka	občanská vybavenost	0,03 ha	veřejné	Stříbrna
Nemocnice Kraslice	občanská vybavenost	3,4 ha	soukromé	Kraslice
Skladová plocha	průmysl	1,6 ha	soukromé	Rotava
Usedlost	jiné	0,3 ha	soukromé	Kynšperk nad Ohří

Zdroj: CzechInvest, Národní databáze brownfieldů (2023)

Tabulka 14: Seznam oficiálně evidovaných greenfieldů na území Sokolovska

Název	Předchozí využití	Rozloha	Vlastnictví	Katastrální území
Zkušební polygon BMW	rekultivovaná výsypka dolu Jiří	1 037,0 ha	-	Dolní Nivy, Boučí, Horní Nivy, Horní Rozmyšl, Lomnice u Sokolova, Týn u Lomnice, Vintířov u Sokolova
Průmyslová plocha Kraslice	-	1,6 ha	obecní	Kraslice
Průmyslová zóna Přátelství – Silvestr	část Silvestr je rekultivovaná výsypka bývalého dolu Silvestr	31,5 ha	soukromé	Tisová u Sokolova
Průmyslová zóna Sokolov – Staré Sedlo	-	130,0 ha	soukromé	Vítkov u Sokolova, Staré Sedlo u Sokolova
Průmyslová zóna Nové Sedlo	důlní činnost, vedení sítí	7,9 ha	obecní	Chranišov, Nové Sedlo u Lokte

Zdroj: Karlovarský kraj, Investiční příležitosti (2022)

CESTOVNÍ RUCH

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Přetrvává image Sokolovska jako regionu s poškozeným životním prostředím v důsledku rozsáhlé povrchové těžby uhlí a s velkými sociálními problémy.
- Sokolovsko má nevyužitý potenciál cestovního ruchu (cyklistika, pěší turistika) zejména ve Slavkovském lese a Krušných horách, nedoceněný je rovněž unikátní soubor technických a hornických památek.
- V celém ORP velké množství zanedbaných památek a památkových objektů (v Karlovarském kraji obecně je největší podíl zanedbaných památek na celkovém památkovém fondu v rámci celé ČR).
- Na území ORP Sokolov leží jedna z nejnavštěvovanějších památek v ČR – hrad Loket, který v roce 2022 navštívilo 145 659 návštěvníků, téměř tolik, jako Karlštejn (157 328).
- Na Sokolovsku chybí destinační agentura, která by dokázala pomocí marketingových nástrojů přilákat k Sokolovsku zájem tuzemských i zahraničních návštěvníků a vytvářet a nabízet produkty cestovního ruchu, jež by provázaly jednotlivé turistické cíle a atraktivity regionu.
- Sokolovsku chybí širší nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit.

Přestože území ORP Sokolov se vyznačuje malebnou krajinou s řadou přírodních krás, kulturními památkami i řadou příležitostí pro aktivní trávení volného času, jeho potenciál v oblasti cestovního ruchu zůstává nevyužitý a řada atraktivních míst Sokolovska pozornosti turistů dosud uniká. Primárně za nezájmem turistů o návštěvu Sokolovska může přetrvávající, i když z velké části již nezasloužený, image regionu jako oblasti s poškozeným životním prostředím v důsledku rozsáhlé povrchové těžby uhlí a s velkými sociálními problémy. Dlouhodobě nedostatečná nebo špatná propagace Sokolovska jako atraktivní kulturní a turistické destinace vedla k tomu, že návštěvníci vnímají Sokolovsko primárně jako uhelný region, který je nezajímavý, znečištěný a spojený s problémy severních Čech, jako je například oblast Mostecko. Stávající propagace je špatně cílená a nedostačující.

Nezájem návštěvníků o Sokolovsko dokládají i statistické údaje – zatímco v Karlovarském kraji jako celku v roce 2022 přenocovalo v některém z hromadných ubytovacích zařízení alespoň jednou v souhrnu 1 157 945 hostů, na Sokolovsku ve stejném období to bylo pouze 40 134 hostů. I počty návštěvníků Karlovarského kraje navyšují zejména lázeňská města, z nichž na Sokolovsku se nenachází ani jedno, i tak je počet návštěvníků Sokolovska s ohledem na podíl obyvatel v rámci kraje velmi nízký.

Nízká návštěvnost nevyvolává dostatečný tlak a poptávku po rozvoji infrastruktury cestovního ruchu, a to jak ubytovacích a stravovacích zařízení, tak i nových atraktivit cestovního ruchu a zařízení pro trávení volného času. I pro stávající nabídku možných turistických cílů chybí promyšlená a zacílená propagace a lepší provazba v podobě ucelených produktů cestovního ruchu. Přes existenci platformy Kam po Sokolovsku, která se prostřednictvím webu www.kamosokolovsku.cz snaží upozorňovat na turisticky zajímavá místa a trasy, chybí Sokolovsku vlastní destinační agentura, která by dokázala pomocí marketingových nástrojů přilákat k Sokolovsku zájem tuzemských i zahraničních návštěvníků a rovněž vytvářet a nabízet produkty cestovního ruchu, jež by provázaly jednotlivé turistické cíle a atraktivity regionu.

Jedním z hlavních problémů je nedostatek ubytovacích kapacit. Pokud chceme, aby se nabídka kulturního a volnočasového vyžití v regionu rozšířila, je nezbytné zvýšit množství a kvalitu ubytovacích kapacit, včetně moderních kempů, farem a podobně. K tomu je důležité také doplnit stravovací služby, protože v regionu chybí zajímavá nabídka zážitkové či regionální kuchyni (gastroturistika). Co se týče infrastruktury, region trpí také nedostatkem moderních zařízení pro kulturní a volnočasové aktivity, jako jsou multifunkční hřiště multikina apod., a dále nízkou nabídkou atraktivit pro rodiny s dětmi.

Na druhou stranu Sokolovsko má bohaté kulturní a přírodní dědictví, s řadou dosud opomíjených turistických cílů. Mezi tyto patří rozhledny, přírodní památky, hrady, zříceniny a zámky a ojedinělý soubor technických a hornických památek. CHKO Slavkovský les i Krušné hory přes své výborné parametry pro cykloturistiku nejsou propojeny s páteří cyklostezkou Eurovelo 6 podél Ohře, která umožňuje cyklistům projet bezpečně celý Karlovarský kraj od Chebu až po krajské město. Přes ideální podmínky

Sokolovska pro nenáročnou cykloturistiku s dětmi vzhledem k mírně zvlněné krajině chybí propojení cyklostezkami u většiny obcí i turistických cílů. Zlepšení by mohl přinést rozvoj infrastruktury pro volnočasové aktivity v okolí jezera Medard, které má potenciál stát se významným centrem cestovního ruchu – kromě cykloturistiky a vodních sportů též například inline bruslení (možnost propojení s inline areálem Boden u Habartova). Pro sportovce je k dispozici golfové hřiště v Dolním Rychnově, rekreační zóna Michal s přírodním koupalištěm v Sokolově či přírodní koupaliště doplněné o pumptrack v areálu Bílá Voda v Chodově.

Na Sokolovsku se nachází tři národní kulturní památky (Poutní areál Chlum svaté Máří, zpřístupněný středověký důl Jeroným a tzv. Dlouhá stoka), dále městská památková rezervace a jeden z nejnavštěvovanějších českých hradů v Lokti, vesnické památkové zóny v Královském Poříčí a v Dolním Rychnově a také krajinná památková zóna na Kladské. V území zůstalo velké množství průmyslových památek, např. Někdejší Schmiegerova přádelna česané přize ve Svatavě, sklárna J. D. Starck v Dolním Rychnově či elektrárna J. D. Starck v Sokolově. Plně doceněn není zatím ani fenomén tzv. zaniklých obcí ve Slavkovském lese. Památkový fond Sokolovska je stejně jako památkový fond celého Karlovarského kraje vzhledem k historickým okolnostem 20. století velmi zanedbaný a jeho obnova vyžaduje značné finanční prostředky.

Tabulka 15: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2022 – ČR, Karlovarský kraj, ORP Sokolov

Území	Hosté celkem	v tom		Přenocování celkem	Průměrný počet přenocování (noci)
		rezidenti	nerezidenti		
Česká republika	19 424 164	12 080 764	7 343 400	50 599 312	2,6
Hlavní město Praha	5 984 803	1 493 192	4 491 611	13 398 104	2,2
Karlovarský kraj	1 157 945	632 648	525 297	4 354 260	3,8
ORP Sokolov	40 134	30 316	9 818	86 954	2,2

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2022)

Tabulka 16: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) podle kategorie v roce 2022 – Karlovarský kraj, ORP Sokolov

Kategorie HUZ	Počet hromadných ubytovacích zařízení		Počet lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních	
	Karlovarský kraj	z toho ORP Sokolov	Karlovarský kraj	z toho ORP Sokolov
Hotel ****	117	2	12 865	Údaj nezveřejněn
Hotel ***	110	6	7 815	Údaj nezveřejněn
Penzion	228	17	5 637	346
Kemp	33	6	1 466	Údaj nezveřejněn
Turistická ubytovna	18	7	782	333
Ostatní kategorie	145	4	9 881	758
Celkem	633	42	38 446	1 437

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2022)

DOPRAVA A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Hlavní komunikací pro Karlovarský kraj tvoří dálnice D6, chybí nicméně přímé napojení na německou A93 a přímé spojení s hlavním městem Prahou.
- Nejvýznamnější silnice v posledních letech prošly rekonstrukcí, dopravní cesty však často zůstávají ve špatném stavu.
- Veřejná autobusová doprava je převážně uzpůsobena na spoje mezi většími městy, nedostatečné množství spojů do méně obydlených částí má vliv na nárůst využívání automobilové dopravy.
- Na území ORP Sokolov se nachází hustá síť železničních tratí, některé však potřebují modernizovat.
- Pracuje se na propojení cyklostezek na Sokolovsku.

SILNICE

V kraji se nachází síť silnic I., II. a III. třídy. Některé silnice I. třídy mají nadregionální význam, protože fungují jako hlavní spoje do Německa. Hlavní komunikací pro kraj tvoří dálnice D6, procházející i přes ORP Sokolov a umožňující dopravní napojení ve směru Cheb – SRN a Karlovy Vary – Praha. Chybí nicméně přímé napojení na německou A93 a přímé spojení s hlavním městem Prahou. Přestože nejvýznamnější silnice v posledních letech prošly nebo nyní procházejí rekonstrukcí či modernizací, dopravní cesty často zůstávají poddimenzované a ve špatném stavu. Po roce 1989 došlo díky otevření hranic k navýšení osobní i nákladní silniční dopravy. Dopravní infrastruktura nicméně v danou chvíli neodpovídá navýšení, ani potřebám kraje. Špatně nastavený je také systém dotací, kdy musí obce například zajistit základní nezbytnou infrastrukturu k tomu, aby mohly být financovány vybrané oblasti. Veřejná autobusová doprava je převážně uzpůsobena na spoje mezi většími městy v regionu a v ORP Sokolov. Mezi méně obydlenými místy převažuje nedostatek spojů a jejich špatné naplánování ve vazbě na dojíždění. Z toho důvodu obyvatelé těchto oblastí více využívají vlastní dopravu, což má za následek nárůst provozu na silnicích.

ŽELEZNICE

Karlovarským krajem prochází hustá síť železničních tratí. Na území ORP Sokolov se nachází celostátní a zároveň mezinárodní železniční trať číslo 140, která funguje jako významné dopravní propojení. V ORP Sokolov železniční trať spojuje obce Chodov, Nové Sedlo, Královské Poříčí, Sokolov, Čitice, Dasnice a Kynšperk nad Ohří. Z Kynšperku nad Ohří pak pokračuje přes území ORP Cheb do Německa. Na východě z Chodova následně vede do Karlových Varů a pokračuje do Prahy. Další významnou trať je regionální železniční trať č. 145, která vede ze Sokolova do Kraslic, odkud pokračuje do Německa. Většina tratí v Karlovarském kraji byla vybudována na konci minulého století a od té doby nedošlo k jejich modernizaci. V posledních letech navíc dochází ke snížení provozu na tratích, což je způsobeno převážně útlumem těžby hnědého uhlí, které tvořilo velkou část přepravovaného nákladu po železnici. Některé nádraží a provozní objekty jsou v dnešní době ve špatném technickém stavu. I přes to došlo k elektrifikaci části sítě a na hlavních tazích dochází k rekonstrukci některých úseků.

CYKLODOPRAVA

V oblasti cyklo dopravy chybí v ORP Sokolov některé úseky cyklostezek, proto se pracuje na jejich propojení. Ve výsledku by mělo dojít zejména k napojení na existující cyklostezky, především pak na páteřní cyklostezku Karlovarského kraje s názvem „Cyklostezka podél Ohře.“ Díky tomu by mělo dojít k propojení v rámci kraje a zároveň k propojení kraje se sousedními regiony, Bavorskem a Ústeckým krajem. Dále je plánováno vybudování nové cyklostezky Kraslice – Sokolov a k dalším propojením včetně lávek a mostků přes řeku Ohří a její přítoky. V roce 2020 měly cyklostezky na území ORP Sokolov délku cca 370 km.

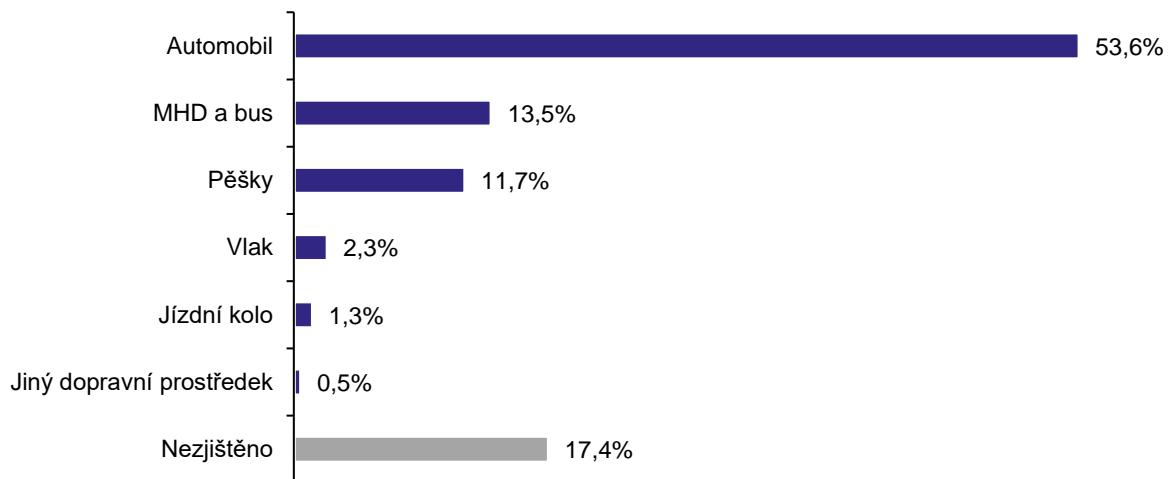
V Karlovarském kraji dojíždí do práce nebo do školy automobilem 51,3 % obyvatel, což je největší podíl v České republice. V případě ORP Sokolov se jedná o 53,6 % obyvatel. Městskou hromadnou dopravu a autobusy mimo MHD na Sokolovsku využívá při dojíždění 13,5 % obyvatel.

Obrázek 4: Dopravní infrastruktura v Karlovarském kraji

Zdroj: CzechInvest, Pasportizace Karlovarského kraje (2020)

Graf 9: Vyjízďející do zaměstnání a školy podle hlavního dopravního prostředku v SO ORP Sokolov v roce 2021

Zdroj: Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů (2021)

OVZDUŠÍ, VODA A PŮDA

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Kvalita ovzduší se v ORP Sokolov od 90. let postupně zlepšuje. Přetrvávají ovšem negativní dopady způsobené průmyslovou činností, převážně těžbou uhlí.
- Kvalita povrchových vod je negativně ovlivněna následkem těžby uhlí, vlivem průmyslu a zemědělstvím. Kvalita podzemních zdrojů vody je na dobré úrovni.
- Na území ORP Sokolov se nachází 3 velkoplošná a 10 maloplošných chráněných území.
- Na území ORP Sokolov se nachází 57 kontaminovaných lokalit, z toho 3 lokality kategorie A.

OVZDUŠÍ

Kvalita ovzduší se v ORP Sokolov od 90. let postupně zlepšuje. Negativní dopady způsobené průmyslovou činností, převážně těžbou a zpracováváním hnědého uhlí, ovšem přetrvávají, a to i přes skutečnost, že veškeré průmyslové podniky dlouhodobě splňují emisní normy. V současné době dosahují roční průměrné imisní koncentrace oxidu siřičitého, oxidů dusíku a prašného aerosolu hodnot v rozmezí od 5 do 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. V horských oblastech jsou tyto hodnoty nižší, asi okolo 5 až 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, zatímco v oblastech s průmyslovou činností a dopravní zátěží, jako je město Sokolov, dosahují tyto hodnoty až 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (Zdroj: MÚ Sokolov, Územně analytické podklady ORP Sokolov, 2020). Mezi největší znečišťovatele v ORP Sokolov patří zejména Sokolovská uhelná, právní nástupce a.s. Elektrárna Tisová, Synthomer a.s. a Lias Vintířov, LSM k.s. Z hlediska podílu na celkových emisích prioritních znečišťujících látek je dalším významným sektorem v Karlovarském kraji, a potažmo i v ORP Sokolov, lokální vytápění domácností. Emise z dopravy pak představují relativně nižší zdroj emisí kvůli tomu, že se značná část lokali z vymezené oblasti nachází mimo hlavní tranzitní trasy silniční dopravy.

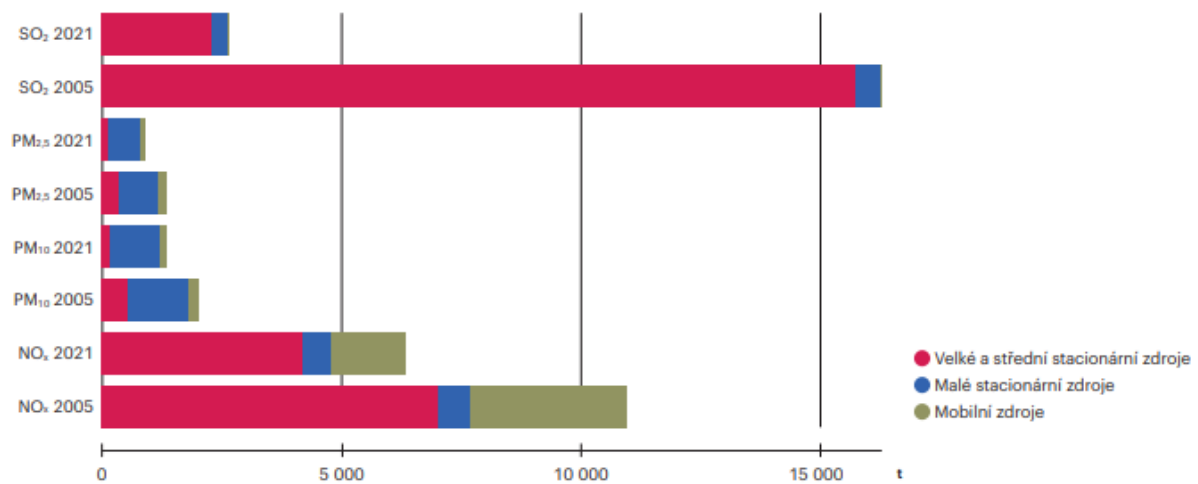
VODA

Sokolov náleží do povodí řeky Ohře. Právě v Sokolově se pak do Ohře vlévají dva významné toky, a to Svatava pramenící v Krušných horách a Lobežský potok pramenící ve Slavkovském lese. Pitná voda je pro ORP Sokolov z největší části zajišťována vodní nádrží Horka, která zásobuje většinu obcí v území. Malá část ORP je pak zásobována ze skupinového vodovodu Karlovy Vary a jiných zdrojů. Mezi další významné nádrže patří Tatrovice, která slouží jako retenční nádrž pro průmyslové odběry a nádrž Vřesová, která přivádí průmyslovou vodu z oblasti Lokte. Kvalita povrchových vod je negativně ovlivněna následkem těžby uhlí, ale také vlivem průmyslu a zemědělství (pesticidy, dusík, fosfor). Na území ORP Sokolov se nacházejí také podzemní zdroje vod jako je Hlubinná v Krásně, prameniště Kluč v Habartově a Dolní Rychnov. Kvalita těchto zdrojů je na poměrně dobré úrovni. Z důvodu těžby uhlí byly některé vodní toky v oblasti ORP Sokolov přeloženy, aby vznikl prostor pro doly. Díky rekultivaci území po těžbě v současnosti vznikají nové vodní plochy, nejvýznamnějším je jezero Medard.

PŮDA

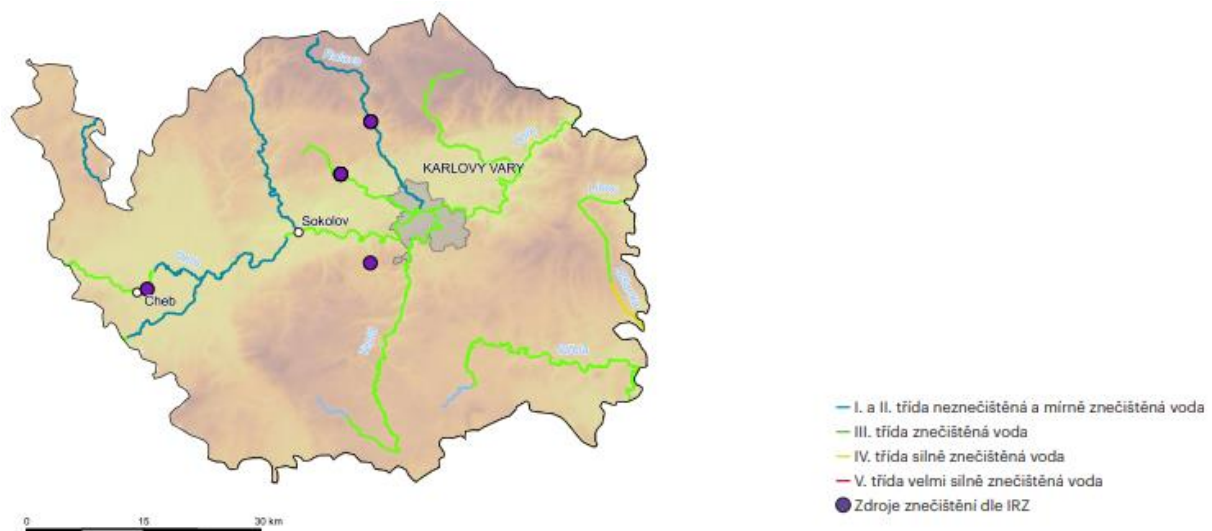
Na území ORP Sokolov se nachází 3 velkoplošná chráněná území, konkrétně Chráněná krajinná oblast Slavkovský les, Přírodní park Leopoldovy Hamry, Národní Geopark EGERIA a dalších 10 maloplošných chráněných území. Nejrozšířenější půdní skupinou jsou hnědé půdy, které jsou většinou silně kyselé. Ve srovnání s jinými regiony je Sokolov méně ohrožen degradací půdy. Ke konci roku 2022 byl okres Sokolov z 27,7 % tvořen zemědělskou půdou. Orná půda tvořila 5,8 %, zahrady 1,2 % a 20,6 % tvořily trvalé travní porosty. Chmelnice a vinice se na Sokolovsku nevyskytovaly. Nezemědělská půda pak tvořila 72,3 % procent, lesy 51,8 % a vodní plochy 2,3 %. Oproti jiným regionům v ČR se na Sokolovsku nachází vyšší podíl lesů a nižší podíl zemědělské půdy. Podle Systému evidence kontaminovaných míst se v ORP Sokolov nachází 57 kontaminovaných lokalit. Kontaminované lokality, na kterých je nutné nebo žádoucí provést nápravné opatření, tj. kategorie A (A3, A2, A1), se v ORP Sokolov nacházejí celkem 3. Jedná se o Kovošrot – divize Sokolov, Skládku TDK Nové Chalupy a O-I Manufacturing Czech Republic, a.s., závod Nové Sedlo.

Graf 10: Porovnání zdrojů emisí v Karlovarském kraji v letech 2005 a 2021 (v t, index 2005 = 100)

Zdroj: Ministerstvo životního prostředí České republiky, Zpráva o životním prostředí v Karlovarském kraji (2021)

Obrázek 5: Jakost vody v tocích v Karlovarském kraji

Zdroj: Ministerstvo životního prostředí České republiky, Zpráva o životním prostředí v Karlovarském kraji (2021)

Tabulka 17: Bilance půdy v Karlovarském kraji

Oblast	Zemědělská půda	z toho:			Nezemědělská půda	z toho	
		Orná půda	Zahrady	Trvalé travní porosty		lesní	vodní
Karlovarský kraj	331 035	124 520	51 889	3 353	68 700	206 515	145 123
Okres Cheb	104 591	50 166	24 775	1 084	24 264	54 425	40 987
Okres Karlovy Vary	151 073	53 452	22 732	1 324	28 889	97 621	65 131
Okres Sokolov	75 371	20 901	4 382	944	15 547	54 470	39 005

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze (2023)

ENERGETIKA A ODPADY

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

- Karlovarská aglomerace prochází strukturálními proměnami vyplývajícími z transformace těžby uhlí a energetiky, což ovlivňuje investiční rozhodování velkých podniků a nese dopady na energetickou soběstačnost a ceny pro domácnosti, a to s ohledem na různá průmyslová odvětví a environmentální regulace.
- Rozvíjející se oblast komunitní energetiky a lokalizace osídlení v KVK dává příležitost pro posílení lokálního nakládání s energií, očekávané změny v soustavách zásobování teplem jsou příležitostí pro výměnu zdrojů vytápění za zdroje, které jsou z hlediska dosahování klimatických cílů dlouhodobě udržitelné.

ENERGETIKA

Karlovarská aglomerace je územím ovlivněným strukturálními změnami v důsledku útlumu těžby uhlí a transformací energetiky. Změna energetického profilu aglomerace může mít do budoucna vliv na přísun investic. Nahrazování fosilních paliv alternativními druhy energií může mít negativní důsledky pro kapacity a bezpečnost dodávek energie, a tak i energetickou soběstačnost bývalých uhelných regionů. Změny se promítanou i do dalších odvětví průmyslu (zpracovatelských, chemických), ale i dopravy atp. Zvýšení ceny energie může ovlivnit i život domácností. Roli v této souvislosti hrají i zpřísnující se environmentální regulace (např. tzv. emisní povolenky). Situaci napomáhá technologický pokrok umožňující výrobu energie novými způsoby za současného dodržení ekologických norem či energetický management, díky kterému dochází k zapojení principů efektivního řízení a úsporám energie na úrovni organizací.

V oblasti výroby a zásobování teplem je opět patrná dominance Sokolovska, které vyrábí téměř 85 % veškeré tepelné energie vyprodukované v aglomeraci. Hnědé uhlí se těží na Sokolovsku, kde se vyrábí 97 % elektřiny vyrobené v kraji. Těžbou a zpracováním uhlí se zabývá společnost Sokolovská uhelná, a.s. Většina energie je vyráběna v obci Vřesová, kde se nachází paroplynová elektrárna a tepelná elektrárna, a dále v hnědouhelné elektrárně v Tisové. Některé obce aglomerace nejsou plynofikované, jedná se o Andělskou Horu (zde ale probíhá výstavba regulační stanice STL), Kolovou, Pílu (zde přivedení plynu plánováno), Krásný les, Tepličku a Šemnici (zdroj: územní plány jednotlivých obcí). Občané v těchto obcích tak využívají neekologické zdroje vytápění (tuhá paliva), čímž (zejména v zimním období) dochází k lokálnímu zhoršení ovzduší. Příležitostí pro zlepšení ekologické situace může být napojení těchto obcí na stávající soustavu plynovodu.

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

Potenciál regionu je jak ve větrných elektrárnách, tak ve využití fotovoltaiky a biomasy. Rozvíjející se oblast komunitní energetiky a lokalizace osídlení v KVK dává příležitost pro posílení lokálního nakládání s energií, očekávané změny v soustavách zásobování teplem jsou příležitostí pro výměnu zdrojů vytápění za zdroje, které jsou z hlediska dosahování klimatických cílů dlouhodobě udržitelné. Potenciál pro rozvoj OZE, zejména fotovoltaiky, je jak v podnicích, tak v obcích a v jednotlivých domácnostech. Určitý potenciál na straně spotřeby je také v dopravě, ve využití elektromobility a alternativních paliv.

Pro ekonomicky únosný provoz větrných elektráren není část území využitelná z důvodu ochrany přírody a krajiny, osídlení a nepříznivých klimatických podmínek. Poloha kraje v horních částech říčních toků snižuje možnosti využití vody. Ani pro solární energii není potenciál v kraji příliš vysoký, protože je zde jeden z nejmenších svitů v ČR dopadajících na toto území. Dosud mizivé je využití geotermálního potenciálu území, který naopak patří k nejvyšším v ČR.

ALTERNATIVNÍ PALIVA

Dle Územní energetické koncepce Karlovarského kraje se předpokládá na území kraje nejrychlejší vývoj v užívání zemního plynu a elektrické energie, a to jak v individuální automobilové dopravě, tak městské a příměstské hromadné dopravě. Cílem zvýšení využití alternativních paliv je na druhé straně snížení závislosti na ropě, resp. na palivech vyráběných z ropy v dopravě, s čímž souvisí vybudování příslušné

infrastruktury. Přínosem je samozřejmě také snížení dopadů na životní prostředí. V KVK jsou aktuálně instalovány tři plnicí stanice na CNG, a to v Karlových Varech, Chodově a Staré Vodě u Lázní Kynžvart. V městské autobusové dopravě jsou v rámci kraje využívány autobusy na stlačený zemní plyn (CNG) v Karlových Varech. Dále je plánováno zajištění meziměstské dopravy mezi městy Karlovy Vary a Chodovem a zavedení dvou městských autobusů v Ostrově nad Ohří společností Ligneta. Co se týče elektromobility, nachází se v kraji celkem 9 nabíjecích stanic pro elektromobily. Tento počet je nedostatečný.

ODPADY

Evropská unie si stanovila cíl 60 % recyklace komunálního odpadu do roku 2030 a postupně zakazuje skládkování odpadů. Tyto kroky mají významné dopady, zejména z hlediska navyšování cen likvidace a potřeby změny v nakládání s odpady. Současný životní styl vede k významné produkci odpadů a současné metody, zejména skládkování, jsou považovány za nevyhovující.

I přes snahy o omezení skládkování stále existuje potřeba udržovat dostatečné skládkové kapacity, zejména v regionech jako Sokolov a Karlovy Vary. V těchto oblastech je životnost skládek ještě mnoho let, ačkoliv množství skládkovaných odpadů se každoročně snižuje.

V Karlovarském kraji je oběhové hospodářství stále v začátcích. Chybí zařízení k předcházení vzniku odpadů a nástroje pro podporu oběhového hospodářství. Velká část odpadu zde není druhotně zpracována, což ohrožuje životní prostředí a může mít v budoucnu vyšší finanční a organizační náklady na řešení těchto problémů.

ZÁKLADNÍ PŘEHLED FINANČNÍCH PŘÍLEŽITOSTÍ

Tento základní přehled stručně představuje finanční příležitosti na evropské a národní úrovni. Pro konkrétní možné dotační zdroje ve vztahu k území ORP Sokolov a případné vhodné výzvy byl vypracován tzv. FundPlan, který je přizpůsoben konkrétním projektovým záměrům jednotlivých obcí a jejich prioritám.

EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY NA OBDOBÍ 2021–2027

Česká republika bude mít pro programové období 2021-2027 k dispozici téměř 550 miliard korun v rámci několika fondů politiky soudržnosti. Žadatelé se tak mohou ucházet o podporu projektových záměrů prostřednictvím osmi operačních programů.

Přehled operačních programů a oblastí jejich podpory

Integrovaný regionální operační program (IROP) – podpora eGovernmentu a kybernetické bezpečnosti; čisté a aktivní mobility; zelené infrastruktury měst a obcí; vzdělávací infrastruktury, sociální a zdravotnické infrastruktury; kulturního dědictví a cestovního ruchu; komunitně vedeného místního rozvoje prostřednictvím MAS.

Operační program Životní prostředí (OPŽP) – podpora energetických úspor; obnovitelných zdrojů energie; adaptace na změny klimatu; vodovodů a kanalizací; oběhového hospodářství; přírody a znečištění – biodiverzity; ovzduší, sanace kontaminovaných lokalit.

Operační program Zaměstnanost+ (OPZ+) – podpora zvýšení účasti znevýhodněných skupin na trhu práce a vytváření vhodných pracovních příležitostí; vzdělávání spojeného se zvyšováním kvalifikace; rovných příležitostí a sladování pracovního a osobního života, služby péče o děti; sociálního začleňování; sociálního bydlení; zvyšování kvality a dostupnosti poskytovaných sociálních a zdravotních služeb; socioekonomické integrace marginalizovaných komunit; sociální inovace vč. zlepšování kvality veřejných služeb pomocí nových přístupů a vzdělávání pracovníků ve veřejném sektoru v oblasti tvorby veřejných služeb, politik a v inovativních přístupech k jejich nastavování a poskytování; materiální pomoc nejchudším osobám.

Operační program Doprava (OPD) – financování železnic a silnic na síti TENT-T, dálnic a silnic I. třídy mimo síť TEN-T a infrastruktury městské drážní dopravy. Z pohledu obcí připadají v úvahu priority zaměřené na infrastrukturu alternativních paliv. Současně program podporuje transportovatelné mobilní stanice. Projekty by měly být realizovány ve městech nad 40 tis. obyvatel a musí vycházet z Plánů udržitelné městské mobility a také z programů zlepšování kvality ovzduší.

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OPTAK) – podpora firem a podnikatelů. Města a obce mohou využít tento program pouze v prioritě zaměřené na rozvoj a posílení výzkumných a inovačních kapacit, využití přínosů digitalizace pro občany a veřejné orgány nebo v prioritě zaměřené na zlepšení digitálního propojení.

Operační program Jan Amos Komenský (OPJAK) – posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií; rozvoj dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání; zlepšení přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje infrastruktury; zlepšení kvality vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce a získávání klíčových kompetencí včetně digitálních dovedností; podpora rovného přístupu ke vzdělávání a odborné přípravě; podpora celoživotního učení a rekvalifikace či podpora profesní mobility.

Operační program Rybářství (OPR) – podpora investic do akvakultury (např. opravy rybníků, odbahňování rybochovných rybníků); kompenzace za plnění mimoprodukčních funkcí rybníků v souvislosti se zajišťováním celospolečenských a vodohospodářských funkcí rybníků, aj.

Operační program Spravedlivá transformace (OPST) – podporuje řešení sociálních, hospodářských a environmentálních dopadů odklonu od těžby a spalování uhlí v rámci sedmi programů – podnikání;

výzkum a vývoj; čistá energie; digitální inovace; obnova území; oběhová hospodářství; lidé a dovednosti.

Přehled dalších nadnárodních programů

Strategický plán Společné zemědělské politiky 2023–2027 – zaměřuje se na zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství, zajištění řízení přírodních zdrojů udržitelným způsobem, a aby opatření k řešení změny klimatu byla realizována účinně a na dosažení vyváženého územního rozvoje venkovských oblastí napříč EU, včetně vytváření a udržení pracovních míst.

Program INTERREG Bavorsko – Česko (2021–2027) – zaměřuje se na rozvoj a posílení výzkumných a inovačních kapacit, podporu přizpůsobení se změnám klimatu a prevenci s nimi spojených rizik, posílení ochrany a zachování přírody a biodiverzity, rozšiřování společné nabídky vzdělávání, posílení úlohy kultury, přírodního dědictví a udržitelného cestovního ruchu, podporu přeshraniční spolupráce institucí a tradiční projekty setkávání lidí přes hranici.

Program spolupráce INTERREG Sasko – Česko 2021–2027 – podporuje projekty zaměřené na přizpůsobení se změně klimatu, zvyšování biodiverzity, vzdělávání, obnovu a zpřístupnění kulturního dědictví, rozvoj udržitelného cestovního ruchu, dále projekty spolupráce veřejných institucí a projekty setkávání. Novým tématem je podpora výzkumu a inovací, podpora malých a středních podniků a rozvoj sítí mezi akademickou, hospodářskou a podnikatelskou sférou.

Program nadnárodní spolupráce Interreg Central Europe (2021–2027) - podporuje projekty spolupráce směrem k chytřejší střední Evropě, zelenější střední Evropě, propojenější střední Evropě, a efektivnější veřejné správě ve střední Evropě. Financovány jsou převážně měkké aktivity (výměna zkušeností, sdílení dobré praxe, rozvoj politických rámců, tvorba strategií, akčních plánů, nástrojů, budování kapacit zúčastněných stran, školení apod.).

Program nadnárodní spolupráce Interreg DANUBE (2021–2027) - financuje převážně měkké aktivity ve 4 tematických oblastech zaměřených na posilování výzkumných a inovačních kapacit, rozvoj dovedností pro smart specializaci a průmyslovou transformaci, podporu obnovitelných zdrojů energie, biologické rozmanitosti, udržitelného vodního managementu, přizpůsobení se změně klimatu, přístup ke kvalitním službám a vzdělávání, rozvoj sociální infrastruktury, posílení úlohy kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, posílení institucionální kapacity veřejných orgánů a stakeholderů k realizaci makroregionálních strategií.

Program meziregionální spolupráce Interreg Europe – podporuje projekty zaměřené na všechny tematické oblasti kohezní politiky, konkrétně aktivity na posilování kapacit, výměnu zkušeností, přenos dobrých praxí a inovativních řešení. Typovými projektovými aktivitami jsou např. konference, workshopy, příprava strategických dokumentů a akčních plánů, školení aj.

URBACT IV 2021–2027 – program sleduje tři tematické cíle: 1) využití mezinárodních tematických sítí za účelem posílení kapacit evropských měst v oblasti spoluvytváření a implementování integrovaných akčních plánů udržitelného městského rozvoje (Action Planning Networks), transferu zavedených dobrých praktik (Transfer Networks) a vytváření investičních plánů (Innovation Transfer Mechanism) pro opakování prvků Urban Innovative Actions/UIA a/nebo European Urban Initiative/EUI; 2) posílení kapacit městských stakeholderů pro vytváření a zavádění politik, praktik a inovací v oblasti udržitelného rozvoje a 3) zajištění dostupnosti znalostní báze URBACT vykonavatelům a tvůrcům městské politiky a její uplatnění na lokální, regionální, národní i evropské úrovni, zejména prostřednictvím nového nástroje European Urban Initiative/EUI, jako nástupce iniciativy UIA.

MECHANISMUS PRO SPRAVEDLIVOU TRANSFORMACI

Mechanismus pro spravedlivou transformaci je nástroj, jehož účelem je přechod ke klimaticky neutrální ekonomice. Obsahuje celkem 3 základní pilíře.

I. Pilíř – Fond pro spravedlivou transformaci (FST) / Operační program Spravedlivá transformace (OPST) - smyslem je především zmírňování dopadů transformace směrem k uhlíkově neutrální ekonomice v Moravskoslezském, Karlovarském a Ústeckém kraji. Čerpání fondu je podmíněno

zpracováním tzv. Plánů spravedlivé územní transformace. Prostředky z tohoto fondu jsou implementovány prostřednictvím Operačního programu Spravedlivá transformace.

II. Pilíř – InvestEU – program neposkytuje nevratné dotace, ale zaručuje se za návratné formy podpory. Umožňuje sdílením rizika navýšit kapacitu určitého existujícího národního programu, který musí být financován z národních zdrojů. Prostřednictvím finančních nástrojů podporuje vhodné projekty generující zisk nebo úspory, poskytuje tedy finanční produkty, jako jsou úvěry, bankovní záruky za úvěry nebo rizikový kapitál.

III. Pilíř – Úvěrový nástroj pro veřejný sektor – moderní nástroj financování pro tzv. uhelné regiony v podobě kombinace zvýhodněného úvěru a dotace až 25 %, a to na investice ve veřejném sektoru, případně investice společností nebo dalších institucí, které zajišťují služby veřejného zájmu. Poskytnut může být i ve formě rámcového úvěru, který může sdružovat větší počet menších projektů (v součtu přesahující 25 mil. EUR), a to od jednoho nositele nebo jako soubor projektů různých žadatelů. Z úvěru lze financovat investice do obnovitelných zdrojů energie a zelené a udržitelné mobility, včetně podpory zeleného vodíku sítě dálkového vytápění veřejný výzkum digitalizace a environmentální infrastruktura pro inteligentní nakládání s odpady a vodou udržitelná energie, energetická účinnost a integrační opatření rekonstrukce a přestavby budov obnova a regenerace měst přechod na oběhové hospodářství obnova a dekontaminace půdy a ekosystémů zvyšování vzdělání a rekvalifikace, odborná příprava sociální infrastruktura, včetně pečovatelských zařízení a sociálního bydlení.

NÁRODNÍ DOTAČNÍ TITULY

Jedná se o dotační programy zaměřené na financování priorit a cílů státní správy z národních zdrojů. Prostřednictvím těchto titulů je možné podpořit aktivity, které není možné financovat ze strukturálních fondů EU. Každé ministerstvo vyhláší v průběhu roku několik speciálně zaměřených dotačních titulů. Programy jsou různorodé a neexistuje jednotný systém nebo struktura národních dotačních programů, podobně jako je tomu např. u ESIF. Liší se, bohužel, také terminologie a způsob implementace. Ne všechny programy bývají vyhlášeny pravidelně každý rok.

Přehled národních dotačních titulů

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) – poskytuje programy a dotační tituly v oblastech regionální politiky, bytové politiky, podpory nestátních neziskových organizací. Jedná se o dotační programy Podpora a rozvoj regionů; Podpora bydlení; Cestovní ruch; Podpora architektonických a urbanistických soutěží; Podpora územně plánovacích činností.

Státní fond podpory investic (SFPI) – poskytuje úvěry a dotace na bydlení, regeneraci veřejných prostor a na výstavbu nájemního bydlení. Pro obce vhodné programy Nájemní bydlení; Dostupné bydlení; Panel 2013+; Brownfieldy.

Ministerstvo kultury (MK) - poskytuje dotace prostřednictvím celé škály programů zaměřených jak na podporu živého umění, tak i na záchranu a obnovu kulturního dědictví, například Havarijní program; Program záchranu architektonického dědictví; Program restaurování movitých kulturních památek.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) – poskytuje dotace prostřednictvím programu EFEKT III (státní program na podporu energetických úspor a snižování energetické náročnosti); Smart Parks for the Future (program na podporu podnikatelských průmyslových parků).

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) – poskytuje investiční program pro rozvoj sociálních služeb, výstavbu nových kapacit, či modernizaci stávajících Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb.

Ministerstvo vnitra (MV) – podporuje projekty zaměřené na oblast prevence a bezpečnosti, v rámci programu Prevence kriminality na místní úrovni; Požární ochrana, IZS.

Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI) - vyhláší pravidelně dotační programy Zvyšování bezpečnosti, bezbariérové úpravy chodníků; Cyklostezky, cyklopruhy; Mimoúrovňové křížení s nadřazenou infrastrukturou.

Ministerstvo zemědělství (MZe) – vyhlašuje dotační programy Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích; Podpora odkupu a scelování infrastruktury vodovodů a kanalizací.

Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) – vyhlašuje program na realizaci adaptačních opatření Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny.

Národní sportovní agentura (NSA) – vyhlašuje Program Regionální sportovní infrastruktura; Program Standardizovaná sportovní infrastruktura

Programy Technologické agentury ČR (TAČR) – vyhlašuje programy na podporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací SIGMA (aplikovaný výzkum a inovace); THÉTA 2 (energetický sektor); Prostředí pro život (životní prostředí); DOPRAVA 2030.

CENTRÁLNĚ ŘÍZENÉ EVROPSKÉ PROGRAMY

Část prostředků EU je rozdělována v rámci tzv. centrálně řízených programů (případně také „unijní programy“, dříve se rovněž používal výraz „komunitární programy“). Tyto programy jsou řízeny přímo Evropskou komisí nebo jí pověřenými institucemi. Jejich finanční perspektiva bude v následujících programovacích obdobích významně narůstat. Mezi klíčové centrálně řízené programy patří:

- **Horizont Evropa/Horizon Europe** (věda, konkurenceschopnost, inovace),
- **LIFE** (příroda a biologická rozmanitost, oběhové hospodářství a kvalita života, zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, přechod na čistou energii),
- **Connecting Europe Facility – CEF2** (Nástroj pro propojení Evropy – transevropská dopravní, energetická a digitální infrastruktura),
- **Erasmus+** (vzdělávání/odborná příprava, mobility, mládež, sport),
- **Kreativní Evropa/Creative Europe** (části: Kultura, Media a Mezioborová část; kulturní a jazyková rozmanitost, kulturní dědictví a konkurenceschopnost, audiovizuální tvorba, inovativní projekty na pomezí kultury, umění a technologií),
- **Citizenship, Equality, Rights and Values – CERV/** Občané, rovnost, práva a hodnoty podporuje evropská práva, hodnoty, rovnost a participaci občanů),
- **Program pro jednotný trh** (bezpečnost potravin, ochrana spotřebitele, hospodářská soutěž, průmysl a podnikání, statistiky),
- **Program InvestEU** (rozpočtová záruka EU na (strategické) investice do udržitelné infrastruktury – energetika, digitální propojení, doprava a oběhové hospodářství, výzkumu/inovaci/ digitalizace, rozvoje malých a středních podniků, sociální oblasti a dovedností – např. sociálního bydlení),
- **Digitální Evropa/Digital Europe** (vysoce výkonná výpočetní technika, umělá inteligence, kybernetická bezpečnost a důvěra, pokročilé digitální dovednosti, využití digitálních kapacit a interoperabilita),
- **EU4Health** (ochrana zdraví obyvatel EU a boj s pandemií COVID-19)
- **IHI** – Innovative Health Initiative (spolupráce a výzkum napříč sektory s cílem zlepšit zdravotní péči a posílit výměnu zkušeností různých subjektů v oblasti zdravotnictví);
- **European Solidarity Corps** (solidarita a podpora třetím zemím)
- **TARGET** – technická asistence pro přechod na zelenou energetiku, podpora evropských uhelných regionů s identifikací a přípravou projektů v oblastech čisté energie a energetické účinnosti.

Kromě unijních programů existují další zdroje a iniciativy podporované Evropskou komisí a zaměřené na určitou oblast, nebo cílovou skupinu. Příkladem může být např. program **European Urban Initiative** – EUI (dříve Urban Innovative Action – UIA) nebo iniciativa **European City Facility** (EUCF), kde žadatelem může být pouze město, které sestaví vlastní partnerství – na lokální, regionální, národní či nadnárodní úrovni podle potřeb řešeného projektu.

DALŠÍ MOŽNÉ ZDROJE

Modernizační fond – podpora investic do modernizace energetických soustav a zlepšení energetické účinnosti. Podpora z fondu doplňuje podporu z operačních programů tak, aby se jednotlivé programy nepřekrývaly. Dotaci je možné získat v 9 samostatných programech Nové obnovitelné zdroje v energetice (RES+); Modernizace veřejné dopravy (TRANSGov); Energetická účinnost ve veřejných budovách a infrastruktura (ENERGov); Komunitní energetika (KOMUNERG); Modernizace soustav veřejného osvětlení s podporou inteligentních prvků (LIGHTPUB); Energetická účinnost v rezidenčním sektoru (HOUSEnerg).

Mezinárodní Visegrádský fond – podporuje prostřednictvím grantů oblasti Kulturní a společná identita; Vzdělávání a budování kapacit; Regionální rozvoj, životní prostředí a turismus; Veřejná politika a institucionální partnerství; Inovace, výzkum, vývoj, podnikání; Demokratické hodnoty a média; Sociální rozvoj.

Fondy EHP a Norska – podporovány jsou projekty zaměřené především na výzkum, ochranu životního prostředí, kulturní dědictví a spolupráci v kultuře, veřejné zdraví, vzdělávání a spolupráci v justici. Plánované období bylo do roku 2021. Výzvy nového programovacího období lze očekávat až za cca 2–4 roky.

EIB ELENA – program Evropské investiční banky na podporu přípravy velkých projektů nad 30 mil. EUR zaměřených na zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelné energie v budovách, udržitelné bydlení nebo na městskou dopravu a mobilitu.

Sociální fond pro klimatická opatření – fond je plánován na období 2025-2032 a jeho prostřednictvím by měly být financována opatření a investice do zvýšení energetické účinnosti budov, do provádění opatření v oblasti zvyšování energetické účinnosti, do provádění renovací budov a do dekarbonizace vytápění a chlazení budov, včetně začlenění výroby energie z obnovitelných zdrojů energie a také financována opatření a investice do většího využívání mobility a dopravy s nulovými a nízkými emisemi.

Česko-německý fond budoucnosti, nadační fond – fond podporuje projekty společného zájmu České republiky a Spolkové republiky Německo, zaměřené na setkávání a výměnu mládeže, kulturní výměnu, jazykovou výuku, podporu menšin, péči o staré lidi, péči o stavební památky a hroby a jejich obnovu, dále partnerské projekty, česko-německá diskusní fóra, přeshraniční spolupráci, společné vědecké a ekologické projekty.

SEZNAM ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
CEF2	Nástroj na propojení Evropy <i>Connecting Europe Facility 2</i>
CERV	Občané, rovnost, práva a hodnoty <i>Citizenship, Equality, Rights and Value</i>
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIB	Evropská investiční banka
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUI	Evropská městská iniciativa <i>European Urban Initiative</i>
FST	Fond spravedlivé transformace
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů <i>General Data Protection Regulation</i>
HDB	Hnědouhelné doly a briketárny
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICLEI	Mezinárodní rada pro místní environmentální iniciativy <i>International Council for Local Environmental Initiatives</i>
IHI	Iniciativa pro inovativní zdravotnictví <i>Innovative Health Initiative</i>
IROP	Integrovaný regionální operační program
PRV	Program rozvoje venkova
JTF	Fond spravedlivé transformace <i>Just Transition Fund</i>
KVK	Karlovarský kraj
LIFE	Finanční instrument pro životní prostředí <i>L'instrument financier pour l'environnement</i>
MAS	Místní akční skupina
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚ	Městský úřad
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
NPÚ	Národní památkový úřad
NSA	Národní sportovní agentura
OPJAK	Operační program Jan Amos Komenský
OPST	Operační program Spravedlivá transformace
OPTAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPZ+	Operační program Zaměstnanost plus
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OPR	Operační program Rybářství
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PR	Vztahy s veřejností <i>Public relations</i>
RIS3	Strategie pro inteligentní specializace
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFPI	Státní fond podpory investic
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SRN	Spolková republika Německo
SŠ	Střední škola
SUAS	Sokolovská uhelná
SWOT	Silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby <i>Strengths, weaknesses, opportunities, and threats</i>
TAČR	Technologická agentura České republiky
TARGET	Technická pomoc pro regiony přecházející na zelenou energii
TEN-T	Transevropská dopravní síť <i>Trans-European Transport Networks</i>
UIA	Inovativní řešení pro města <i>Urban Innovative Action</i>
VaVal	Věda, výzkum a inovace
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základní škola

SEZNAM TABULEK, OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Změna počtu obyvatel v jednotlivých obcích ORP Sokolov a obcích vymezeného území po těžbě Ministerstvem pro místní rozvoj v okrese Karlovy Vary	17
Tabulka 2: Počet domů a bytů v obcích ORP Sokolov v roce 2021	19
Tabulka 3: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v ORP Sokolov podle SLDB 2021	21
Tabulka 4: Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ORP Sokolov, Karlovarského kraje a ČR v roce 2021	21
Tabulka 5: Kvalifikovanost učitelů v Karlovarském kraji dle druhu školy ve školním roce 2022/2023 ..	21
Tabulka 6: Zabezpečení zdravotní péče v okrese Sokolov	23
Tabulka 7: Zdravotničtí pracovníci podle okresů v Karlovarském kraji v roce 2021	23
Tabulka 8: Sociální služby poskytované ve vybraných pobytových zařízeních podle okresů v Karlovarském kraji k 31. 12. 2021	23
Tabulka 9: Exekuce v jednotlivých obcích ORP Sokolov v přepočtu na 1 000 obyvatel v roce 2023..	25
Tabulka 10: Kriminalita podle okresů Karlovarského kraje v roce 2022	27
Tabulka 11: Nezaměstnanost v okresech a obcích s rozšířenou působností v Karlovarském kraji k 31.12.2022	29
Tabulka 12: Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou dle vybraných právních forem v obcích ORP Sokolov	32
Tabulka 13: Seznam oficiálně evidovaných brownfieldů na území Sokolovska	34
Tabulka 14: Seznam oficiálně evidovaných greenfieldů na území Sokolovska	34
Tabulka 15: Bilance půdy v Karlovarském kraji	40

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vymezené území po těžbě Ministerstva pro místní rozvoj s významným dopadem v důsledku těžby uhlí	15
Obrázek 2: Index sociálního vyloučení v Karlovarském kraji v roce 2021	25
Obrázek 3: Podnikatelská a inovační infrastruktura v Karlovarském kraji	31
Obrázek 4: Dopravní infrastruktura v Karlovarském kraji	38
Obrázek 5: Jakost vody v tocích v Karlovarském kraji	40

Seznam grafů

Graf 1: Témata, které je potřeba řešit v jednotlivých obcích ORP Sokolov dle starostů a starostek	7
Graf 2: Témata, které je potřeba řešit v území Sokolovska jako celku dle starostů a starostek	8
Graf 3: Typy pomoci, které by zástupci obcí ocenili při přípravě projektů	9
Graf 4: Vývoj počtu obyvatel na území okresu Sokolov a ORP Sokolov v porovnání s vymezeným územím po těžbě Ministerstva pro místní rozvoj ČR	17
Graf 5: Vývoj počtu dokončených bytů v ORP Sokolov v letech 2011-2022	19
Graf 6: Územní a časové srovnání spáchaných trestných činů v přepočtu na 1 000 obyvatel	27
Graf 7: Podíl zaměstnaných pracujících v zahraničí v roce 2021 dle krajů ČR	29
Graf 8: Vznik a zánik ekonomických subjektů na území okresu Sokolov	31
Graf 9: Vyjíždějící do zaměstnání a školy podle hlavního dopravního prostředku v SO ORP Sokolov v roce 2021	38
Graf 10: Porovnání zdrojů emisí v Karlovarském kraji v letech 2005 a 2021 (v t, index 2005 = 100)..	40

SEZNAM ZDROJŮ

- Advokátní deník.** Kriminalita v ČR se v loňském roce zvýšila o takřka 19 procent. 2023. <https://advokatnidenik.cz/2023/01/16/kriminalita-v-cr-se-v-lonskem-roce-zvysila-o-takrka-19-procent/>
- Agentura pro sociální začleňování.** Rozsah sociálního vyloučení v Karlovarském kraji v roce 2021. 2020. https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Rozsah_SV_v_KVK_2021_fin.pdf
- Agentura pro sociální začleňování.** Tematický akční plán města Sokolov pro oblast bezpečnosti a prevence kriminality. 2021. https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/Sokolov_TAP_ZOR12.pdf
- Amazon.** Způsob dopravy do práce je pro Čechy jedním z nejdůležitějších faktorů při výběru zaměstnání. 2020. https://amazon-news.cz/Tiskove-zpravy/Lista/News/amazon/cz/2020/Pruzkum_doprava/
- BusinessINFO.cz.** Na Karlovarsku je Městem pro byznys Sokolov. 2023. <https://www.businessinfo.cz/clanky/na-karlovarsku-je-mestem-pro-byznys-sokolov/>
- CzechInvest.** Data z regionů. Průzkum 2021 – Kvalitativní data. Pasportizace podnikatelského prostředí. 2021. <https://www.czechinvest.gov.cz/cz/Sluzby-pro-municipality/Data-z-regionu/Pruzkum-2021-Kvalitativni-data>
- CzechInvest.** Národní databáze brownfieldů. 2023. <https://brownfielddotace.czechinvest.org/Aplikace/bf-public-x.nsf/bfs.xsp?Region=7&District=19>
- CzechInvest.** Pasportizace Karlovarského kraje. 2020. <https://www.czechinvest.gov.cz/cz/Sluzby-pro-municipality/Data-z-regionu/Pruzkum-2019-Statisticka-a-kvalitativni-data/Pasportizace-Karlovarskeho-kraje>
- Český statistický úřad.** Statistiky: Veřejná databáze. 2023. <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>
- EKO-KOM.** O společnosti a systému EKO-KOM. <https://www.ekokom.cz/cz/ostatni/o-spolecnosti/system-eko-kom/o-spolecnosti-a-systemu/>
- European Parliament.** Waste management in the EU: infographic with facts and figures. 2023. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/society/20180328STO00751/waste-management-in-the-eu-infographic-with-facts-and-figures>
- Evropská komise.** Důsledky změny klimatu. https://climate.ec.europa.eu/climate-change/consequences-climate-change_cs
- iDNES.cz.** Elektrárna spaluje s uhlím i štěpku, do ovzduší tak vypouští méně škodlivin. 2023. https://www.idnes.cz/karlovy-vary/zpravy/elektrina-ekologie-emise-biomasa-elektrarna-tisova-energie.A230606_729188_vary-zpravy_melu
- Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o.** Regionální inovační strategie Karlovarského kraje. 2020. <https://www.karp-kv.cz/assets/uploads/1677066638-9969469841104391452513074521.pdf>
- Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o.** Studie – Technology Foresight pro Karlovarský kraj. 2023. <https://www.karp-kv.cz/assets/uploads/1688372221-7281879432159673429147633.pdf>
- Karlovarská agentura rozvoje podnikání, p.o.** Územní studie vyhodnocení územních nároků plánovaného rozvoje průmyslu na mikroregion Sokolov – východ. 2021. <https://www.karp-kv.cz/assets/uploads/1644216652-7441688571640325333586129668.pdf>
- Karlovarský kraj.** Investiční příležitosti. 2022. <http://www.karlovyvary-region.eu/cz/investicni-prilezitosti?view=katalog&search%5Bfulltext%5D=...hledan%C3%BD+v%C3%BDraz...&hledat=Vyhledat>

Karlovarský kraj. Plán spravedlivé územní transformace. 2021.

<https://www.rskkvk.cz/assets/uploads/1631517107-17506202141169665723656229449.pdf>

Karlovarský kraj. Program rozvoje Karlovarského kraje na období 2021-2027. 2021.

<https://www.kr-karlovarsky.cz/karlovarsky-kraj/o-kraji/strategie-koncepce-planu/program-rozvoje-karlovarskeho-kraje>

Karlovarský kraj. Projekt Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Karlovarského kraje: Krajský akční plán 2. 2020.

<http://www.kvkskoly.cz/manazer/projekty/Documents/Krajsk%C3%BD%20ak%C4%8Dn%C3%AD%20pl%C3%A1n%202.pdf>

KlimatickáZměna.cz. Mitigace a adaptační možnosti na změnu klimatu pro ČR.

<https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/mitigace-a-adaptacni-moznosti-na-zmenu-klimatu-pro-cr/>

MAS Sokolovsko o.p.s. Analýza rozvojových potřeb a rozvojového potenciálu území MAS

Sokolovsko. 2021. https://www.mas-sokolovsko.eu/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-45-350-cs_5.pdf&original=CLLD-21-analyza-potreb-2020-12-21.pdf

MAS Sokolovsko o.p.s. Strategický rámec MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice III. 2022.

https://www.mmr.cz/getmedia/8e96ec7d-a525-47a8-839c-03f7f6a6b8fd/Kraslice_20220929_text.pdf.aspx

MAS Sokolovsko o.p.s. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko o.p.s. na období 2021-2027. 2021.

https://www.mas-sokolovsko.eu/e_download.php?file=data/multipage/editor/editor-45-350-cs_1.pdf&original=SCLLD-21-Koncep-cast-verze-1.0-po-pripominkach.pdf

Městský úřad Sokolov. Průzkum pocitu bezpečí občanů města Sokolova. 2018.

http://bezpecne.sokolov.cz/files/Pruzkum_pocitu_bezpeci_2018_0.pdf

Městský úřad Sokolov. Strategický plán udržitelného rozvoje města. 2015.

https://www.sokolov.cz/urad/odbory/odbor_rozvoje_mesta/program-rozvoje-mesta-26515

Městský úřad Sokolov. Tematický akční plán města Sokolov pro oblast bezpečnosti a prevence

kriminality. 2022. https://www.sokolov.cz/assets/urad/odbory/odbor_rozvoje_mesta/tematicky-akcni-plan-sokolov-2022---2025.pdf

Městský úřad Sokolov. Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Sokolov. 2020.

https://www.sokolov.cz/assets/urad/odbory/odbor_stavebni_a_uzemniho_planovani/uapo_orp-sokolov2020_verze-i.pdf

Mikroregion Sokolov-východ. Strategie rozvoje mikroregionu Sokolov – východ období 2018-2025.

2018. <https://www.sokolov-vychod.cz/file.php?nid=13258&oid=6726726>

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje. 2020.

<https://www.mmr.cz/getmedia/0546cc54-c75e-4ec7-8bd6-1363388ab7b7/Aktualizace-Strategickeho-ramce.pdf.aspx?ext=.pdf>

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Analýza dopadu budoucího odklonu od využití uhlí ve spalovacích zdrojích vycházející z činnosti Uhelné komise ČR a činnosti PS3. 2022.

[https://www.mmr.cz/getmedia/d07f725e-43c8-4972-b623-8ec68e4f5117/Analzya-dopadu-budouciho-odklonu-od-vyuziti-uhli-\(MSKKVKUK\)-v-zari-2022.pdf.aspx](https://www.mmr.cz/getmedia/d07f725e-43c8-4972-b623-8ec68e4f5117/Analzya-dopadu-budouciho-odklonu-od-vyuziti-uhli-(MSKKVKUK)-v-zari-2022.pdf.aspx)

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Případová studie ORP Sokolov: Podpora regionálně specifických aktivit v rámci SRR ČR 2021+. 2022.

[https://mmr.cz/getmedia/9ba842d4-252e-4597-a4be-a1b672b08474/Pripadova-studie-ORP-Sokolov-finalni-verze-\(1\).pdf.aspx?ext=.pdf](https://mmr.cz/getmedia/9ba842d4-252e-4597-a4be-a1b672b08474/Pripadova-studie-ORP-Sokolov-finalni-verze-(1).pdf.aspx?ext=.pdf)

Ministerstvo životního prostředí České republiky. Přehled kontaminovaných lokalit. 2023.
<https://www.sekm.cz/portal/>

Ministerstvo životního prostředí České republiky. Zpráva o životním prostředí v Karlovarském kraji. 2021. https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2023/02/Kraje_KARLOVARSKY_2021.pdf

Ministerstvo vnitra České republiky. Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020. 2019.
<https://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-verejneho-poradku-a-vnitni-bezpecnosti-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2021.aspx>

Statutární město Karlovy Vary. Integrovaná územní strategie Karlovarské aglomerace 2021-2027. 2020. https://mmkv.cz/sites/default/files/dokumenty/ITIKA%C2%B0_0.pdf

Úřad práce České republiky. Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2022 a strategie APZ pro rok 2023. 2022.
https://www.uradprace.cz/documents/37855/906811/Rocni_KVK_2022.pdf/28cf48fe-3250-1874-3b6c-54f784fc86f2

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i. Populace osob bez domova v České republice. 2020. <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Populace+osob+bez+domova+v+%C4%8Cesk%C3%A9+republice+%E2%80%93+Osoby+p%C5%99esp%C3%A1vaj%C3%ADc%C3%AD+venku%2C+v+nocleh%C3%A1rn%C3%A1ch%2C+v+a+zylov%C3%BDch+domech+a+v+obecn%C3%ADch+u+bytovn%C3%A1ch+%28V%C3%9APSV%2C+v.+v.+i.%29.pdf/8e85080f-1db5-da98-f13e-0cec497dd252>

PŘÍLOHY

- Příloha 1 Relevantní strategické dokumenty a koncepce
- Příloha 2 Vzor on-line dotazníku pro starosty a starostky obcí ORP Sokolov
- Příloha 3 Vzor dotazníku pro strukturované rozhovory
- Příloha 4 Výstupy tematických pracovních skupin – SWOT analýzy

Příloha 1 Relevantní strategické dokumenty a koncepce

Strategické a koncepční dokumenty národní, krajské a obecní úrovně jsou klíčovými nástroji pro dlouhodobé plánování a řízení rozvoje území a státní politiky. Tyto dokumenty pomáhají definovat strategické cíle, priority a směry, a poskytují rámec pro rozhodování a alokaci zdrojů. Jsou klíčovými nástroji pro komunikaci a sdílení společných vizí s občany, obecními a krajskými orgány, a dalšími stakeholdery. Je důležité, aby byly tyto dokumenty vzájemně propojeny a vzájemně se doplňovaly na všech úrovních správy. Integrace strategických cílů a koncepcí do konkrétních plánů a akčních kroků pomáhá zajistit promítnutí cílů do praktických opatření. Toto provázání podporuje efektivní monitorování a vyhodnocování pokroku, což umožňuje rychle reagovat na změny a přizpůsobit strategii rozvoje podle aktuálních potřeb a okolností. Tímto způsobem se dosahuje optimálního využití veřejných zdrojů, zlepšuje se účinnost a maximalizuje se pozitivní dopad na obyvatele.

Vazba na národní strategické a koncepční dokumenty:

- Aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (2020)
- Analýza budoucího odklonu od využití uhlí ve spalovacích zdrojích vycházející z činnosti Uhelné komise ČR a činnosti PS3 (2022)

Vazba na krajské strategické a koncepční dokumenty:

- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Karlovarského kraje (2020–2022)
- Plán spravedlivé územní transformace 2021–2030 Karlovarský kraj
- Program rozvoje Karlovarského kraje 2021–2027
- Regionální inovační strategie Karlovarského kraje (2020)
- Studie – Technology Foresight pro Karlovarský kraj (2023)

Vazba na územní strategické a koncepční dokumenty:

- Integrovaná územní strategie Karlovarské aglomerace 2021-2027
- Případová studie ORP Sokolov: Podpora regionálně specifických aktivit v rámci SRR ČR 2021+
- Strategický plán udržitelného rozvoje Sokolova na roky 2011–2025
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Sokolovsko o.p.s. na období 2021–2027
- Strategie rozvoje mikroregionu Sokolov-východ: období 2018–2030
- Strategický rámec MAP ORP Sokolov a ORP Kraslice III. (2022)
- Tematický akční plán města Sokolov pro oblast bezpečnosti a prevence kriminality pro období 6/2022 až 6/2025
- Územně analytické podklady obce s rozšířenou působností Sokolov (2020)
- Územní studie vyhodnocení územních nároků plánovaného rozvoje průmyslu na Mikroregion Sokolov – východ 2021

Příloha 2 Vzor on-line dotazníku pro starosty a starostky obcí ORP Sokolov

Termín realizace: srpen-září 2023

Celkový počet odpovědí: 20 respondentů z 19 obcí

1. Název obce / instituce
Otevřená odpověď
2. Jméno / funkce osoby, která dotazník vyplňuje
Otevřená odpověď
3. Která témata je potřeba podle Vašeho názoru přednostně řešit přímo ve Vaší obci? (Možnost výběru maximálně 5 odpovědí.)
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost veřejných služeb (zdravotnictví, sociální služby, předškolní zařízení, kapacita škol, pošta, knihovna atd.) • Odliv obyvatelstva • Rozvoj komunitních aktivit v životě obce • Vzdělávací potřeby – dostatek kvalifikovaných pedagogů, rozvoj možností rekvalifikace pracovní síly, zájmové vzdělávání dětí i dospělých atd. • Vytváření nových pracovních míst, rozvoj firem v perspektivních oblastech (IT, automotive, OZE...) • Podpora podnikání včetně rozvoje ploch pro podnikání • Digitalizace veřejných služeb • Dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost • Sociálně vyloučené lokality, otázka exekucí • Otázky životního prostředí a problémy spojené s klimatickou změnou (ochrana před suchem atd.) • Bytová otázka • Image a PR (vnímání Vaší obce ze strany obyvatel i potenciálních návštěvníků) • Rozvoj možností cestovního ruchu a volnočasových aktivit • Otázka bezpečnosti a problémy s tím spojené • Jiné: .....
4. Chcete se k Vaší volbě priorit pro Vaši obec dále vyjádřit?
Otevřená odpověď
5. Která témata je podle Vašeho názoru třeba přednostně řešit v oblasti Sokolovska jako celku? (Možnost výběru maximálně 5 odpovědí.)
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost veřejných služeb (zdravotnictví, sociální služby, předškolní zařízení, kapacita škol, pošta, knihovna atd.) • Odliv obyvatelstva • Rozvoj společných komunitních aktivit na Sokolovsku • Vzdělávací potřeby – dostatek kvalifikovaných pedagogů, rozvoj možností rekvalifikace pracovní síly, zájmové vzdělávání dětí i dospělých atd. • Vytváření nových pracovních míst, rozvoj firem v perspektivních oblastech (IT, automotive, OZE...) • Podpora podnikání včetně rozvoje ploch pro podnikání • Digitalizace veřejných služeb • Dopravní infrastruktura, dopravní obslužnost • Sociálně vyloučené oblasti, otázka exekucí • Otázky životního prostředí a problémy spojené s klimatickou změnou (ochrana před suchem atd.) • Bytová otázka • Image a PR (vnímání Sokolovska ze strany obyvatel i potenciálních návštěvníků) • Rozvoj možností cestovního ruchu a volnočasových aktivit • Větší spolupráce obcí a měst na Sokolovsku • Otázka bezpečnosti a problémy s tím spojené • Jiné: ....
6. Chcete se k Vaší volbě priorit pro oblast Sokolova dále vyjádřit?
Otevřená odpověď
7. Jak hodnotíte spolupráci Vaší obce s městem Sokolov (jako přirozeným centrem regionu Sokolovska)?
Škála 1 až 10 (1 – negativní, 10 – pozitivní)

8. Pokud jste ohodnotili spolupráci Vaší obce s městem Sokolov hodnotou méně než 10, co Vám na spolupráci ze strany Sokolova schází? Jaký typ pomoci/podpory/služeb byste ze strany města Sokolov ve Vaší obci uvítali?

Otevřená odpověď

9. Jak hodnotíte spolupráci Vaší obce s Karlovarským krajem (a Krajským úřadem Karlovarského kraje)?

Škála 1 až 10 (1 – negativní, 10 – pozitivní)

10. Pokud jste ohodnotili spolupráci Vaší obce s Karlovarským krajem (a Krajským úřadem Karlovarského kraje) hodnotou méně než 10, co Vám na spolupráci ze strany kraje schází? Jaký typ pomoci/podpory/služeb byste ze strany Karlovarského kraje (a Krajského úřadu Karlovarského kraje) ve Vaší obci uvítali?

Otevřená odpověď

11. Jak hodnotíte informovanost a pomoc při přípravě projektů ze strany poskytovatelů dotací (řídících orgánů jednotlivých operačních programů, případně jejich zprostředkujících subjektů)?

Škála 1 až 10 (1 – negativní, 10 – pozitivní)

12. Jaký typ pomoci byste nejvíce ocenili při přípravě projektů? (Možnost výběru maximálně 5 odpovědí.)

- *Dostupnost poradenského místa poskytovatelů dotací (např. operačních programů) v Karlovarském kraji (podobně, jako je tomu v případě IROP, který má zastoupení v Karlových Varech)*
- *Existence rozvojové agentury na Sokolovsku, která by pomáhala s přípravou projektů*
- *Více informačních akcí o nabídce finančních zdrojů a příkladech dobré praxe (školení, webináře atd.)*
- *Více informačních akcí o projektovém řízení (školení, webináře atd.)*
- *Včasná informovanost o připravovaných výzvách k podávání projektů*
- *Pomoc s přípravou projektové žádosti*
- *Pomoc s přípravou rozpočtu projektu*
- *Pomoc s přípravou výběrového řízení na dodavatele*
- *Pomoc s řízením projektu a jeho vyúčtováním*
- *Jiné:....*

13. Chtěli byste se k pomoci při přípravě projektů dále vyjádřit?

Otevřená odpověď

14. Operační program Spravedlivá transformace nabízí mimo jiné také podporu nového řešení pro nevyužité plochy a nemovitosti. Nachází se ve Vaší obci brownfieldy či nevyužité pozemky/plochy k podnikatelskému či nepodnikatelskému využití? Pokud ano, napište prosím, jaké (rozloha, vlastník, návaznost na dopravní infrastrukturu atd.):

Otevřená odpověď

15. Chtěli byste na závěr něco dodat?

Otevřená odpověď

Příloha 3 Vzor dotazníku pro strukturované rozhovory

Jméno a příjmení	
Funkce	
Tazatel	
Zapisovatel	
Datum, čas a forma uskutečnění rozhovoru	

1. Jaké jsou Vaše (Vaší obce) největší potřeby a problémy – co potřebujete řešit?
(Z hlediska obyvatelstva – kvalifikovanost, vzdělanost, kultura chování; z hlediska ekonomiky – pracovní místa, kvalita služeb; z hlediska životního prostředí – například dostupnost přírodních zdrojů – voda, obnovitelné energie apod.)

2. Kde vidíte největší příležitosti pro to, aby se v obcích lépe žilo a lákaly nové obyvatele?
(bydlení, práce apod.)

3. Největší problémy nebo největší příležitosti celého území Sokolovska – na co by se měla spolupráce nejvíce zaměřit?

4. Jak jste aktivní při hledání a přípravě nových projektů? Co Vám brání, co by Vám pomohlo více a lépe připravovat projekty nebo spolupracovat na rozvojových projektech s jinými partnery (obcemi, kraje, firmami, neziskovkami)?

5. Jakou máte zkušenosti se spoluprací s ostatními obcemi a veřejnými organizacemi v území? Co by mohlo spolupráci zlepšit?

6. Jak spolupracujete a podporujete soukromé a neziskové subjekty co se týče rozvoje obce?

7. Jste aktivní v oblasti přeshraniční spolupráce? Jak s kým a v jakých tématech?

8. Co můžete nabídnout do přípravy projektů na území Sokolovska – pozemky, brownfieldy, nemovitosti, know-how, zkušenosti z předchozích projektů, vztahy se soukromými subjekty, financování?

9. Co Vás zajímá jako příklad dobré praxe z jiných měst a krajů ČR / EU?

10. Kdybyste měl/a kouzelný proutek a neomezoval/a jste svou fantazii, jaký projekt nebo změnu byste si v území přál/a vidět? *(od aquaparku po lunapark s kosmodromem)*

Příloha 4 Výstupy tematických pracovních skupin – SWOT analýzy

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
VZDĚLÁVÁNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> Kvalifikovanost pedagogů v MŠ Zavádění inovativních metod do výuky, zlepšující se technické a materiální vybavení včetně vybavení pro inkluzivní vzdělávání na školách Realizace akcí zaměřených na předčtenářskou a čtenářskou gramotnost dětí a žáků, zřizování školních knihoven, dlouhodobá spolupráce škol s knihovnami 	<ul style="list-style-type: none"> Významné zastoupení sociálně vyloučených lokalit a osob se závislostí na sociálních dávkách ovlivňuje strukturu žáků ve školách, nedostatečná spolupráce s rodinou (především u dětí a žáků soc. vyl. nebo ohrožených soc. vyloučením), chybějící pozice na školách pro její zajištění, významný podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a s vysokým podílem asistentů pedagoga na žáka Vysoký podíl neaprobované výuky na 2. stupni ZŠ v regionu, nedostatek odborníků jako jsou logopedi, psychologové, speciální pedagogové atd. Poměr mezi maturitními a učebními obory nereflakuje studijních schopností uchazečů a zároveň potřeby trhu práce. Oborová struktura, včetně E oborů, nereflakuje současné potřeby trhu práce a budoucí demografický vývoj budoucí orientaci Sokolovska
PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> Velký potenciál rozvoje území – potenciál pro vznik nového bydlení, volnočasových aktivit a pracovních příležitostí Na některých školách díky Šablonám vznikly pozice kariérového poradce oddělené od pozice výchovného poradce a je zde věnována pozornost i žákům ohroženým předčasným odchodem ze školy Silná tradice v chemickém, energetickém a strojírenském průmyslu 	<ul style="list-style-type: none"> Chybějící obory vzdělávání spojené s digitalizací a transformací (energetika), Oborová struktura nereflakuje současné potřeby trhu práce, nepracuje s novou orientací na ai/elektroniku/inovace/vývoj = tam, kde chce Sokolovsko nabídnout investiční příležitosti za 5/10/20 let Nevyhovující struktura pracovních příležitostí: nedostatek nabídek flexibilních forem zaměstnání, nižší index práce s tzv. přidanou hodnotou a chybějící inovativní obory Skladba obyvatelstva spojená s nedostatkem kvalifikovaného personálu
DOPRAVNÍ A INŽENÝRSKÁ INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> Vodohospodářská infrastruktura a provozní společnost jsou ve vlastnictví měst a obcí (Sokolovská vodárenská s.r.o. a Vodohospodářské sdružení měst a obcí Sokolovska) Dostatečný zdroj a výroba pitné vody na Úpravě vody Horka a kapacitní přívodní řady Skupinového vodovodu Horka CZT (centrální zásobování teplem) 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná dopravní infrastruktura; rigidní a špatně dostupná hromadná doprava, špatné železniční napojení s nutností přestupů, – v Karlových Varech je nutné většinou přestupovat – (vazba na cílové skupiny, který nemají možnost využití jiného způsobu dopravy – hromadná doprava není v souladu s potřebami cílových skupin) Nedořešené odpadové hospodářství ve všech ohledech (cena, ekologický dopad, konec skládkování) Stárnoucí infrastrukturní majetek (např. zastaralé rozvody) a s tím spojené nedostatečné finanční prostředky na obnovu
BEZPEČNOST A PREVENCE KRIMINALITY	
<ul style="list-style-type: none"> Dobře zajištěná bezpečnostní infrastruktura včetně materiálového a technického vybavení Dobrá spolupráce a komunikace mezi složkami IZS, velkými podniky (Vřesová, Tisová, Synthomer...), obcemi a zahraničními partnery Velmi pozitivní vnímání složek IZS Policejní a vojenská střední škola 	<ul style="list-style-type: none"> Personální nedostatečnost Nízká konkurenceschopnost na trhu práce (z důvodu nízkého finančního ohodnocení, velká konkurence z ostatních regionů, hlavně z Německa) Vyšší počet SVL a rizikových oblastí, koncentrace závadových osob (např. bezdomovci ze „záchytky“) Přítomnost jediné protialkoholní záchytné stanice v regionu v Sokolově (koncentrace bezdomovců ve městě)
ROZVOJ REZIDENČNÍHO BYDLENÍ, URBANIZACE, ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> Kvalitní spolupráce veřejného a soukromého sektoru Dostatek různorodých rozvojových ploch k výstavě Kvalitní krajinné zázemí pro sport a volnočasové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatek atraktivních pracovních nabídek Špatná Image regionu, Nedostatečné PR Sociální bydlení a legislativa (stav) Nízká vzdělanostní struktura obyvatel
DIGITALIZACE A IT	
<ul style="list-style-type: none"> Dostupné bydlení s výborným poměrem ceny/výkon pro cílovou skupinu IT pracovníků (u těchto je možnost pracovat vzdáleně – ať již pro zaměstnavatele v Německu či např. v Praze) Možnost zajistit vlastní bydlení za poměrově výhodné ceny, připravované programy na podporu bydlení a pořízení startovacího bydlení pro rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> Digitalizace služeb města, poskytovaných pro občany cílová skupina IT – směřování k možnosti zajistit běžné služby pomocí IT, jakož i zajistit k tomu pracovníky, které občany budou schopni proškolit v tom, jak tyto služby formou IT používat) Omezená nabídka služeb, především ubytování, chybí především moderní ubytování (i třeba využito přes platformu Airbnb či jiné), avšak s dostatečným internetovým

<ul style="list-style-type: none"> • Strategická poloha z pohledu dopravní infrastruktury a blízkost k hranicím Německa – možná atraktivita pro relokaci IT zaměstnanců 	<p>pokrytím umožňujícím ubytování i pro osoby na služebních cestách.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konektivita z jednotlivých nově budovaných lokalit; současně s tím zajistit dopravní dostupnost a obslužnost a s tím spojená infrastruktura (školství, hřiště...)
KULTURA A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	
<ul style="list-style-type: none"> • Přírodní krása: malebná krajina, horizonty, které mají potenciál atraktivního cestovního ruchu (nově vznikající projekty spojené s rekultivací krajiny – Medard, Michal aj.). Mnoho tajemných míst nebo míst neobjevených turisty (Přebuz, Rotava, Kraslicko, Slavkovský les) • Kulturní dědictví: bohatá historie a kulturní tradice Sokolovska, včetně impozantních přírodních lokalit a památek (rozhledny, přírodní památky, zámky, golfová turistika – golfová hřiště, hrady, zříceniny, místa s bývalou důlní činností – veřejnosti přístupné doly, jezera, řeky – vodní turistika) • Lokální umělci: existence talentovaných umělců a řemeslníků v regionu, kteří mohou přispět k místnímu uměleckému průmyslu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek ubytovacích kapacit, pokud má být rozšířená nabídka kulturního a volnočasového využití je zapotřebí, aby v regionu byla rozšířená nabídka ubytovacích kapacit, moderních kempů, farem apod. S tímto spojené i stravovací služby, v regionu je nedostatek zajímavých gastronomických míst, zážitkové či mezinárodní kuchyně (gastroturistika). • Nedostatečná či špatná propagace a viditelnost Sokolovska jako kulturní a turistické destinace, dlouhodobě zanedbáno. Návštěvníci se dívají na Sokolovsko jako uhelný region, nezajímavý, špinavý, špatné ovzduší, pravidelné spojování se severními Čechami (Mostecko aj.). Propagace, která již existuje je špatně cílená či nedostačující. Je zapotřebí jí rozšířit a zacílit (chybí finanční prostředky). • Omezená infrastruktura: nedostatek moderních zařízení pro kulturní a volnočasové aktivity. V regionu celkově chybí různá moderní hřiště a vyžití, moderní multikina. Nedostatek míst pro trávení volného času rodin s dětmi (např. zooparky, aquapark, technologická či vědecká centra, rekreační oblasti a další vyžití pro rodiny).
PR REGIONU A ZDROJE REGIONU	
<ul style="list-style-type: none"> • Čistota a množství zeleně, vysoká kvalita životního prostředí • Široký výběr kulturních a volnočasových aktivit • Možnosti sportovního využití a práce s dětmi ve sportovních aktivitách 	<ul style="list-style-type: none"> • Přetrvávající vnímání regionu ve smyslu „špinavý, černý a spojený s těžbou“ • Skladba obyvatel a bezpečnost, viděno jako ohrožená lokalita • Chybí dominanta v prezentaci regionu Sokolovska (bez Lokte) • Omezená nabídka služeb, především ubytování
SOCIÁLNÍ OBLAST	
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitní spolupráce s Penta Hospitals – kvalitní úroveň poskytovaných služeb • Hojná síť sociálních služeb na území Sokolovska zařazených v síti krajských poskytovatelů, u nichž dochází nadále k rozvoji • Dostupnost bydlení a infrastruktury • Kvalitní spolupráce všech místních klíčových aktérů (veřejný a soukromý sektor, složky IZS, zdravotnictví, sociální služby) 	<ul style="list-style-type: none"> • Některé neziskové organizace v sociální oblasti – nedostatečná spolupráce a neochota se starat o svízelné klienty – neziskové organizace si klientelu vybírají. Nepřehledný seznam neziskových organizací v území, jejich zaměření a cílové skupiny, nedostatečná komunikace s městy, nedostupné služby v malých obcích, neziskovky reagují na dotace, a ne na potřebu měst a klientů • Chybí lékaři a sestřičky, chybí sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách – špatně zaplacení pracovníci, nedostatek kvalitních lidí • Stárnutí obyvatel a vysoký počet SVL – zvýšená zátěž na sociální a zdravotní systém
ZDRAVOTNICTVÍ	
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitně zpracován plán vzdělávání pro lékaře Penta Ambulance – volných 6 školících míst (4 residenční) – 3 školitelé (připravují individuální vzdělávací plán pro lékaře) • Postupná modernizace zdravotnických zařízení, vč. přístrojového vybavení • Rozvojový potenciál, volnočasové využití, pěkné a dostupné bydlení (chuť a motivace problematiku řešit) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatečné PR o: regionu, dotačních titulech, residenčních místech • Nedostatek vzdělávacích institutů v regionu pro střední zdravotnický personál (VŠ) - věková struktura zdravotnických pracovníků • Umístění kraje v blízkosti hranic – odliv zdravotnických pracovníků do Německa • Absence letecké záchranné služby v kraji • Nedostatečné kapacity ve všech úrovních pracovních pozic

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
VZDĚLÁVÁNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> Zkvalitnění učitelských sborů na základních a středních školách, leadership vedení škol se zaměřením na ředitele jako nositele vize školy, lídra, motivujícího a podporujícího inovativní a moderní formy výuky, schopného vést svou sborovnu, náborový příspěvek učitelům splňujícím kvalifikaci Restrukturalizace studijních oborů (ŠŠ, příp. VŠ) – zohlednit provázanost mezi potřebami zaměstnavatelů a zřizovatelů, vazba na demografický vývoj v KK; zjednodušení přechodů mezi všemi stupni vzdělávání, Posílení oborové struktury o obory o modulární možnosti (např. 1+1+1), (2+1), (3+2) Kariérové poradenství: zkvalitnění kariérového poradenství včetně vzdělávání kariérových poradců a jejich ohodnocení. Zřízení pozice kariérového poradce a spolupráce škol se zaměstnavateli při tvorbě obsahu vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, spojená s následnou podporou „talentovaných žáků“ bez ohledu na sociální prostředí V rámci připravované reformy školství – legislativně zavést koncept tzv. duálního vzdělání (opět propojení zaměstnavatelů a škol), PR technického vzdělávání podpořených polytechnickým vzděláváním a spoluprací se zaměstnavateli; vzdělávání dospělých – rekvalifikace v potřebných oborech 	<ul style="list-style-type: none"> Pedagogický personál: nedostatek pedagogických i nepedagogických pracovníků, stárnutí pedagogických sborů na všech typech škol, nízká motivovanost pracovníků ve vzdělávání, převažující fixní myšlení místo růstového, nedostatečné kompetence absolventů pedagogických fakult v oblasti společného vzdělávání Cílenost podpory pouze na žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, předčasné odchody žáků ze systému vzdělávání, nezájem rodičů ze sociálně slabších skupin obyvatelstva o spolupráci se školou Odliv „mozků“, odchod vzdělaných lidí mimo region, centralizace žáků do větších měst a blízkost atraktivnějšího trhu práce v Německu.
PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoření nástrojů na podporu vzniku kvalitních a dobře oceněných pracovních míst Podpora kvalitních zaměstnavatelů do území – zaměstnavatelům musíme dokázat, že můžeme nabídnout stabilní pracovní sílu s kvalifikací, specializací, možnostmi dalšího vzdělávání. Nechceme být jen zdroj levné pracovní síly (např. špičkové firmy it, elektronika, automotive, r/d...aj. si žádají odborníky). Restrukturalizace vzdělávacího systému (včetně celoživotního vzdělávání) v KVK v návaznosti na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé potřeby zaměstnavatelů, rozvoj kariérového poradenství, legislativně zavést koncept tzv. duálního vzdělání, digitalizace Vytvoření inovační a výzkumné infrastruktury (Sokolov Valley) 	<ul style="list-style-type: none"> Odliv „mozků“, odchod vzdělaných lidí mimo region, blízkost atraktivnějšího trhu práce v Německu Připravený konsolidační balíček – zdanění benefitů (a s tím spojený odliv zaměstnanců) Neudržení kvality výuky technického vzdělávání = neobsazenost náročných, leč perspektivních technických oborů, povede k jejich zániku Nejsme připraveni na obory budoucnosti a na úbytek některých oborů a jejich přesun do jiných oborů
DOPRAVNÍ A INŽENÝRSKÁ INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> Dostatek ploch pro stavbu alternativních zdrojů energie a pro rozvoj podnikání Kvalitní spolupráce soukromého a veřejného sektoru Energeticky přebytečný a stabilní region (elektrická energie) – potenciál pro vytvoření velkého ostrovního provozu v rámci KVK v období nestability nadřazené sítě a hrozících blackoutů 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná koordinace projektů v zájmovém území, tak aby se doplňovaly a propojovaly Klimatické změny (přivalové deště, sucha a přehřívání veřejného prostoru), chybějící protipovodňová opatření v některých úsecích toků Budoucí nedostatečná kapacita rozvodů
BEZPEČNOST S PREVENCE KRIMINALITY	
<ul style="list-style-type: none"> S předpokládaným nárůstem obyvatel v dlouhodobějším horizontu zvýšení lidského potenciálu pro práci u IZS (rozšíření rezidenčního bydlení) Digitalizace, elektronizace, chytré kamerové systémy, offline analýzy, online analýzy Ucelenost pozemků – lepší možnost plnit požadavky investorů Zvyšování aktivit v oblasti prevence kriminality v souvislosti s nárůstem počtu občanů (školy) 	<ul style="list-style-type: none"> Systém financování (závislost na počtu obyvatel – záchranka) Vyšší přítomnost agenturních pracovníků (konflikty) Zvýšení zatížení dopravní infrastruktury (v souvislosti s možným nárůstem obyvatel) Nedostatečné personální zajištění složek IZS (generační obměna, nárůst počtu obyvatel v dlouhodobějším horizontu, zvýšený počet turistů, rozvoj rekreačního bydlení, zvýšená kriminalita, migrace, hospodářská recese)
ROZVOJ REZIDENČNÍHO BYDLENÍ, URBANIZACE, ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ	
<ul style="list-style-type: none"> Koordinované a komplexní plánování (zapojení všech aktérů, promítat komplexní přístup do projektů) Přiliv mladých a vzdělaných i zahraničních pracovníků Komplexní podmínky pro život (Symbióza bydlení, kultura, sport, vzdělání a pracovní nabídky) Využití možnosti podpory v rámci nabízené dotační politiky 	<ul style="list-style-type: none"> Odchod obyvatel za hranice Konkurence mezi obcemi a chybějící koordinace v území (Sokolov jako servisní město pro ostatní) Vybydlování sídlišť Chátrání stávajících objektů, areálů a infrastruktur

DIGITALIZACE A IT	
<ul style="list-style-type: none"> • Sokolovsko vytvoří inovativní chytrá řešení obory – např. energetická správa a chytré řízení budov, Virtuální realita se zapojením prvků umělé inteligence, práce s dronovou technikou aj., a tím přiláká jak nové partnery, tak ztraktivní město pro současné i budoucí obyvatele • Sokolov bude město, které díky svým projektům, aktivitám a možnostem přiláká nové obyvatele – s cílem dostat do města natrvalo perspektivní vysokopříjmové zaměstnance (např. z IT oborů či z oblasti cirkulární ekonomiky) • Sokolov – město, které díky technologiím, aplikací virtuální reality (VR), rozšířené reality (AR) a umělé inteligenci do oblastí turismu a cestovního ruchu bude generovat další příjmy, přiláká nové turisty, ale i zaujme a vytvoří příležitosti pro stávající obyvatele; výchozí bod pro konkrétní výlety do širšího okolí – možnost rozšíření turistických míst o prvky rozšířené reality či virtuálních prohlídek okolních památek, digitalizace průvodců po okolní přírodě; v rámci toho je nutné pokrytí internetovým a mobilním signálem přírodní památky (na mnoha místech je turista stále bez signálu) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sokolov musí zajistit dostatečnou kvalitu zdravotnictví – pro skupinu IT a jejich rodiny by bylo nutné zajistit kvalitní a dostupné služby zejména v oblasti pediatrie, stomatologie • Sokolov musí podpořit kvalitu vzdělávání v základních a středních školách, tedy podpořit rozumné vzdělání, tak, aby měli potenciální noví obyvatelé adekvátní vzdělání pro své děti – se zapojením partnerů a největších firem v regionu; cílení na IT, Virtuální a Rozšířenou realitu, dronovou techniku, využití umělé inteligence v městských službách, prvky energetické komunity v rámci města Sokolov • Sokolov musí zajistit a podpořit sportovní rozvoj dětí – tak, aby potenciální nově příchozí měli sportovní kroužky pro své děti a motivovalo je to se přistěhovat a žít v Sokolově
KULTURA A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY	
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj ubytování a rekreačních aktivit jezero Michal, Medard: Plánovaný rozvoj ubytování a rekreačních zařízení u jezera Medard může přilákat turisty a podpořit volnočasové aktivity. • Zlepšení marketingu a propagace, rozvoj moderní infrastruktury, posílení spolupráce, vytvoření programů pro mládež. • Využití blízkosti Německa pro přeshraniční spolupráci může otevřít nové trhy a přilákat německé návštěvníky. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek finančních prostředků • Konkurence od jiných turistických destinací může snižovat příliv návštěvníků • Nedostatečná podpora ze strany místních institucí, podniků...
PR REGIONU A ZDROJE REGIONU	
<ul style="list-style-type: none"> • Sokolov – výchozí bod pro konkrétní výlety do širšího okolí (Krušné hory, Slavkovský les) • Vhodné pro vznik Business /Kongresového centra pro celý region, především pro místní firmy • Posilování vazeb přeshraničních, spolkových, komunitních 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv mladých, nenavracení se zpět. Vylidňování regionu • Kvalita vzdělávání v základních a středních školách • Rychlý odklon od uhelných zdrojů = mohl by způsobit zpomalení dalšího rozvoje
SOCIÁLNÍ OBLAST	
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora pracujících rodin ovlivněných transformací (nedostatečná pomoc rodinám, které by to nejvíce potřebovaly) • Rozvoj kvalitních sociálních služeb (využití spolupráce všech obcí, mapování potřeb na obcích, služby vyhodnocování, spolupráce při plánování sociálních služeb) • Využití externích zdrojů financování k rozvoji • Provázání zdravotní a sociální péče 	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura obyvatel (dluhová problematika, růst chudoby a dlouhodobé nezaměstnanosti, růst nákladů na bydlení, trávení volného času dětí, spekulace s nemovitostmi, struktura obyvatel) • Poskytování nekvalitních sociálních služeb některými NNO • Drogy/alkohol/sexuální problematika – významné snížení věkové hranice
ZDRAVOTNICTVÍ	
<ul style="list-style-type: none"> • Dopravní obslužnost (dálnice) • Komunikace s žáky gymnázií (Sokolov) – nabídka benefitů a dostatečné PR • Motivace lékařů k otevření nových ordinací ve vybraných oblastech 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhledávání zdravotních služeb mimo region, zejména ve fakultních nemocnicích (nedostatek tzv. vysoce specializované zdravotní péče, vč. multioborové spolupráce) • Věková struktura (stárnutí obyvatel) • Složitý systém vzdělávání zdravotnických pracovníků; malé kompetence nelékařských zdravotnických pracovníků při poskytování zdravotních služeb, chybějící akreditovaná pracoviště pro lékaře (nedostatečná legislativa)